

**UCHWAŁA NR XXIX/269/17
RADY GMINY CEKCYN**

z dnia 28 grudnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Cekcyn.

§ 3. Traci moc uchwała nr XXVII/242/17 Rady Gminy Cekcyn z dnia 27 września 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Tomasz Borta

Załącznik do uchwały Nr XXIX/269/17

Rady Gminy Cekcyn

z dnia 28 grudnia 2017 r.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

Wstęp	2
Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	4
Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami	8
Obszar zdegradowany gminy	15
Metodologia delimitacji.....	15
Wyjaśnienie przyczyn wyboru wskaźników autorskich	16
Wyniki delimitacji	17
Określenie obszaru zdegradowanego.....	21
Obszar rewitalizacji gminy	22
Określenie obszaru rewitalizacji	22
Określenie celów rewitalizacji	22
Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	24
Sfera społeczna.....	25
Sfera gospodarcza	28
Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	30
Sfera techniczna	33
Sfera środowiskowa	33
Podsumowanie – potencjały i bariery	34
Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	36
Koncepcja rewitalizacji na terenie gminy Ciekocin	36
Opis spodziewanego efektu rewitalizacji na terenie gminy Ciekocin	38
Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	39
Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	43
Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	43
Uzupełniające projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	49
Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	50
Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne	50
Uzupełniające projekty rewitalizacyjne	53
Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR	54
Kompleksowość i komplementarność problemowa interwencji.....	54
Komplementarność przestrzenna.....	60
Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	61
Komplementarność międzyokresowa	62
Komplementarność źródeł finansowania	65
Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	66
Udział interesariuszy na etapie tworzenia Programu	66
Sposób włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji.....	71
System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	71
System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR	74
Wskaźniki monitorowania, sposób ich pozyskania i raportowania	74
Ocena skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji do programu.....	79
Załącznik 1. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin”	81

1

Wstęp

Niniejsze opracowanie stanowi program rewitalizacji dla gminy Cerkwin. „Rewitalizacja” jest procesem działań naprawczych – mających na celu trwałe rozwiązanie najważniejszych problemów rozwojowych danej społeczności i przestrzeni przez tę społeczność zamieszkiwaną. Głównym celem programu rewitalizacji jest określenie potrzeb z zakresu rewitalizacji na terenie gminy i zaprogramowanie interwencji, którą zamierza się zrealizować z udziałem środków finansowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Ze względu na zamiar współfinansowania części przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków RPO WKP 2014-2020, program został wykonany zgodnie z założeniami i wymogami, określonymi w opracowaniu „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” (opracowanie to w dalszej części programu określane jest mianem „Zasad programowania...”).

W systemie planowania rozwoju gminy, program rewitalizacji jest jednym z dokumentów realizujących politykę branżową – w tym konkretnym przypadku skupiającą się na wybranych problemach społecznych. Podkreślić należy wysoką rangę formalną programu – jest on przyjmowany uchwałą Rady Gminy. Choć charakter dokumentu jest podporządkowany możliwości uzyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, to określenie zakresu merytorycznej interwencji było podyktowane rzeczywistymi potrzebami i problemami gminy, a więc ustalenia programu będą realizowały istotne cele rozwojowe gminy. Program rewitalizacji wpisuje się w działania na rzecz rozwoju społecznego gminy, przeprowadzane od szeregu lat na podstawie strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju obszaru powiatu oraz innych programów i strategii o charakterze branżowym – stanowiąc wobec nich kontynuację, uzupełnienie i rozwinięcie prowadzonych wcześniej polityk.

Program rewitalizacji w gminie Cerkwin realizowany będzie w jej siedzibie – miejscowości Cerkwin. Pomimo, że jest to miejscowość o najlepszym stanie ogólnego rozwoju mierzonego wskaźnikami gospodarczymi, czy dostępem do infrastruktury społecznej, wykazuje też zdecydowanie największą koncentrację i skalę problemów społecznych, które wpływają na możliwości rozwojowe nie tylko tej miejscowości, ale także całej gminy (w gminie Cerkwin zależność możliwości rozwoju gminy od potencjału jej siedziby jest szczególnie wysoka ze względu na rozdrobnienie sieci osadniczej). W Cerkwinie zamierza się uruchomić przedsiębiorstwo ekonomii społecznej oraz klub seniora – obydwa przedsięwzięcia będą zlokalizowane w budynkach opuszczonego gospodarstwa rolnego, znajdującego się w centrum miejscowości (dzięki czemu obiekty będą zagospodarowane i nie będą obniżać estetyki miejscowości niszcząc). Wyjaśnić należy, że przedsiębiorstwa ekonomii społecznej, to szczególnie rodzaj podmiotu gospodarczego, który zatrudnia osoby o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, które mają problemy w znalezieniu pracy przy wykorzystaniu typowych instrumentów aktywizacji zawodowej – są to więc działania kierowane do osób szczególnie potrzebujących takiej pomocy. Dodatkowo zamierza się wykonać system monitoringu w centralnej części miejscowości w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego, tak istotnego w miejscowości, w której koncentruje się aktywność całej gminy i która odgrywa duże znaczenie w obsłudze turystyki w gminie. Działaniami tym będą towarzyszyć szkolenia na temat bezpieczeństwa. Zakłada się, że zarówno przedsiębiorstwo

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

ekonomii społecznej jak i klub seniora oddziaływać będą bezpośrednio na kilkadziesiąt osób – co znacząco wpłynie na poziom bezrobocia w miejscowości oraz stworzy możliwość atrakcyjnego i aktywnego spędzania wolnego czasu przez znaczącą część seniorów. Jednak jeszcze ważniejszą korzyścią będzie zdobycie doświadczenia w prowadzeniu tego typu przedsięwzięć, które nigdy dotąd w gminie Cerkwin nie były realizowane. Program rewitalizacji będzie realizowany do roku 2023, ale zdobyte za jego pośrednictwem doświadczenie może być wykorzystane dla rozwoju w przyszłości tego typu działań, także w innych miejscowościach, gdyż prognozy demograficzne wskazują na szybki wzrost liczby osób starszych, a na rynku pracy, nawet przy ogólnie korzystnych wskaźnikach, zawsze znajduje się część bezrobotnych wymagających szczególnego wsparcia, właściwie realizowanego przez podmioty ekonomii społecznej. Bez wątplenia więc w przyszłości wciąż będzie istniało zapotrzebowanie na działania, które planuje się zrealizować w gminie w ramach rewitalizacji i zdobyte doświadczenie będzie przydatne. Wskazanie Cerkwin jako miejsca realizacji działań rewitalizacyjnych jest podyktowane także szczególną rolą, jaką miejscowość ta pełni w funkcjonowaniu całej gminy. Przy tak dużym rozproszeniu tak dużej liczby miejscowości, Cerkwin ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia prawidłowej obsługi wszystkich mieszkańców – brak jest tu alternatywy. Dobra kondycja siedziby gminy sprzyja więc rozwojowi całej gminy, ale problemy i osłabianie potencjału siedziby gminy przełożą się na sytuację mieszkańców także w innych miejscowościach. Planowane działania na pewno wpłyną na zwiększenie potencjału miejscowości Cerkwin – i choć program rewitalizacji będzie kierowany bezpośrednio tylko do mieszkańców Cerkwin, to efekty interwencji pośrednio będą wzmacniać możliwości realizacji zadań pełnionych na rzecz całej gminy.

Program sporządzony jest na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Na etapie prac nad projektem Programu uzyskano zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Sporządzenie programu zostało poprzedzone akcją informacyjną, a sama koncepcja rewitalizacji była konsultowana z mieszkańcami gminy – także w kontekście rozpoznania zainteresowania mieszkańców aktywnym udziałem w realizacji programu. W dotychczasowych działaniach na rzecz tworzenia programu, mieszkańcy wykazali się dużym zaangażowaniem i wysokim poziomem odpowiedzialności – zakłada się więc, że także proces realizacji ustaleń będzie przebiegał pozytywnie przy równie dużej aktywności społecznej. Zakłada się, że metody i instrumenty rozwiązywania problemów społecznych zastosowane w czasie realizacji programu, jeśli zostaną wspólnie – i przez lokalne władze i przez społeczność gminy – ocenione jako skuteczne, będą stosowane w przyszłości do prowadzenia innych działań z zakresu rozwoju społecznego w gminie.

2

Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Powiązania programu rewitalizacji gminy Ciekocin z dokumentami strategicznymi i planistycznymi zostały przeanalizowane na dwóch poziomach:

- a) Na poziomie gminnym – w celu wykazania zgodności programu z polityką rozwoju gminy. Polityka rozwoju gminy wyrażana jest przede wszystkim w strategii rozwoju gminy, ale kwestie rozwoju społecznego mogą być formułowane także w innych dokumentach – zwłaszcza z zakresu polityki społecznej, edukacji, przeciwdziałania alkoholizmowi, współpracy z organizacjami pozarządowymi, itp. Podkreślić jednak należy, że już sam fakt, że program rewitalizacji jest przyjmowany uchwałą rady gminy świadczy, iż formułuje i realizuje on politykę rozwoju gminy. Nie da się także zaprzeczyć, że idea programu rewitalizacji – jaką jest rozwój społeczny i rozwiązywanie problemów społecznych w rejonach ich największej koncentracji na terenie gminy, są z założenia zgodne z polityką rozwoju każdej z gmin.
- b) Na poziomie wojewódzkim - w celu wykazania możliwości uzyskania dofinansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. W tym aspekcie podstawą oceny zgodności z polityką województwa jest zachowanie zgodności programu z lokalną strategią rozwoju (LSR) opracowaną i przyjętą przez lokalną grupę działania (LGD) działającą na terenie powiatu, w którym leży gmina. Realizacja ustaleń programu rewitalizacji z wykorzystaniem środków publicznych, pochodzących z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, będzie bowiem możliwa w przypadku zachowania jej zgodności z odpowiednią Lokalną Strategią Rozwoju. Na terenie powiatu tucholskiego, strategią taką jest Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016 „Dekel do borowiackiej grapy” (jest to strategia opracowana przez Partnerstwo "Lokalna Grupa Działania Bory Tucholskie"). Zgodnie z założeniami dystrybucji środków na rewitalizację w województwie kujawsko-pomorskim, gminne programy rewitalizacji muszą realizować wskaźniki rozwojowe określone w Lokalnych Strategiach Rozwoju. Strategia „Dekel do borowiackiej grapy” została skonstruowana w taki sposób, że dokładny wykaz wskaźników oraz wartości wskaźników, zostaną w niej uzupełnione na podstawie gminnych programów rewitalizacji, przyjętych w obszarze powiatu. Dlatego też, w części dotyczącej formułowania wskaźników, przy części wskaźników zawarto adnotację, że określane w programie rewitalizacji gminy Ciekocin wskaźniki, są to wskaźniki do adaptacji w LSR. Dlatego też zgodność ustaleń programu rewitalizacji gminy Ciekocin ze strategią „Dekel do borowiackiej grapy”, zostanie przeanalizowana na poziomie ogólnego „wpisywania się” ustaleń programu w cele strategii. Podkreślić należy, że wszystkie lokalne strategie rozwoju podczas procesu ich tworzenia były ściśle powiązane z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego sformułowaną w strategii rozwoju województwa „Plan Modernizacji 2020+” – gdyż ich głównym celem jest właśnie realizacja założeń polityki terytorialnej województwa, a to oznacza, że wykazanie zgodności programu rewitalizacji z lokalną strategią rozwoju jednocześnie wykazuje zgodność programu z polityką regionalną

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

województwa (a więc – ze „Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego Plan modernizacji 2020+”).

Program rewitalizacji gminy Cekcyn formułuje interwencję w trzech sferach:

- Aktywizacji społeczno-gospodarczej mającej na celu zwiększenie samodzielności ekonomicznej poprzez utworzenie i prowadzenie podmiotu ekonomii społecznej
- Przeciwdziałania wykluczeniu i dążenia do włączenia społecznego ludności starszej poprzez utworzenie i prowadzenie podmiotu o charakterze klubu seniora oraz inne działania infrastrukturalne na rzecz ludności starszej
- Poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez utworzenie systemu monitoringu w centrum miejscowości gminnej oraz działania szkoleniowe dla społeczeństwa

Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami gminnymi oraz z LSR zostanie wykonany właśnie dla tych trzech sfer interwencji.

Gmina Cekcyn posiada strategię rozwoju z roku 2007, w ramach której wyróżnia się cel „3.Rozwój społeczny gminy”, który w największym stopniu dotyczy problematyki rewitalizacji. Pomimo wysokiego stopnia dezaktualizacji strategii rozwoju gminy, już wówczas kwestie szeroko rozumianego rozwoju gminy były postrzegane priorytetowo. Oczywiście zagadnienia rewitalizacji nie były wówczas postrzegane w kształtowaniu polityki rozwoju lokalnego w sposób analogiczny do obecnego (np. sam termin rewitalizacji był „zarezerwowany” dla procesów odnowy miast). Z zakresem programu rewitalizacji w największym stopniu wiążą się kierunki: 3.9 (dotyczący bezpieczeństwa publicznego), 3.11 (dotyczący rozwoju sektora pozarządowego), 3.12 (dotyczący zagospodarowania przestrzeni na cele aktywizacji i integracji społecznej) oraz 3.13 (dotyczący działań na rzecz grup wykluczonych).

Ze względu na wysoki stopień zdezaktualizowania tej strategii gminnej, gmina Cekcyn brała w latach 2014-2016 bardzo aktywny udział w tworzeniu „Strategii rozwoju obszaru Powiatu Tucholskiego”, do którego zgłosiła swoje projekty. Strategia ta (uchwalona 17 marca 2016 roku) właśnie z powodu uwzględniania interesów gminy Cekcyn, a jednocześnie pełnienia roli „strategii dla terytorium” a nie „strategii dla jednostki poziomu administracyjnego” pełni obecnie ważną rolę pomocniczą w zarządzaniu gminą Cekcyn (w niektórych aspektach można ją traktować jako strategię gminy). Zagadnienia będące przedmiotem działań rewitalizacyjnych pojawiają się w całym dokumencie - np. obszary działań: 3.6 (rewitalizacja – rozumiana jako odnowa miejscowości wiejskich), 1.1 (aktywność społeczna), 1.2 (infrastruktura rozwoju społecznego), opis od str. 8 (a zwłaszcza str. 15) oraz na str. 27. Ta strategia bezpośrednio dostrzega potrzebę działań na rzecz seniorów w związku z już obserwowanym starzeniem się społeczeństwa, dostrzega potrzebę działań przeciw wykluczeniom (także ekonomicznym, związanym z niezaradnością na rynkach pracy), oraz zwraca uwagę na kwestie bezpieczeństwa i funkcjonowania służb.

Kwestie rozwoju społecznego formułują także gminne: Strategia rozwiązywania problemów społecznych (zwraca uwagę na wykluczenia oraz sytuację na rynku pracy) oraz pośrednio Strategia rozwoju edukacji w gminie (kwestie roli wykształcenia w sukcesie na rynku pracy oraz w przeciwdziałaniu wykluczeniu). Dotyczą one obszarów identyfikowanych bezpośrednio lub pośrednio jako problemowe.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Z powyższego wynika, że kwestie będące przedmiotem interwencji w programie rewitalizacji (wszystkie 3 sfery), były przedmiotem zainteresowania wszystkich dokumentów gminnych formułujących politykę jej rozwoju. Logika programowania rozwoju na poziomie lokalnym wskazuje, że program rewitalizacji powinien być kolejnym dokumentem o charakterze „branżowym” – koncentrującym się na wybranych aspektach rozwoju społecznego, które podejmuje. Inaczej ujmując – program rewitalizacji powinien rozwiązywać lub przynajmniej znacząco oddziaływać na przynajmniej część problemów społecznych gminy.

Zgodność ustaleń programu rewitalizacji gminy Ciekocin ze strategią „Dekel do borowiackiej grapy”, zostanie przeanalizowana na poziomie ogólnego „wpisywania się” zagadnień będących przedmiotem programu w cele tej strategii:

- a) Zagadnienia aktywizacji społeczno-gospodarczej mającej na celu zwiększenie samodzielności ekonomicznej poprzez utworzenie i prowadzenie podmiotu ekonomii społecznej

Zagadnienie jest zgodne z:

- Celem ogólnym III: Rozwój kapitału społecznego obszaru LSR do 2023r.
- Celem szczegółowym 3.1: Aktywizacja i integracja mieszkańców obszaru LSR do 2023 roku
- Przedsięwzięciem 3.1.2: Wichajstry i dinksy, czyli aktywizacja społeczno - zawodowa mieszkańców obszaru LSR

W ramach powyższego przewiduje się oddziaływanie na wskaźniki (zgodnie z tabelą: „Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników”, str. 46):

Produktu:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem w programie

Rezultatu:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)

- b) Zagadnienia przeciwdziałaniu wykluczeniu i dążenia do włączenia społecznego ludności starszej poprzez utworzenie i prowadzenie podmiotu o charakterze klubu seniora oraz inne działania infrastrukturalne na rzecz ludności starszej

Zagadnienie jest zgodne z:

- Celem ogólnym I: Zwiększenie atrakcyjności obszaru LSR do 2023 roku.
- Celem szczegółowym 1.2 Zwiększenie dostępności do infrastruktury sprzyjającej ożywieniu społeczno - gospodarczemu obszarowi LSR do 2023 roku

- Przedsięwzięciem 1.2.1: Feste odnówka, czyli rewitalizacja
- Celem ogólnym III: Rozwój kapitału społecznego obszaru LSR do 2023r.
- Celem szczegółowym 3.1: Aktywizacja i integracja mieszkańców obszaru LSR do 2023 roku
- Przedsięwzięciem 3.1.2: Wichajstry i dinksy, czyli aktywizacja społeczno - zawodowa mieszkańców obszaru LSR

Dla celu I LSR nie formułuje wskaźników – zawiera klauzulę, że „Wskaźniki dot. rewitalizacji zostaną określone po przyjęciu Gminnych Programów Rewitalizacji przez gminy z obszaru LSR.”

W ramach Celu ogólnego III przewiduje się oddziaływanie na wskaźniki (zgodnie z tabelą: „Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników”, str. 46):

Produktu:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie

Rezultatu:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu

Zgodnie z LSR, za „grupy defaworyzowane” uważa się: 1. Osoby do 35 roku życia, 2. Osoby niepracujące (nieaktywne zawodowo i zarejestrowane w PUP), 3. Osoby niepełnosprawne, 4. Seniorów powyżej 50 roku życia

c) Zagadnienia poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez utworzenie systemu monitoringu w centrum miejscowości gminnej oraz działania szkoleniowe dla społeczeństwa

Zagadnienie to nie jest zgodne z LSR (LSR nie przewiduje interwencji o takim charakterze) – nie będzie możliwości finansowania działania ze środków RPO WKP 2014-2020 za pomocą LSR. Gmina zamierza finansować te działania ze środków własnych lub w miarę możliwości ze środków zewnętrznych w ramach ewentualnych programów poprawy bezpieczeństwa.

Aczkolwiek rolą programu rewitalizacji nie jest realizacja ustaleń i wpływ na wskaźniki Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Tucholskiego, to interwencja planowana w ramach programu nawiązuje w niewielkim zakresie do ustaleń tejże Strategii. W szczegółach ustalenia Strategii dla obszaru gminy Ciekocin zostały przedstawione w rozdziale „Komplementarność przestrzenna” ale na poziomie ogólnych ustaleń programu rewitalizacji oraz Strategii ORSG płaszczyzną styczną są kwestie rynku pracy oraz poprawy sytuacji materialnej ludności. W tabeli Celów strategicznych i celów operacyjnych Strategii ORSG (tabela 29, str. 94-95) jest to cel strategiczny „Rozwój usług socjalnych i przeciwdziałających bezrobociu” a w ramach tego celu cel

operacyjny „3.1 Zmniejszenie poziomu bezrobocia i korzystania z pomocy społecznej”. Teoretycznie zagospodarowanie terenu rekreacyjnego w ramach projektu uzupełniającego 2.1.6 wiąże się z celem operacyjnym „5.3 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej” jednak ze względu na bardzo małą skalę przestrzenną tego projektu (wyłącznie lokalną) nie należy przeceniać jego roli i wpływu na ogólny potencjał tej sfery (Strategia ORSG jest sporządzona dla obszaru całego powiatu). Pozostałe zakresy ustaleń programu rewitalizacji oraz strategii ORSG nie są zbieżne – pośrednio oznacza to, że interwencja realizowana na terenie miejscowości Cerkwin w ramach obydwu dokumentów będzie wobec siebie komplementarna (dotyczyć będzie różnych obszarów tematycznych).

3

Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami

Gmina Cerkwin położona jest we wschodniej części powiatu tucholskiego, w południowej części regionu przyrodniczego i etnograficznego Borów Tucholskich. Pod względem liczby mieszkańców (6755 osób w roku 2016 wg BDL GUS) zaliczana jest do grupy średnich (81. pozycja wśród 144 gmin w województwie), a pod względem zajmowanej powierzchni - do bardzo dużych gmin (25326 ha, 6. pozycja wśród 144 gmin w województwie). Wśród 6 gmin powiatu tucholskiego, gmina zajmuje pierwszą pozycję pod względem powierzchni (23,5% ogółu), drugą pod względem liczby mieszkańców (13,8% ogółu), ale pierwszą pod względem liczby ludności wiejskiej (19,4% ogółu). Gęstość zaludnienia wynosi tylko 27 os/km kw. (co jest jednym z najniższych wskaźników w województwie i stanowi zaledwie około 60% średniej dla obszarów wiejskich), ale wskaźnik gęstości zaludnienia na obszarach bezleśnych, wynoszący 83 os/km kw. jest o 1/3 wyższy od średniego.

Zdecydowana większość powierzchni gminy jest płaską równiną sandrową, urozmaiconą dolinkami cieków oraz równinami powstałymi z zarastania jezior. Największą formą erozyjną jest rozległa rynna wypełniona przez ciąg jezior, poczynsz od Zalesia i Krzywogońca, aż do południowych granic gminy. Większe wyniesienia terenu obserwowane są w okolicach Cerkwina i Nowego Sumina. Głównym elementem sieci hydrologicznej są jeziora, z których największe to: Wielkie Cerkwińskie, Gwiazda i Okierskie. Główne ciek na terenie gminy to: Brda (wzdłuż granicy gminy), Stążka i Rakówka.

Cechą charakterystyczną struktury użytkowania gruntów w gminie, jest bardzo duży udział lasów i gruntów leśnych. Wskaźnik lesistości (70,2% powierzchni gminy zajmują lasy) lokuje gminę na 4. pozycji w województwie, a bezwzględna powierzchnia lasów (17,8 tys. ha) lokuje gminę na drugiej pozycji. Konsekwencją tego jest bardzo niski udział powierzchni zajmowanej przez użytki rolne, wśród których aż ¼ zajmują łąki i pastwiska, wskutek czego grunty orne zajmują niespełna 16% ogółu powierzchni, a ich przydatność dla rolnictwa jest bardzo mała – aż 2/3 zajmują grunty klas V, VI i VIz, a łączny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynoszący 50,6 pkt. należy do najniższych w województwie.

Gmina leży w części województwa cechującej się wyjątkowymi walorami środowiska przyrodniczego. Znajduje to potwierdzenie w formach ochrony ustanowionych na jej terenie. W granicach gminy leży (w części – bo formy te znajdują kontynuacje w sąsiedztwie): pięć rezerwatów przyrody, dwa parki krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, dwa obszary chronione w ramach sieci Natura 2000 oraz znaczna liczba użytków ekologicznych i pomników przyrody. Wyjątkową osobliwość przyrodniczą i krajoznawczą stanowi rezerwat „Cisy Staropolskie”.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

Gmina nie wykazuje natomiast szczególnych walorów kulturowych – a więc duża aktywność społeczna związana z tożsamością borowiacką nie znajduje wyrazu ani nie jest pochodną dziedzictwa materialnego.

Stan środowiska należy ocenić bardzo pozytywnie, w gminie ani jej sąsiedztwie nie występują istotne emitory zanieczyszczeń ani czynniki stanowiące potencjalne znaczące zagrożenie dla stanu środowiska. Spotyka się wyłącznie problemy środowiskowe o znaczeniu lokalnym, występujące okresowo – związane na przykład z mało efektywnymi systemami grzewczymi, które bywają uciążliwe w enklawach śródleśnych w okresach niekorzystnych warunków pogodowych. Zabudowa większości miejscowości cechuje się ładem i estetyką. W Cerkwinie problemem przestrzennym i funkcjonalnym jest opuszczone siedlisko – jest to nieużytkowana przestrzeń w ścisłym centrum, rejonie o charakterze prestiżowym, istotnym dla obsługi ludności całej gminy. W sferze gospodarki przestrzennej problem stanowi także mocno zdezaktualizowane Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz niewielka liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Liczba ludności gminy w ostatnich latach wykazuje zauważalny trend wzrostowy, czym wyróżnia się na tle tradycyjnych obszarów wiejskich, zazwyczaj tracących mieszkańców lub co najwyżej utrzymujących ich liczbę. W ciągu ostatnich 10 lat wzrost wyniósł około 300 osób. Jest skutkiem pozytywnych tendencji w zakresie ruchu naturalnego i migracji - w ostatnich latach gmina niemal corocznie notuje dodatni przyrost naturalny (jest on bardzo niewielki, wynosi zaledwie kilka-kilkanaście osób rocznie), podobnie jak notuje dodatnie saldo migracji (także jego wartości bezwzględne nie są wysokie, ale już sam fakt zyskiwania liczby ludności w wyniku migracji, jest na obszarach wiejskich - poza strefami podmiejskimi - zjawiskiem rzadkim i wartym podkreślenia). Obecnie w sferze społecznej notuje się w gminie dwa kluczowe problemy rozwoju: postępujące starzenie gminnej społeczności oraz trwale gorszą od przeciętnej, sytuację materialną. Struktura wg ekonomicznych grup ludności przedstawia się następująco: przedprodukcyjny – 20,9%, produkcyjny – 63,3%, poprodukcyjny – 15,7% (gmina jest więc wciąż przeciętnie młodsza niż obszary wiejskie województwa, gdzie udziały te wynoszą odpowiednio: 20,2%, 63,4% oraz 16,3%). Jednak w krótkim okresie od roku 2010 udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się w gminie już o ponad 2 punkty procentowe (z 13,5% do 15,7%), bezwzględnie jest to wzrost o ponad 170 osób (z 890 do 1063). Mieszkańców w wieku 60 i więcej lat, jeszcze przed dekadą było około 950, obecnie jest prawie 1300. Prognoza demograficzna dla obszarów wiejskich powiatu tucholskiego¹ wskazuje, że w stosunku do roku 2015, w roku 2030 liczba osób w wieku 60+ będzie o ponad 40% wyższa (jej udział przekroczy wówczas 26% ogółu ludności), a w roku 2040 – o ponad 60% wyższa (ponad 31% ogółu ludności). Prognoza GUS wykonana dla gmin wskazuje, że w roku 2030 w gminie Cerkwin udział grupy 60+ wyniesie ponad 24,5% a jej bezwzględna liczba wyniesie około 1730 osób. Po roku 2030 nieproporcjonalnie wysoki wzrost będzie cechował zwłaszcza grupy najstarsze. Sytuację ekonomiczną mieszkańców determinują: trwale wyższe od przeciętnej bezrobocie (zwłaszcza wśród kobiet), relatywnie niski wskaźnik przedsiębiorczości i niska efektywność rolnictwa (opisane w dalszej części), które to czynniki implikują dużą zależność od systemu pomocy społecznej. Zasięg pomocy społecznej²

¹ Wg GUS. Należy uważać ogólne trendy identyfikowane w prognozie dla powiatu za miarodajne także dla gmin powiatu. Oczywiście sytuacja każdej z gmin jest nieco inna – ale ogólny charakter zmian w każdej z nich będzie identyczny.

² Udział ludności zamieszkującej gospodarstwa domowe objęte pomocą społeczną

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

w gminie wynosił w 2015 13,5% (przy średniej dla województwa 9,7% i średniej dla obszarów wiejskich województwa – 12,7%). W ostatnich kilku latach sytuacja w gminie jest corocznie o około 4-5 punktów procentowych gorsza, niż przeciętnie w województwie i około 1 punkt procentowy gorsza, niż na obszarach wiejskich województwa. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w roku 2015 wynosił prawie 43% (przy średniej wojewódzkiej 30,4%).

W sferze społecznej istotną cechą mieszkańców gminy, podobnie jak i całej tej części województwa, jest „tożsamość borowiacka” – zespół cech przejawiających się silnym przywiązaniem do lokalnych tradycji, ekonomicznymi zależnościami z gospodarką leśną, dużym zintegrowaniem społeczności, wysoką aktywnością i zaradnością, dużą zasiedziałością (niską skłonnością do emigracji).

Gmina charakteryzuje się niezbyt korzystnie rozwiniętą siecią osadniczą. Tworzy ją aż 55 miejscowości, ale jest ona bardzo rozdrobniona. Liczne są miejscowości małe i bardzo małe, w których wypełnianie zadań gminnych wiąże się z ponoszeniem nieproporcjonalnie wysokich kosztów, a szanse na rozwój usług rynkowych są niewielkie ze względu na niewielki rynek zbytu. Wśród 55 miejscowości znajdują się 3 w których w roku 2016 nie odnotowano stałych mieszkańców, w 15 miejscowościach liczba mieszkańców zawiera się w przedziale od 1 do 9, tylko 18 liczy 100 i więcej mieszkańców, w tym tylko 4 ponad 300. Siedziba gminy – dobrze wyposażona w usługi i licząca prawie 2,0 tys. mieszkańców, należy w skali województwa do dużych miejscowości wiejskich. Siedziba gminy, dostępna za pomocą gęstej sieci dróg powiatowych, położona jest centralnie, choć w stosunku do części miejscowości – w dużym oddaleniu od nich.

Obsługa mieszkańców w zakresie infrastruktury społecznej jest skoncentrowana w siedzibie gminy. Spośród działających w gminie instytucji publicznych, poza Ciekocinem (który jest prawidłowo wyposażony – porównywalnie z większością dużych, dobrze rozwiniętych wiejskich siedzib gmin) reprezentowane są jedynie szkoły podstawowe w Iwcu i Zielonce. Ciekocin koncentruje także większość instytucji komercyjnych. Oznacza to, że znaczna część ludności gminy, zamieszkująca Ciekocin i jego bezpośrednie sąsiedztwo, ma bardzo dobry dostęp do usług, ale jednocześnie, bardzo duża część mieszkańców pochodzących z dalej położonych miejscowości, ma ten dostęp znacznie utrudniony. Podkreślić więc należy, że ze względu na dużą powierzchnię, wskaźniki dostępności infrastruktury są generalnie gorsze, niż w innych gminach. Ciekocin, koncentrując tak duży potencjał rozwojowy, stanowi też największą koncentrację problemów społecznych – bo właśnie w tej miejscowości zamieszkuje zdecydowanie największa liczba osób bez pracy, osób korzystających z pomocy społecznej, osób wymagających różnych form wsparcia, tu skupia się największa liczba przestępstw i wykroczeń popełnianych w gminie. W zakresie większości tych zagadnień bezwzględna duża skala świadczy o występowaniu problemów (bo przy notowanej tu dużej liczbie mieszkańców, osoby i gospodarstwa domowe notujące problemy, liczone są w dziesiątkach i/lub setkach, podczas gdy w małych miejscowościach jest to zaledwie kilka lub kilkanaście), nawet jeśli w odniesieniu do ogółu mieszkańców, udziały potrzebujących są tu niższe.

Od ponad dekady gmina charakteryzuje się ustabilizowanym wskaźnikiem przedsiębiorczości, wynoszącym około 600-630 podmiotów na 1000 mieszkańców. O ile jeszcze w roku 2008 wskaźnik w gminie był wyższy od średniej dla obszarów wiejskich, to dziś jest już znacząco niższy (średnia w 2016 – 720). Gmina osiągnęła więc pewien stan nasycenia, możliwy do osiągnięcia w notowanych tu uwarunkowaniach (takim czynnikiem hamującym jest zwłaszcza rozdrobnienie osadnictwa; poza siedzibą gminy w większości wsi działają tylko nieliczne podmioty). W strukturze branżowej wyróżnia

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

się specjalizacja w kierunku pozyskania i przetwórstwa drewna – pod względem liczby i wskaźników podmiotów gospodarczych, gmina należy w tej dziedzinie do liderów wojewódzkich. Poniżej przeciętnej rozwinął się natomiast handel – jest to pochodną rozdrobnienia osadnictwa, ma duży wpływ na jakość życia.

Aktywność gospodarcza osób fizycznych jest także niższa od średniej – wskaźnik podmiotów na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 8,2 (średnia 9,0) i w ostatnich latach podlega nieznacznym wahaniom.

Dane GUS na temat dojazdów do pracy (rok 2011, obejmują tylko relacje międzygminne liczące ponad 10 wyjeżdżających) wskazują, że z wyjazdy do pracy z gminy mają miejsce do aż 10 gmin, dotyczą łącznie aż 577 osób i w największym natężeniu dotyczą Bydgoszczy (193 osoby) i miasta Tucholi (184 osoby). Pokazuje to jak ważne są powiązania komunikacyjne z tymi miastami. Z kolei do gminy dojeżdża do pracy 140 osób (najwięcej z gminy Tuchola – 70 i z gminy Lubiewo – 50).

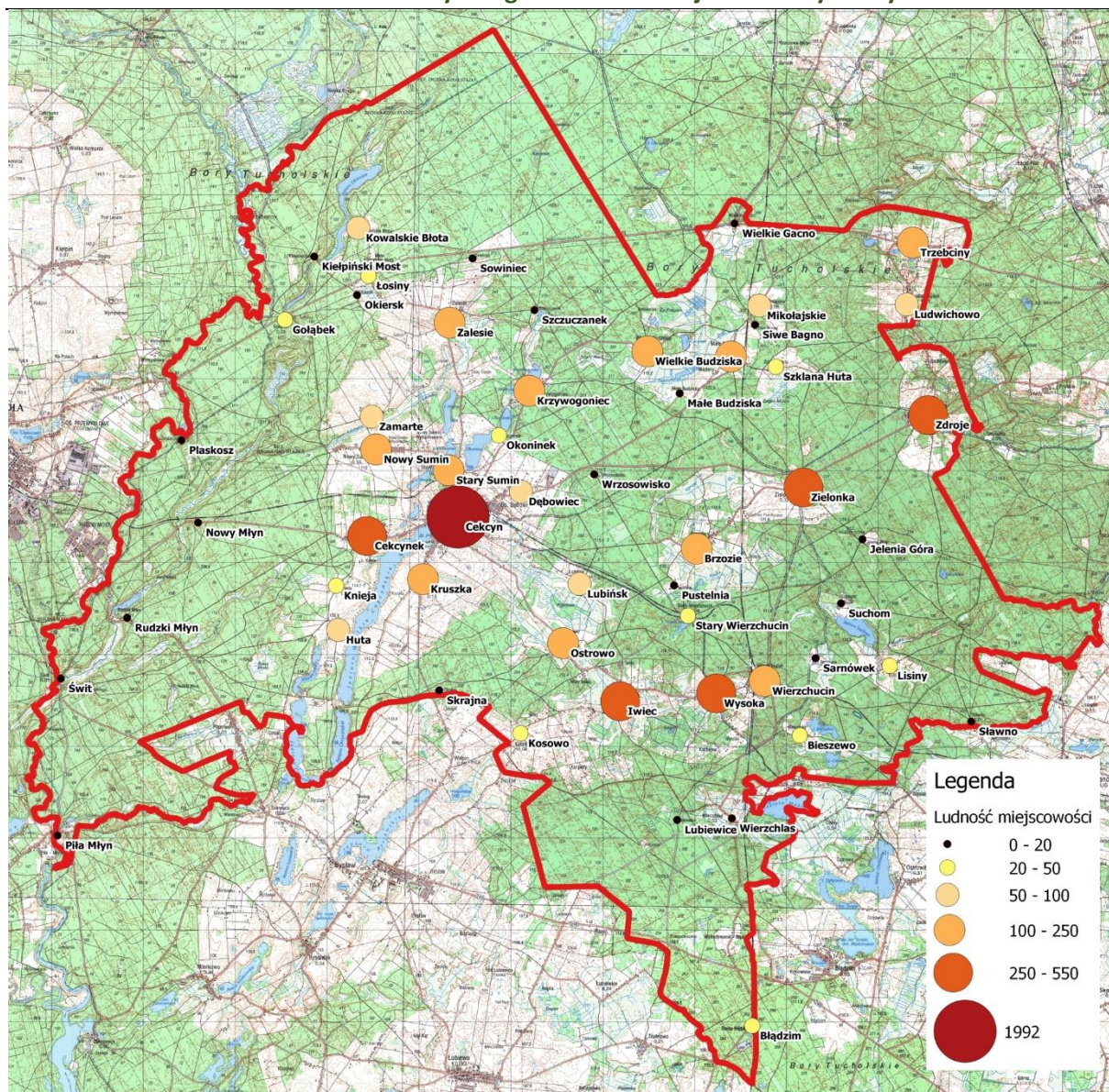
Poziom bezrobocia w gminie (mierzony liczbą bezrobotnych w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym) jest w ostatnich latach nieznacznie wyższy, niż przeciętnie w powiecie, ale corocznie zauważalnie wyższy od średniej dla województwa (różnica wynosi zazwyczaj około 1,5 – 2 punktów procentowych). W roku 2016 wskaźnik w gminie wynosił 9,1 podczas gdy średnia powiatowa wynosiła 9,0, a wojewódzka – 7,6. Bezrobocie jest przede wszystkim problemem kobiet - wskaźnik dla tej grupy był zdecydowanie wyższy od średniej wojewódzkiej (12,3 wobec 9,3) podczas gdy wśród mężczyzn był zbliżony do wartości wojewódzkiej (6,3 wobec 6,1, pod tym względem gmina jest w lepszej sytuacji, niż powiat).

Tabela. Liczba ludności miejscowości gminy Cekcyn wg stanu na 31.12.2016 (dane Urzędu Gminy)

miejsowość	ludność w 2016 roku				
		Ludwichowo	89	Małe Budziska	9
Cekcyn	1992	Zamarte	79	Wierzchlas	9
Iwiec	542	Kowalskie Błota	76	Sarnówek	7
Zielonka	326	Dębowiec	75	Świt	7
Zdroje	323	Lubińsk	71	Nowy Młyn	6
Wysoka	299	Mikołajskie	51	Plaskosz	4
Cekcynek	272	Łosiny	49	Siwe Bagno	4
Ostrowo	240	Bieszewo	45	Okiersk	3
Małe Gacno	224	Knieja	44	Sławno	3
Krzywogoniec	223	Gołąbek	40	Sowiniec	3
Brzozie	197	Okoninek	38	Piła Młyn	2
Stary Sumin	189	Kosowo	36	Skrajna	2
Zalesie	188	Błądzim	35	Wrzosowisko	2
Nowy Sumin	178	Szklana Huta	34	Pustelnia	2
Kruszka	153	Lisiny	28	Szczuczank	1
Trzebciny	132	Stary Wierzchucin	24	Kiełpiński Most	0
Wierzchucin	125	Suchom	18	Rudzki Młyn	0
Wielkie Budziska	119	Wielkie Gacno	15	Jelenia Góra	0
Huta	100	Lubiewice	14		

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

Rysunek. Sieć osadnicza gminy Cekcyn (podkład mapowy usługa wms serwisu geoportal.gov.pl)

Rolnictwo na terenie gminy nie ma zbyt dużego znaczenia ze względu na bardzo niekorzystne warunki glebowe prowadzenia gospodarki rolnej. Wprawdzie liczba gospodarstw rolnych wg PSR 2010 jest duża (786, z czego 559 prowadziło działalność rolniczą), ale przeciętna wielkość gospodarstwa to tylko 7,7 ha gruntów ogółem (jeśli uwzględni się tylko gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą – jest to 10,6 ha gruntów ogółem, w tym 8,4 ha użytków rolnych). Są to wartości znacząco niższe od średniej wojewódzkiej (odpowiednio: 14,2 ha, 15,8 ha i 13,7 ha) i jedne z najniższych wśród gmin województwa. W użytkowaniu gospodarstw znajduje się łącznie tylko około 6 tys. ha, z czego tylko połowa w gospodarstwach liczących ponad 15 ha powierzchni (te gospodarstwa stanowią 1/7 ogółu prowadzących działalność rolniczą). Duża część indywidualnych gospodarstw rolnych utrzymuje się dzięki dodatkowej pracy poza rolnictwem lub dzięki świadczeniom emerytalno-rentowym.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

Gmina posiada bardzo korzystne uwarunkowania rozwoju turystyki i stosunkowo rozbudowaną bazę, choć sposób przedstawiania tego zagadnienia przez GUS powoduje, że walory te w ogóle się nie ujawniają w tego typu analizach (wg GUS liczba miejsc noclegowych w gminie w ostatnich latach sukcesywnie malała i w roku 2016 osiągnęła 0), wskutek czego gmina jest też całkowicie nieobiektywnie oceniana. Wg danych Urzędu Gminy, na jej terenie działa ponad 40 podmiotów (w większości całorocznych), oferujących ponad 500 miejsc. Jest to w większości baza agroturystyczna, a tylko nieliczne obiekty oferują 20 miejsc noclegowych (największy obiekt – około 40). Pomimo tak relatywnie dużej liczby bazy, gmina wciąż wykazuje w tym zakresie duży potencjał rozwojowy.

Gmina jest peryferyjnie położona w sieci drogowej – warunki jej dostępności w ruchu samochodowym są znacznie gorsze, niż w przypadku większości gmin. Przez teren gminy przebiega jedna droga wojewódzka, nr 240, łącząca gminę z Tucholą i Świeciem, jednak biegnie ona przez gminę na bardzo krótkim odcinku, w jej skrajnie południowej części, przez tereny leśne, z dala od miejscowości. W tej sytuacji główny ciężar obsługi komunikacyjnej spoczywa na drogach powiatowych, które docierają aż do 30 miejscowości, w tym do niemal wszystkich liczących ponad 100 mieszkańców. Węzłem dróg powiatowych (ich łączna długość w gminie przekracza 107 km), w którym zbiegają się drogi z aż 6 kierunków, jest siedziba gminy. W sieci dróg powiatowych wyróżnia się droga nr 1015C, która w Strategii rozwoju województwa jest wskazywana do rozbudowy w celu zapewnienia dobrej dostępności do węzła autostradowego w Warlubiu. Drogi gminne, które liczą łącznie ponad 92 km długości, w około ¾ są gruntowe. Około 10 dróg gminnych o łącznej długości ok. 25 km wskazywanych jest do pilnej przebudowy – ze względu na zły stan, a jednocześnie kluczową rolę dla funkcjonowania miejscowości, w których się znajdują lub do których zapewniają dojazd.

Południowa część gminy wyróżnia się ponadprzeciętnie dobrą dostępnością kolejową. Cerkwin i Wierzchucin leżą w przebiegu linii kolejowej nr 208, na której realizowane są przewozy pasażerskie w relacji Bydgoszcz – Tuchola – Chojnice. Do Bydgoszczy (czas jazdy wynosi ok. 1 godz.) i do Tucholi (czas jazdy około 10 minut) w dni robocze dostępnych jest około 14 par połączeń. Ponadto kilka par połączeń jest realizowanych także w relacji Wierzchucin – Czersk.

Ze względu na duże rozdrobnienie sieci osadniczej rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych jest znacznie trudniejszy niż w innych gminach. Pomimo to, wg danych GUS, w 2015 roku z sieci wodociągowej korzystało ponad 98%, a z kanalizacyjnej – ponad 64% mieszkańców. W obydwu przypadkach bardzo duże zmiany związane z rozwojem sieci zanotowano w ostatniej dekadzie. Na terenie gminy dostępny jest gaz przewodowy – korzystna z niego około 17% mieszkańców (w Cerkwinie i Starym Suminie).

Przeprowadzone analizy wskazują, że Cerkwin jest gminą wielofunkcyjną, jednak z niewspółmiernie dużym znaczeniem działalności związanych z pozyskaniem i przetwórstwem drewna. Jest też utożsamiany z funkcją turystyczną Borów Tucholskich. Małe jest znaczenie rolnictwa. W przestrzeni województwa ważne są funkcje środowiskowe, które gmina pełni. Należy przypuszczać, że w kolejnych latach obecny profil gminy zostanie zachowany.

Podsumowując, należy stwierdzić, że do mocnych stron i potencjałów gminy należą:

- Wyjątkowo wysoki potencjał środowiskowy, wynikający z bogactwa wysokiej rangi walorów i braku zanieczyszczeń.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

- Dostępność transportu kolejowego zapewniającego połączenia z Bydgoszczą – głównym ośrodkiem wyjazdów do pracy.
- Duża aktywność społeczna i zintegrowanie gminnej społeczności („borowiacka tożsamość”).
- Korzystny wizerunek gminy – jest powszechnie postrzegana jako część Borów Tucholskich, które z kolei są powszechnie utożsamiane z wysokim stanem środowiska, podobnie jak i z wysoką atrakcyjnością turystyczną.
- Do głównych szans rozwojowych należą: dalsza specjalizacja w zakresie przetwórstwa drewna, rozwój zróżnicowanej oferty turystycznej i rekreacyjnej, rozwój różnego rodzaju przedsiębiorczości o niewielkiej skali oddziaływać na środowisko.

Głównymi problemami i barierami rozwojowymi są:

- Zespół czynników przyrodniczych wpływających na utrudnione funkcjonowanie gminy w aspekcie organizacji i kosztów świadczenia usług publicznych – duża powierzchnia, powiązana z bardzo dużą lesistością, niewielką gęstością zaludnienia, rozproszeniem mieszkańców, utrudnionym dostępem do części miejscowości - to czynniki mające bezpośredni wpływ na obniżanie jakości życia i konkurencyjności gospodarki oraz stanu rozwoju przedsiębiorczości (czego skutkiem jest też niewielka liczba miejsc pracy w gminie). Są to czynniki bardzo trwałe i na tyle istotne, że w praktyce zawsze rzutować będą na warunki i możliwości rozwojowe gminy.
- Rozdrobnienie sieci osadniczej w ujęciu wielkościowym – bardzo duża liczba małych i bardzo małych miejscowości, w których w praktyce brak jest możliwości zapewnienia jakości życia na poziomie porównywalnym z dobrze wyposażonymi, dużymi miejscowościami – większość usług publicznych nigdy w tych miejscowościach nie będzie dostępna, a realizacja urządzeń sieciowych i dróg wiąże się z niewspółmiernie wysokimi kosztami; w większości miejscowości istnieje konieczność wyjazdów do innych miejscowości, dla zaspokajania nawet podstawowych potrzeb handlowych i usługowych.
- Rozdrobnienie sieci osadniczej w ujęciu przestrzennym – w gminie znajduje się bardzo duża liczba miejscowości, które położone są na bardzo dużej przestrzeni, często w znacznym oddaleniu od siedziby gminy oraz od głównych ciągów komunikacyjnych – oznacza to, że pewna część mieszkańców żyje w obszarach peryferyjnych (w rozumieniu ich dostępności komunikacyjnej, jak i w rozumieniu dostępu do dóbr i usług).
- Obserwowane od wielu lat trudniejsze od przeciętnych warunki ekonomiczne życia gospodarstw domowych (wyższy poziom bezrobocia, wyższa zależność od świadczeń pomocy społecznej).
- Utrudniona dostępność gminy w sieci drogowej.
- Poza miejscowością gminną usługi publiczne i usługi komercyjne są słabo rozwinięte – ale też w zdecydowanej większości tych miejscowości nigdy nie zaistnieją korzystne warunki dla ich rozwoju (zbyt mały rynek zbytu).
- Do największych potencjalnych zagrożeń rozwoju gminy w przyszłości należy zaliczyć brak systemowych skutecznych działań na rzecz ludności starszej – w obliczu już obserwowanego, a zwłaszcza prognozowanego znacznego wzrostu ich liczby oraz ewentualne zawieszenie lub znaczne ograniczenie pasażerskiego transportu kolejowego, które doprowadziłoby do załamania rynku pracy gminy.

4

Obszar zdegradowany gminy

Metodologia delimitacji

Delimitacja obszaru zdegradowanego na potrzeby programu rewitalizacji gminy Ciekocin, została wykonana zgodnie z procedurą opisaną w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, przy czym jednocześnie zastosowano dwie procedury dopuszczane w „Zasadach programowania...”:

1. Pierwsza procedura została przeprowadzona zgodnie z punktami 2-4 rozdziału „6.4.2 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na obszarach wiejskich regionu” (jest to analiza wskaźnikowa) - delimitacja została przeprowadzona na poziomie miejscowości, z użyciem 3 wskaźników dotyczących sfery społecznej i 1 wskaźnika reprezentującego sferę pozaspołeczną.
2. Druga procedura została przeprowadzona zgodnie z punktem 7 rozdziału „6.4.2 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na obszarach wiejskich regionu” (wskazanie miejscowości, w której zamierza się realizować zadania na rzecz ludności starszej). Na podstawie tej procedury wskazano miejscowość Ciekocin, jako miejscowość spełniającą wszystkie warunki określone w tym punkcie.

Przyjęto założenie, że obszar zdegradowany stanowią będą miejscowości wyłonione za pomocą obydwu wskazanych powyżej postępowań.

Delimitacja, o której mowa w punkcie 1 została przeprowadzona na podstawie analizy wskaźnikowej. Użyto trzech wskaźników reprezentujących sferę społeczną oraz jednego wskaźnika reprezentującego sferę pozaspołeczną. Posłużono się wskaźnikami autorskimi, których wykorzystanie zostało uzgodnione z Departamentem Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu (pismo Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego znak RR-I-P.7635.7635.1.10.2017). Są to wskaźniki koncentracji sytuacji problemowych wyrażanych bardzo dużą bezwzględną skalą sytuacji problemowej.

W szczególności zastosowano następujące wskaźniki:

- a) (wskaźnik społeczny) wskaźnik koncentracji sytuacji problemowej w zakresie pomocy społecznej – wskaźnik zostanie obliczony jako udział poszczególnych miejscowości w gminie w ogólnej liczbie osób żyjących w gospodarstwach domowych objętych pomocą społeczną ogółem. Za miejscowości objęte stanem kryzysowym uważa się 5 miejscowości o największym udziale lub miejscowości, których udział przekracza 5% sumy gminnej osób żyjących w gospodarstwach domowych objętych pomocą społeczną.
- b) (wskaźnik społeczny) wskaźnik koncentracji sytuacji problemowej w zakresie rynku pracy – wskaźnik zostanie obliczony jako udział poszczególnych miejscowości w gminie w ogólnej liczbie osób bezrobotnych. Za miejscowości objęte stanem kryzysowym uważa się 5 miejscowości o największym udziale lub miejscowości, których udział przekracza 5% sumy gminnej osób bezrobotnych.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

- c) (wskaźnik społeczny) wskaźnik koncentracji sytuacji problemowej w zakresie przestępczości – wskaźnik zostanie obliczony jako udział poszczególnych miejscowości w gminie w ogólnej liczbie popełnianych przestępstw i wykroczeń (suma przestępstw i wykroczeń). Za miejscowości objęte stanem kryzysowym uważa się 5 miejscowości o największym udziale lub miejscowości, których udział przekracza 5% sumy gminnej przestępstw i wykroczeń³.
- d) (wskaźnik przestrzenno-funkcjonalny) wskaźnik udziału powierzchni zajmowanej przez przestrzeń zdegradowaną (zgodnie z definicją zawartą w rozdziale „Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją” w „Zasadach programowania...”) w ogólnej powierzchni terenów zabudowy miejscowości. Za tereny zabudowy miejscowości przyjęto powierzchnie zajmowane w poszczególnych miejscowościach przez tereny zaliczone w Załącznikach nr 6 i nr 7 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454 ze zm.) do kategorii „grunty zabudowane i zurbanizowane” poszerzone o tereny zaliczone do kategorii „grunty rolne zabudowane” (są to więc grunty oznaczane na mapach geodezyjnych w sposób następujący: B, Ba, Bi, Bp, Bz, K, dr, Tk, Ti, Tp, Br).

W przypadku wskaźników a, b i d posłużono się danymi z 31.12.2016 roku. W przypadku wskaźnika c posłużono się zsumowanymi danymi za lata 2014-2016 (suma pozwala wyeliminować przypadkowość zdarzeń w mniejszych miejscowościach, gdzie często pojedyncze czyny karalne mają miejsce tylko w niektórych latach). Źródłem danych dla wskaźników są: wskaźnik a – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cerkwinie, wskaźnik b – Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi, wskaźnik c – Posterunek Policji w Cerkwinie, wskaźnik d - Urząd Gminy w Cerkwinie.

Wyjaśnienie przyczyn wyboru wskaźników autorskich

„Zasady programowania...” określają sposób delimitacji obszaru zdegradowanego ale dopuszczają także stosowanie wskaźników autorskich. Przy programowaniu rewitalizacji dla gminy Cerkwin zdecydowano się na wybór wskaźników autorskich ze względu na specyfikę sieci osadniczej gminy Cerkwin. Gmina Cerkwin charakteryzuje się bardzo rozdrobnioną siecią osadniczą. Tworzy ją aż 55 miejscowości, z których 37 liczy poniżej 100 mieszkańców, w tym 21 liczy 20 i mniej mieszkańców, a wśród nich znajdują się 3 miejscowości niezamieszkałe przez stałych mieszkańców. Zgodnie z zasadami delimitacji określonymi w punktach 1-5 rozdziału 6.4.2 „Zasad programowania...” diagnozę przeprowadza się poprzez analizę danych dla poszczególnych miejscowości, a stan kryzysowy ujawnia się poprzez przyjmowanie wartości w miejscowościach gorszych od wartości przeciętnych dla gminy. Metoda ta jest zasadna i optymalna dla zdecydowanej większości gmin, gdzie liczba miejscowości jest stosunkowo niewielka i nie są one znacząco zróżnicowane wielkością. W przypadku dużej liczby małych miejscowości, tak jak ma to miejsce w gminie Cerkwin, istnieje ryzyko bardzo dużej „przypadkowości” otrzymanych wyników, która polega na osiąganiu bardzo wysokich wartości wskaźników obliczonych z bardzo niedużych wartości bezwzględnych. Może to prowadzić do błędnej interpretacji występowania sytuacji problemowej o bardzo dużym natężeniu w sytuacji, gdy

³ Powyższy wskaźnik nie został uzgodniony z DRR – pierwotnie zakładano zastosowanie wskaźnika przestępczości odniesionego do liczby mieszkańców, ale rzeczywiste dane dotyczące przestępczości, wskazujące na bardzo dużą jej koncentrację terytorialną, skłoniły do przyjęcia metody analiz identycznej z uzgodnioną z DRR w zakresie badania koncentracji zjawisk pomocy społecznej i bezrobocia. W tym przypadku taka metoda lepiej oddaje charakter problemu, a dodatkowo zastosowanie identycznego postępowania w stosunku do każdego z 3 wskaźników społecznych jest bardziej zrozumiałe dla interesariuszy programu.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

bezwzględna skala zjawiska jest bardzo mała. Dotyczyć to może zwłaszcza sytuacji, gdy liczba ludności w wieku produkcyjnym wynosi w miejscowości zaledwie kilka lub kilkanaście osób – przy takim poziomie odniesienia już obecność zaledwie kilku osób korzystających z pomocy społecznej lub będących bezrobotnymi, sugerowałoby występowanie stanu kryzysowego o bardzo dużej skali – bowiem w takiej sytuacji wskaźniki korzystających z pomocy społecznej lub bezrobocia sięgałyby kilkudziesięciu procent. Jednak w rzeczywistości zagadnienia te i skala kryzysu nie są definiowane przez wartości względne (wysokie wskaźniki) ale przez bardzo małe wartości bezwzględne (pojedyncze osoby). Cecha, która w analizie wskaźnikowej jawi się jako poważny problem, w rzeczywistości w skali gminy problemem w ogóle nie jest ze względu na niedużą bezwzględną skalę.

Sposobem wyeliminowania tego typu przekłamań wynikających z dużej liczby małych miejscowości, może być analiza przeprowadzona dla poziomu sołectw – także dopuszczana przez „Zasady programowania...”. Jednak w gminie Cerkwin przy tak dużej liczbie miejscowości, sołectw jest tylko 14. Oznacza to, że część sołectw de facto nie jest jednostkami przestrzennie i społecznego zintegrowanymi – przy tak dużym rozproszeniu osadnictwa sołectwa są często przede wszystkim tylko formą organizacji sieci osadniczej, ale nie wykształcania rzeczywistych więzi społecznych. Na przykład w skład sołectwa Cerkwin wchodzi 13 miejscowości, w skład sołectwa Wysoka – 10, a Zalesie – 8 miejscowości. Obręb ewidencyjny (którego granice można utożsamiać z granicą sołectwa) Cerkwin ma ponad 59 km² powierzchni, a obręb Zalesie – ponad 53 km² (są to wielkości porównywalne z powierzchniami niewielkich gmin). Sieć drogowa w Borach Tucholskich jest słabo rozwinięta, więc niekiedy odległości zabudowy do wsi sołeckich wynoszą nawet kilka kilometrów. W takich uwarunkowaniach trudno oczekiwać, by interwencja realizowana w miejscowości sołeckiej mogła być traktowana jako rzeczywista interwencja kierowana dla wszystkich mieszkańców sołectwa. Z tych przyczyn nie jest więc też właściwe przyjęcie sołectw jako podstawy interwencji.

Dlatego też – dostrzegając przy takiej charakterystyce osadnictwa, brak możliwości obiektywnego zidentyfikowania sytuacji kryzysowej w gminie za pomocą analizy wskaźnikowej określonej w „Zasadach programowania” dla miejscowości lub dla sołectw, zdecydowano na zastosowanie wskaźników autorskich będących miarą koncentracji problemów społecznych. W przypadku gminy Cerkwin jest to optymalna metoda identyfikacji rzeczywistych problemów rozwojowych w sferze społecznej.

Wyniki delimitacji

W tabeli poniżej przedstawiono wskaźniki społeczne użyte do delimitacji obszaru zdegradowanego metodą wskaźnikową. Zgodnie z „Zasadami programowania...” obszar zdegradowany tworzą miejscowości, w których co najmniej w dwóch wskaźnikach społecznych notuje się sytuację kryzysową, przy jednoczesnym występowaniu takiej sytuacji w zakresie wskaźnika pozaspółnego.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

Tabela. Wskaźniki społeczne użyte do delimitacji obszaru zdegradowanego.

Kolorem czerwonym zaznaczono wartości spełniające warunek przekroczenia progu 5%, kolorem zielonym zaznaczono wartości spełniające warunek przynależności do 5 bezwzględnie największych w gminie.

miejscowość	liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej			liczba osób bezrobotnych			liczba przestępstw i wykroczeń			liczba ludności w wieku 60 i więcej lat		
	liczba	udział (%)	lokata	liczba	udział (%)	lokata	liczba	udział (%)	lokata	liczba	udział (%)	lokata
Bieszewo	1	0,1	33	2	0,5	24	0	0,0	28	8	0,6	29
Błędzim	8	1,0	24	1	0,3	29	1	0,4	20	4	0,3	32
Brzozie	23	3,0	14	18	4,7	7	7	2,7	8	39	3,1	11
Cerkwin	103	13,5	1	85	22,3	1	136	53,1	1	387	30,4	1
Cerkcynek	17	2,2	17	11	2,9	10	8	3,1	7	44	3,5	7
Dębowiec	0	0,0	34	4	1,0	21	0	0,0	28	18	1,4	21
Gołąbek	0	0,0	34	1	0,3	29	4	1,6	12	10	0,8	26
Huta	11	1,4	21	0	0,0	37	10	3,9	4	23	1,8	16
Iwiec	86	11,3	2	42	11,0	2	10	3,9	4	91	7,2	2
Jelenia Góra	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	0	0,0	43
Kiepiński Most	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	0	0,0	43
Knieja	15	2,0	19	2	0,5	24	1	0,4	20	5	0,4	31
Kosowo	9	1,2	23	3	0,8	23	1	0,4	20	8	0,6	29
Kowalskie Błota	5	0,7	28	4	1,0	21	2	0,8	17	21	1,7	18
Kruszka	36	4,7	5	11	2,9	10	14	5,5	2	32	2,5	12
Krzywogoniec	35	4,6	6	9	2,4	14	5	2,0	10	57	4,5	3
Lisiny	3	0,4	30	0	0,0	37	0	0,0	28	9	0,7	27
Lubiewice	0	0,0	34	1	0,3	29	0	0,0	28	0	0,0	43
Lubiński	21	2,8	16	10	2,6	12	1	0,4	20	12	0,9	23
Ludwichowo	8	1,0	24	5	1,3	20	2	0,8	17	21	1,7	18
Łosiny	12	1,6	20	6	1,6	18	0	0,0	28	11	0,9	25
Małe Budziska	0	0,0	34	1	0,3	29	0	0,0	28	0	0,0	43
Małe Gacno	23	3,0	14	24	6,3	3	6	2,3	9	41	3,2	9
Mikołajskie	3	0,4	30	0	0,0	37	1	0,4	20	12	0,9	23
Nowy Młyn	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	2	0,2	37
Nowy Sumin	33	4,3	8	9	2,4	14	1	0,4	20	29	2,3	13
Okiersk	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	0	0,0	43
Okoninek	8	1,0	24	1	0,3	29	0	0,0	28	4	0,3	32
Ostrowo	43	5,6	4	21	5,5	4	2	0,8	17	40	3,1	10
Piła Młyn	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	0	0,0	43
Plaskosz	0	0,0	34	1	0,3	29	0	0,0	28	0	0,0	43
Pustelnia	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	2	0,2	37
Rudzki Młyn	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	0	0,0	43
Sarnówek	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	0	0,0	43
Siwe Bagno	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	0	0,0	43
Skrajna	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	0	0,0	43
Sławno	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	0	0,0	43
Sowiniec	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	0	0,0	43
Stary Sumin	35	4,6	6	12	3,1	9	3	1,2	15	29	2,3	13
Stary Wierzchucin	8	1,0	24	2	0,5	24	0	0,0	28	2	0,2	37
Suchom	5	0,7	28	1	0,3	29	0	0,0	28	4	0,3	32
Szczuczaniek	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	1	0,1	42

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

Szklana Huta	0	0,0	34	2	0,5	24	0	0,0	28	4	0,3	32
Świt	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	2	0,2	37
Trzebciny	17	2,2	17	6	1,6	18	3	1,2	15	20	1,6	20
Wielkie Budziska	26	3,4	12	8	2,1	16	0	0,0	28	27	2,1	15
Wielkie Gacno	3	0,4	30	0	0,0	37	1	0,4	20	9	0,7	27
Wierzchlas	0	0,0	34	1	0,3	29	1	0,4	20	3	0,2	36
Wierzchucin	28	3,7	9	7	1,8	17	14	5,5	2	22	1,7	17
Wrzosowisko	0	0,0	34	0	0,0	37	0	0,0	28	2	0,2	37
Wysoka	44	5,8	3	19	5,0	6	5	2,0	10	52	4,1	6
Zalesie	28	3,7	9	10	2,6	12	4	1,6	12	42	3,3	8
Zamarte	11	1,4	21	2	0,5	24	0	0,0	28	14	1,1	22
Zdroje	28	3,7	9	21	5,5	4	4	1,6	12	54	4,2	4
Zielonka	26	3,4	12	18	4,7	7	9	3,5	6	54	4,2	4
ŁĄCZNIE GMINA	762	100,0	x	381	100,0	x	256	100,0	x	1271	100,0	x

Spółeczne kryteria uznania za obszar zdegradowany spełniły miejscowości: Cerkwin, Iwiec, Kruska, Ostrowo.

Dane dotyczące wskaźnika funkcjonalno-przestrzennego, dotyczącego udziału powierzchni zdegradowanej w powierzchni zabudowy miejscowości, przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela. Wskaźnik przestrzenno-funkcjonalny użyty do delimitacji obszaru zdegradowanego.

miejscowość	powierzchnia terenów zabudowanych (m kw)	powierzchnia terenów zdegradowanych (m kw)	% udział terenów zdegradowanych
Bieszewo	28 209	0	0
Błądzim	4 877	0	0
Brzozie	86 480	0	0
Cerkwin	537 053	1625	0,30%
Cerkcynek	114 742	0	0
Dębowiec	33 451	0	0
Gołębek	5 632	0	0
Huta	76 671	0	0
Iwiec	179 106	0	0
Jelenia Góra	0	0	0
Kiepiński Most	2 109	0	0
Knieja	40 432	0	0
Kosowo	20 427	0	0
Kowalskie Błota	58 193	0	0
Kruska	83 173	0	0
Krzywogoniec	118 374	0	0
Lisiny	24 622	0	0
Lubiewice	1 765	0	0
Lubińsk	18 407	0	0
Ludwichowo	63 227	0	0
Łosiny	20 459	0	0
Małe Budziska	4 422	0	0
Małe Gacno	59 156	0	0
Mikołajskie	21 997	0	0
Nowy Młyn	1 141	0	0
Nowy Sumin	110 557	0	0
Okiersk	1 371	0	0
Okoninek	11 490	0	0

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

Ostrowo	94 207	0	0
Piła Młyn	8 442	0	0
Plaskosz	2 170	0	0
Pustelnia	2 711	0	0
Rudzki Młyn	3 405	0	0
Sarnówek	1 675	0	0
Siwe Bagno	1 857	0	0
Skrajna	1 675	0	0
Sławno	1 508	0	0
Sowiniec	1 810	0	0
Stary Sumin	95 855	0	0
Stary Wierzchucin	3 436	0	0
Suchom	32 381	0	0
Szczuczaniek	2 320	0	0
Szklana Huta	10 960	0	0
Świt	3 646	0	0
Trzebciny	87 019	0	0
Wielkie Budziska	42 152	0	0
Wielkie Gacno	17 025	0	0
Wierzchlas	10 497	0	0
Wierzchucin	21 588	0	0
Wrzosowisko	2 162	0	0
Wysoka	100 483	0	0
Zalesie	114 281	0	0
Zamarte	50 527	0	0
Zdroje	128 176	0	0
Zielonka	104 580	0	0

Tylko miejscowość Cerkwin spełnia kryterium występowania problemu pozaspółecznego.

Z analizy wskaźnikowej wynika więc, że obszar zdegradowany stanowi miejscowość Cerkwin.

Oprócz analizy wskaźnikowej dokonano także wskazania miejscowości Cerkwin, w której zamierza się prowadzić interwencję ukierunkowaną na rzecz włączenia społecznego ludności starszej.

Zgodnie z „Zasadami programowania...” za obszar zdegradowany mogą zostać także uznane miejscowości, które spełniają jednocześnie następujące kryteria:

- a) udział ludności w wieku 60 i więcej lat na danym obszarze przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wartość tego wskaźnika dla gminy lub liczba ludności w wieku 60 i więcej lat w co najmniej jednej z miejscowości zaliczonej do obszaru rewitalizacji lokuje tę miejscowość wśród 3 o największej liczbie ludności w tej grupie na terenie gminy,
- b) na danym obszarze jest obiekt/obiekty, wykazujące techniczne możliwości przystosowania do użytkowania przez ludność starszą,
- c) w przypadku rozwoju działań opiekuńczych, zaadoptowany na ten cel obiekt powinien zapewnić opiekę dla co najmniej 10 osób,

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

d) w przypadku zamiaru rozwoju działań z zakresu integracji i aktywności kulturalnej, wymagane jest by obszar rewitalizacji był zamieszkiwany przez co najmniej 100 osób w wieku 60 i więcej lat,

e) kryterium gminy, reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (negatywne zjawisko), o których mowa przy definicji stanu kryzysowego (rozdział 3, pkt 3a-d).

Miejscowość Ciekocin spełnia powyższe kryteria w sposób następujący:

a) liczba ludności w wieku 60 i więcej lat jest bezwzględnie najwyższa wśród wszystkich miejscowości na terenie gminy

Liczba ludności w wieku 60 i więcej lat w miejscowości Ciekocin wnosi 387 i jest najwyższa w gminie.

b) w miejscowości Ciekocin znajduje się obiekt „wykazujący techniczne możliwości przystosowania do użytkowania przez ludność starszą”

Na terenie miejscowości Ciekocin znajdują się zabudowania byłego gospodarstwa rolnego, które mogą być przystosowane do użytkowania przez ludność starszą w charakterze obiektu pełniącego rolę „klubu seniora”. Jest to nieruchomość znajdująca się w centrum miejscowości, na działkach nr 748/2 i 748/4; stanowi własność Gminy Ciekocin. Została szczegółowo scharakteryzowana w dalszej części programu.

c) w przypadku rozwoju działań opiekuńczych, zaadoptowany na ten cel obiekt powinien zapewnić opiekę dla co najmniej 10 osób,

nie dotyczy – nie zamierza się prowadzić działań opiekuńczych

d) w przypadku zamiaru rozwoju działań z zakresu integracji i aktywności kulturalnej, wymagane jest by obszar rewitalizacji był zamieszkiwany przez co najmniej 100 osób w wieku 60 i więcej lat,

Miejscowość Ciekocin jest zamieszkiwana przez 387 osób w wieku 60 i więcej lat.

e) kryterium gminy, reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (negatywne zjawisko), o których mowa przy definicji stanu kryzysowego (rozdział 3, pkt 3a-d).

Zastosowano tu kryterium obecności przestrzeni zdegradowanej, dotyczące nieruchomości, o której mowa w podpunkcie b. Nieruchomość ta (nieużytkowane gospodarstwo rolne na działkach nr 748/2 i 748/4) spełnia kryterium uznania za przestrzeń zdegradowaną w rozumieniu „Zasad programowania...” – zarówno w rozumieniu sfery przestrzenno-funkcjonalnej, gdyż ma tu miejsce „niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru”, jak i sfery technicznej, gdyż ma tu miejsce „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych” oraz „brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych”.

Określenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z delimitacją przeprowadzoną w poprzednim rozdziale – obszar zdegradowany stanowi miejscowość Ciekocin. Miejscowość zamieszkiwana jest przez 1992 mieszkańców (29,52% ludności gminy Ciekocin) i zajmuje powierzchnię 386,3 ha (1,53% ogólnej powierzchni gminy Ciekocin).

5

Obszar rewitalizacji gminy

Określenie obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji stanowi miejscowość Ciekocin. Granice obszaru rewitalizacji są tożsame z granicami obszaru zdegradowanego.

Obszar rewitalizacji zamieszkiwany jest przez 29,52% mieszkańców gminy i zajmuje 1,53% powierzchni gminy Ciekocin.

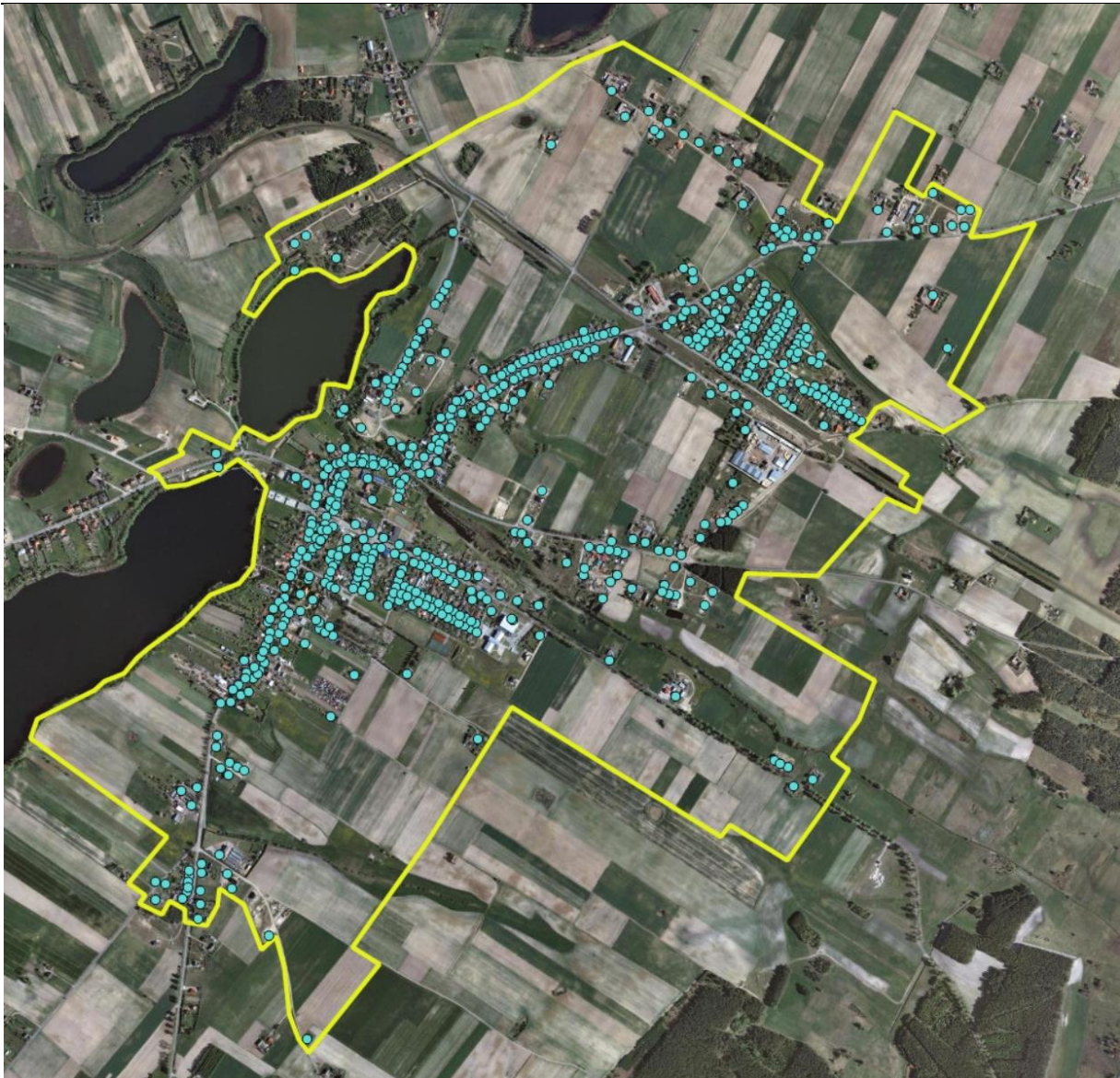
Tabela. Informacje o powierzchni i liczbie ludności obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

<i>W gminie Ciekocin obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji są tożsame</i>		
	Powierzchnia	Liczba mieszkańców
Wartość bezwzględna	386,3 ha	1992 osoby
Udział % w skali gminy Ciekocin	1,53%	29,52%

Określenie celów rewitalizacji

Zgodnie z punktem 5 rozdziału „6.4.2 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na obszarach wiejskich regionu”, rewitalizacja w gminie Ciekocin będzie prowadzona:

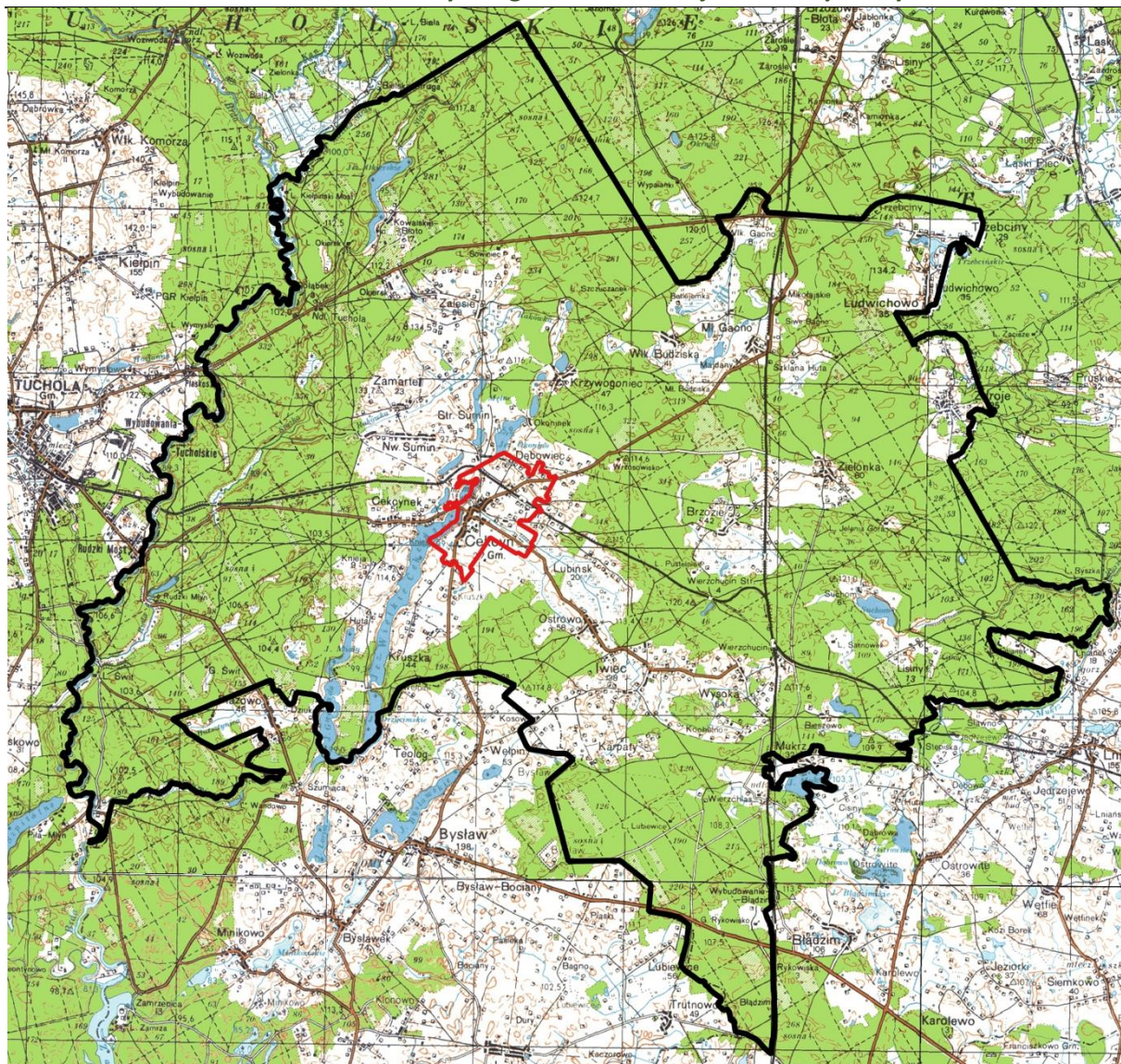
- zgodnie z celem A (przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej)
- oraz dodatkowo obejmować będzie działania na rzecz włączenia społecznego ludności starszej.

Rysunek. Zasięg obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

(Obszary: zdegradowany i rewitalizacji są tożsame – ich granica zaznaczona została kolorem żółtym). Punktami zaznaczono punkty adresowe na terenie miejscowości Ciekocin.

(źródło ortofotomapy: usługa wms serwisu geoportal.gov.pl, punkty adresowe według danych udostępnianych przez Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej)

Rysunek. Zasięg obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na tle gminy Ciekocin
(Obszary: zdegradowany i rewitalizacji są tożsame – ich granica zaznaczona została kolorem czerwonym; Źródło podkładu mapowego: usługa wms serwisu geoportal.gov.pl)

6

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji stanowi miejscowość gminna Ciekocin. Liczy 1992 stałych mieszkańców⁴, co stanowi 29,5% stałej ludności gminy (uwzględniając także mieszkańców czasowych, udział miejscowości Ciekocin w ogólnej liczbie mieszkańców gminy wynosi niespełna 29,4%). Ciekocin jest siedzibą gminy, leży w odległości około 12 km od siedziby powiatu, leży w rejonie przyrodniczym i etnograficznym Borów Tucholskich.

⁴ Dane pochodzące z ewidencji ludności Gminy Ciekocin – nieporównywalne ze statystykami GUS

Sfera społeczna

Cerkwin jest dużą miejscowością – obiektywnie, na tle wiejskiej sieci osadniczej województwa, ale zwłaszcza na tle bardzo rozproszonej sieci osadniczej powiatu tucholskiego, gdzie liczba miejscowości liczących co najmniej kilkaset osób jest bardzo mała, a ponad 1 tysiąc liczą już tylko pojedyncze miejscowości. Wg danych z 31.12.2016 roku, na terenie miejscowości Cerkwin zamieszkiwało:

- Ogółem 2017 osób, w tym 25 przebywających czasowo i 1992 mieszkańców stałych
- Wśród mieszkańców stałych – 1038 kobiet i 954 mężczyzn
- W grupie 0-17 lat: 426 osób⁵
- W grupie 18-60(K)/65(M) lat: 1279 osób
- W grupie powyżej 60(K)/65(M) lat: 287 osób
- W wieku 50 i więcej lat znajdowało się osób: 674
- W wieku 60 i więcej lat znajdowało się osób: 387
- W wieku 65 i więcej lat znajdowało się osób: 246
- W wieku 70 i więcej lat znajdowało się osób: 141
- W wieku 65 i więcej lat było kobiet: 151, a mężczyzn: 95
- Ludność w wieku 50 i więcej lat stanowiła 33,8% ogółu
- Ludność w wieku 60 i więcej lat stanowiła 19,4% ogółu
- Ludność w wieku 65 i więcej lat stanowiła 12,3% ogółu
- Ludność w wieku 70 i więcej lat stanowiła 7,1% ogółu
- Ludność w wieku 60 i więcej lat zamieszkująca miejscowość Cerkwin stanowi 30,44% ogółu ludności w tej grupie w całej gminie

Struktura płci, w której przeważają kobiety, nie jest typowa dla obszarów wiejskich, gdzie zazwyczaj notuje się wyraźną przewagę liczby mężczyzn. W młodszych i średnich grupach wiekowych liczba kobiet i mężczyzn jest stosunkowo wyrównana, ale już w grupie ponad 60-latków liczba kobiet jest wyraźnie wyższa (222 wobec 165), a w grupie ponad 70-latków kobiet jest już ponad 2-krotnie więcej (jest to typowa konsekwencja krótszego trwania życia mężczyzn). W strukturze wieku prawie 1/5 stanowią osoby w wieku 60 i więcej lat, a 1/3 osoby w wieku 50 i więcej lat. Oznacza to, że obecnie zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa jest nieco mniejsze, niż w innych obszarach, ale bardzo duża różnica liczebności grup 50+ i 60+ sugeruje znaczący wzrost liczebności grupy starszej w nadchodzącej dekadzie.

Statystyki bezrobocia dla miejscowości Cerkwin na dzień 31.12.2016 są następujące:

- Liczba bezrobotnych ogółem: 85
- Liczba bezrobotnych kobiet: 57
- Liczba bezrobotnych mężczyzn: 28
- Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy:
 - Do 1 miesiąca: 5
 - Od 1 do 3 miesięcy: 11
 - Powyżej 12 miesięcy: 41
 - Powyżej 24 miesięcy: 22

⁵ Szczegółowa charakterystyka tylko dla mieszkańców stałych

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

- Liczba kobiet pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy: 30
- Liczba kobiet pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy: 15
- Liczba bezrobotnych w wieku do 30 roku życia: 20
- Liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia: 21
- Liczba bezrobotnych z wykształceniem:
 - Wyższym: 10
 - Policealnym i średnim zawodowym: 22
 - Średnim ogólnokształcącym: 6
 - Zasadniczym zawodowym: 31
 - Gimnazjalnym i poniżej: 16
- Liczba bezrobotnych o stażu pracy:
 - Bez stażu: 5
 - Do 1 roku: 8
 - Od 1 do 5 lat: 20
 - Od 5 do 10 lat: 14
 - Od 10 do 20 lat: 14
 - 20 i więcej lat: 11
- Liczba bezrobotnych absolwentów: 5
- Liczba bezrobotnych zaliczanych do kategorii osób o szczególnej kategorii na rynku pracy: 72

Liczba bezrobotnych odniesiona do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 6,6/100, przy czym, co typowe, wskaźnik ten jest znacznie wyższy wśród kobiet (9,1/100), niż wśród mężczyzn (4,3/100). Na tle notowanych w końcu 2016 roku w województwie wskaźników bezrobocia, sytuację w Ciekocinie należy uznać za umiarkowanie korzystną. Ponad 12 miesięcy bez pracy pozostaje 48,2% ogółu bezrobotnych, przy czym wśród kobiet wskaźnik ten wynosi 52,6%; udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące wynosi 25,9% (w tym wśród kobiet 26,3%). Na uwagę zasługuje wśród bezrobotnych zarówno duża liczba osób młodych (poniżej 30 roku życia), jak i w zaawansowanym wieku (ponad 50 lat) – jest ona niemal równa (20-21 osób, czyli po około 25%). Dużą część bezrobotnych stanowią osoby z dużym stażem pracy – osoby, które pozostają bez pracy ale wcześniej pracowały przez co najmniej 10 lat, stanowią aż 29,4% ogółu. Dużym problemem na rynku pracy jest bez wątpienia wysoki udział osób bez wykształcenia (aż 18,8% ma tylko wykształcenie gimnazjalne lub nie posiada nawet gimnazjalnego).

Pochodną sytuacji na rynku pracy jest w dużej części także zależność od systemu pomocy społecznej. Ogólnie w miejscowości Ciekocin w gospodarstwach domowym korzystających z pomocy społecznej zamieszkuje około 5,2% ogółu mieszkańców, co może pozornie wydawać się wartością relatywnie niewielką (korzystną). Jednak należy uwzględnić fakt, że takich gospodarstw jest ponad 30, skupiają ponad 100 mieszkańców, a zdecydowana większość jest objętych pomocą z kilku przyczyn, co wskazuje na dość złożoną sytuację problemową. O tym, że trudno ją rozwiązać świadczy fakt, że spośród tych 103 osób zamieszkujących gospodarstwa domowe objęte pomocą, aż 81,6% zamieszkuje gospodarstwa objęte pomocą długotrwale. Aż 48,6% dzieci żyje w rodzinach, w których rodzice otrzymują na te dzieci zasiłek rodzinny – ten wskaźnik sugeruje dość dużą skalę ubóstwa, bo w zdecydowanej większości przypadków zasiłki rodzinne są wypłacane na podstawie kryterium dochodowego.

Statystyki pomocy społecznej dla miejscowości Cerkwin na dzień 31.12.2016 są następujące:

- Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą - ogółem: 31
- Liczba osób w gospodarstwach domowych objętych pomocą - ogółem: 103
- Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą – z powodu ubóstwa: 15
- Liczba osób w gospodarstwach domowych objętych pomocą - z powodu ubóstwa: 52
- Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą – z powodu bezrobocia: 12
- Liczba osób w gospodarstwach domowych objętych pomocą - z powodu bezrobocia: 43
- Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą – z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych: 10
- Liczba osób w gospodarstwach domowych objętych pomocą - z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych: 45
- Liczba gospodarstw domowych objętych długotrwale pomocą - ogółem: 22
- Liczba osób w gospodarstwach domowych objętych długotrwale pomocą - ogółem: 84
- Liczba rodzin objętych poza finansowymi formami pomocy społecznej – 26
- Liczba dzieci na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - 207

W sferze społecznej uwagę zwraca fakt, że Cerkwin jest trzecią co do wielkości miejscowością powiatu tucholskiego, po Tucholi i Śliwicach. W ostatnich latach miejscowość notuje wzrost liczby mieszkańców – w roku 1999 liczyła 1678 osób, w roku 2007 – 1789 osób, a obecnie 1992. Wzrost jest więc wyraźny i sugeruje dalszy rozwój miejscowości w kolejnych latach (tym bardziej zasadne jest więc podejmowanie działań na rzecz rozwoju infrastruktury oraz rozwoju społecznego tej miejscowości).

Jako siedziba gminy, Cerkwin jest miejscowością najlepiej wyposażoną w zakresie usług, z których duża część realizowana jest na rzecz całej gminy lub znacznej jej części. W miejscowości funkcjonują następujące instytucje (w części należące do zadań własnych samorządu gminnego):

- Urząd Gminy
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminny Ośrodek Kultury
- Amfiteatr
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Szkoła Podstawowa oraz do końca roku szkolnego 2016/2017 - gimnazjum
- Przedszkole Gminne
- Hala widowiskowo-sportowa
- Posterunek Policji
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Kościół parafialny
- Urząd pocztowy
- Placówka banku spółdzielczego oraz bankomat
- Stacja PKP (z regularnymi połączeniami do Tucholi i Bydgoszczy)
- Przystanek PKS
- Kąpielisko z wypożyczalnią sprzętu nad Wielkim Jeziorem Cerkwińskim

- Kompleks sportowy Orlik
- Kilka urządzonych placów zabaw

Spółeczność całej gminy, w tym także miejscowości gminnej, znana jest z dużej aktywności. W Cerkwinie odbywają się imprezy o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, integrującym – o znaczeniu gminnym i ponadlokalnym (najbardziej znane – Dni Gminy Cerkwin – w roku 2017 odbyła się XIX edycja).

Jako siedziba gminy (ale także jako ośrodek turystyczny), Cerkwin jest miejscem czasowego przebywania liczby ludności większej, niż wynikałoby ze stałej liczby mieszkańców – jest to ludność przebywająca tu w związku z realizacją potrzeb handlowo-usługowych, przyjeżdżająca do pracy, wypoczywająca, przebywająca w związku z udziałem w organizowanych tu imprezach. Tego typu okoliczności sprzyjają rozwojowi przestępczości, stąd wskaźniki przestępczości, są najwyższe w gminie. Łącznie w okresie 2014-2016 w gminie Cerkwin miały miejsce 123 wykroczenia i 133 przestępstwa – z czego w miejscowości Cerkwin doszło odpowiednio do 46,3% oraz do 59,4% wszystkich tych zdarzeń w gminie (łącznie w ciągu tych 3 lat do jakiegokolwiek czynu tego rodzaju doszło w gminie w 27 miejscowościach).

Największa liczba zdarzeń dotyczyła w okresie 2014-2016:

- Wśród przestępstw:
 - Kradzież mienia – 14
 - Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości – 14
 - Włamania – 13
 - Oszustwa - 8
- Wśród wykroczeń:
 - Zakłócenie ładu i porządku publicznego - 22
 - Kradzież – 18
 - Kolidy i zdarzenia drogowe – 18
 - Uszkodzenia mienia – 9

Z dostępnych informacji wynika, że znaczna część wykroczeń ma miejsce w centralnej części miejscowości.

Warto zauważyć, że kolejne pod względem liczby wykroczeń i przestępstw miejscowości – Kruska i Wierzchucin – notowały ich w tym okresie łącznie po 14. Cerkwin był też jedyną miejscowością w gminie, w której w analizowanym okresie trzyletnim zanotowano przestępczość nieletnich (choć bezwzględna jej skala była niewielka).

Sfera gospodarcza

Według danych GUS BDL w roku 2016 na terenie miejscowości statystycznej Cerkwin⁶ zarejestrowane były 183 podmioty gospodarki narodowej w systemie REGON, przy czym: 12 należało do sektora

⁶ Miejscowość statystyczna jest pojęciem szerszym niż miejscowość w rozumieniu administracyjnym (w przypadku Cerkwina należy ją utożsamiać raczej z sołectwem) – dlatego też dane GUS należy traktować jako wyłącznie orientacyjne. W sposób właściwy charakteryzują one struktury przedsiębiorczości (która de facto

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

publicznego (w tym 7 stanowiły jednostki państwowe i samorządowe) a 171 należało do sektora prywatnego, w tym 152 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 9 to stowarzyszenia i organizacje społeczne a 6 spółki handlowe.

Aż 175 z wszystkich 183 podmiotów mieściło się w klasie wielkościowej 0-9 pracujących, 7 w kategorii 10-49 pracujących, a 1 – powyżej 50 pracujących.

Sektor prywatny najliczniej reprezentowany był w sekcjach:

- G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 33 (w tym 29 osób fizycznych)
- F (budownictwo) – 29 (wszystkie osób fizycznych)
- C (przetwórstwo przemysłowe) – 27 (w tym 25 osób fizycznych)
- H (transport i gospodarka magazynowa) – 14 (w tym 12 osób fizycznych)
- M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – 9 (wszystkie osób fizycznych)
- Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – 9 (wszystkie osób fizycznych)

W strukturze branżowej wyrażonej w bardziej szczegółowej formie – za pomocą działów, najliczniej reprezentowane są (dane dotyczą podmiotów wszystkich form własności):

- Dział 43 (sekcja F) – roboty budowlane specjalistyczne - 22
- Dział 47 (sekcja G) – handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi - 20
- Dział 49 (sekcja H) – transport lądowy oraz transport rurociągowy - 10
- Dział 86 (sekcja Q) – opieka zdrowotna - 9
- Dział 45 (sekcja G) – handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych - 8

Według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, która uważana jest za bardziej wiarygodną od bazy REGON do prowadzenia analiz w tak małej skali przestrzennej, w miejscowości Cerkwin w roku 2016 zarejestrowane były 124 podmioty prowadzone przez osoby fizyczne (była to wartość o 3 wyższa, niż rok wcześniej). Według tej klasyfikacji, w całej gminie Cerkwin w roku 2016 zarejestrowane były 294 podmioty osób fizycznych, a więc wieś gminna stanowiła ponad 42% ogólnego potencjału.

Pomimo niesprzyjających warunków prowadzenia gospodarki rolnej, wciąż istotna część mieszkańców jest powiązana ekonomicznie z rolnictwem. Na terenie sołectwa Cerkwin (brak danych wyłącznie dla miejscowości Cerkwin) w roku 2015 funkcjonowało 226 indywidualnych gospodarstw rolnych (była to 1/3 wszystkich na terenie gminy). Brak jednak jakichkolwiek bliższych danych na temat faktycznie prowadzonych działalności rolniczych. Grunty miejscowości Cerkwin (poza zwartą zabudową wsi) należą do klas IIIb-IVb oraz słabszych (powierzchnie zajęte przez relatywnie dobre gleby klas IIIb-IVa nie są małe, ale są to grunty rozczłonkowane, występują w sąsiedztwie gruntów słabszych, a urozmaicona rzeźba dodatkowo nie sprzyja efektywnej gospodarce); zaliczają się do kompleksów żyrnich: 5 i 6 (żytni dobry i żytni słaby), rzadziej do 4 (żytni bardzo dobry) lub 7 (żytni bardzo słaby).

faktycznie skoncentrowana jest w miejscowości Cerkwin) ale bezwzględne wartości są tu na pewno wyższe, od rzeczywistych, bowiem dotyczą obszaru nieco większego, od obszaru rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Na potencjał gospodarczy miejscowości składają się także podmioty działające w branży turystycznej (są one częściowo uwzględniane w oficjalnych klasyfikacjach działalności gospodarczych). W Ciekocinie działa 6 gospodarstw agroturystycznych (łącznie oferują ponad 60 miejsc noclegowych, niektóre gospodarstwa są dostępne całorocznie) oraz 7 podmiotów prowadzących działalność noclegową innego rodzaju (ośrodki, pensjonaty częściowo całoroczne – oferujące łącznie ponad 120 miejsc, z tego prawie 50 w jednym całorocznym obiekcie). Sektor turystyczny ma znaczenie ekonomiczne poprzez tworzenie miejsc pracy, generowanie podatków i opłat lokalnych, ale także zwiększania popytu na lokalne dobra i usługi (z liczby miejsc noclegowych wynika, że w skrajnym przypadku na terenie miejscowości może przebywać nawet około 200 osób przyjezdnych, to jest 10% stałej liczby mieszkańców).

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Wieś Ciekocin położona jest na południe i na północny-wschód od linii kolejowej Działdowo-Chojnice (nr 208) i na wschód od jezior – Wielkiego Ciekocińskiego i Główka. Przez centrum miejscowości – równoległe do ulicy Szkolnej, biegnie przez wyraźnie zaznaczoną dolinkę, niewielki ciek – Szumionka, uchodzący do drugiego z wymienionych jezior. Ponieważ przebiega przez niego tylko jedna przeprawa, dolinka cieku oddziela części północną i południową miejscowości. Ciekocin cechuje się w większości zwartą zabudową, zrealizowaną wzdłuż 31 nazwanych ulic – trzema głównymi osiami rozwoju zabudowy były ulice Wczasowa (w kierunku południowym), Szkolna (w kierunku wschodnim) i Dworcowa (w kierunku północnym) (wszystkie one są drogami powiatowymi). Zdecydowana większość zabudowy na charakter jednorodzinny i funkcjonalnie związana była z pełnieniem funkcji rolniczych. Jest to zabudowa murowana. Nowa zabudowa to budynki o funkcji wyłącznie mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej. Zabudowa ma charakter najczęściej dwukondygnacyjny (w tym, w przypadku starej zabudowy – strychy i poddasza). W strukturze zabudowy spotyka się wciąż pewną liczbę budynków z lat 30-tych XX wieku – zwłaszcza w rejonie ulic Głównej, Okrężnej i Wczasowej, jednak w ujęciu całej wsi przeważa zabudowa zrealizowana po roku 1980. Część centralna (rejon ulicy Szkolnej) to mozaika zabudowy z lat 50-80-tych, przy czym w kierunku wschodnim rośnie udział zabudowy młodszej; natomiast część północna (rejon ulicy Dworcowej) to głównie zabudowa z lat 80-90-tych. Stosunkowo najnowsza część miejscowości to osiedle zrealizowane na północ od linii kolejowej. Aktualnie realizowana zabudowa powstaje w różnych lokalizacjach – także jako wymiana starej. Historyczne centrum miejscowości położone jest właśnie wzdłuż obecnych ulic Wczasowej, Okrężnej i Głównej – podobnie jak w latach 80-tych XIX wieku, tak jeszcze w latach 30-tych XX wieku zabudowa miejscowości (która wówczas miała układ północ-południe i rozciągała się na odcinku około 900 m praktycznie nie przekraczając Szumionki) nie wykraczała poza te ulice – obecna ulica Ogrodowa i jej przedłużenie na południe stanowiły wg mapy z roku 1930 „wschodnią obwodnicę” wsi, zostawiając daleko na zachód jej zabudowę (z wyjątkiem cmentarza, który już wówczas, choć mniejszy, istniał w obecnej lokalizacji). Co ciekawe, mimo, że linia kolejowa biegnąca przez wieś została zbudowana w 1883 roku, dopiero w latach 30-tych i 40-tych XX wieku pojedyncze zabudowania zaczęły do niej „przybliżać” zabudowę Ciekocina.

Rysunek. Charakterystyka zagospodarowania miejscowości Ciekocin

1 – Urząd Gminy, GOPS, Posterunek Policji, Biblioteka Gminna, Bank Spółdzielczy, 2 – Gminny Ośrodek Kultury, 3 – zespół szkół (szkoła podstawowa), 4 – hala widowiskowo-sportowa, 5 – przedszkole, 6 – gminna przychodnia, 7 – kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego, 8 – przystanek PKP, 9 – główny przystanek PKS, 10 – amfiteatr, 11 – kąpielisko i wypożyczalnia sprzętu, 12 – boisko Orlik, 13 – targowisko, 14 – poczta, 15 – lokalizacja przestrzeni zdegradowanej wskazywanej do przekształceń w ramach programu rewitalizacji

(źródło ortofotomapy: usługa wms serwisu geoportal.gov.pl)

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

Cześć centralna miejscowości (pomiędzy budynkiem gimnazjum, a kościołem) cechuje się bardzo dużą gęstością zabudowy i zaludnienia (ponad 100 budynków mieszkalnych na powierzchni około 9 ha) – ma charakter typowy dla osiedli zabudowy jednorodzinnej w miastach.

Dominantą przestrzenną miejscowości jest budynek (w tym zwłaszcza wieża) kościoła parafialnego p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego – charakterystyczny dla panoramy miejscowości.

Ogólnie zagospodarowanie miejscowości cechuje się dosyć wysoką estetyką.

Główne ulice miejscowości to drogi powiatowe – miejscowość jest węzłem dróg powiatowych. Drogi gminne mają w zdecydowanej większości nawierzchnię utwardzoną (asfaltową lub betonową), niektóre wymagają działań naprawczych. Szczególnie dotyczy to ulic Okrężnej i Krótkiej, których stan techniczny utrudnia bezpieczne i komfortowe poruszanie się, zwłaszcza osobom starszym i z dysfunkcjami ruchowymi (kwestia stanu nawierzchni oraz chodników, wysokości krawężników). Na biegnącej przez wieś linii kolejowej funkcjonuje wyłącznie przystanek (do lat 90-tych XX wieku funkcjonowała tu stacja z rampą załadowniczą). Jest tu potencjał terenowy do stworzenia punktu przesiadkowego (parkingu rowerów, motocykli i samochodów), tym bardziej że regularnie prowadzona jest komunikacja pasażerska z Tucholą i Bydgoszczą, mające duże znaczenie dla kształtowania rynku pracy w gminie.

W sferze przestrzeni i obiektów publicznych uwagę zwracają także:

- obecność niewielkiego zadrzewionego skweru, zwanego „parkiem” (u zbiegu ulic Parkowej i Wczasowej), który może być miejscem spędzania czasu, ale w obecnym stanie brakuje zagospodarowania. „Park” jest bardzo korzystnie położony w strukturze miejscowości (w ścisłym centrum), a ze względu na rzeźbę terenu jest dobrze dostępny także dla osób z ograniczeniami ruchu (tym bardziej, że ulica Parkowa nie notuje dużego natężenia ruchu – może stanowić bezpieczne dojście do tego terenu),
- niedostosowanie budynku Urzędu Gminy do potrzeb osób mających problemy z poruszaniem się (zwłaszcza osób niepełnosprawnych i osób starszych) – w szczególności brakuje windy. Budynek jest dwupiętrowy, pochodzi z 1975 roku i jest typowym dla tego okresu niewielkim biurowcem, który nie był wyposażony w windę, ma stosunkowo wąskie klatki schodowe, a już dostanie się na pierwszą kondygnację wymaga skorzystania ze schodów.

Na terenie miejscowości znajduje się nieruchomości spełniająca kryteria uznania (zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”) za przestrzeń zdegradowaną – jest to zabudowa byłego gospodarstwa rolnego, znajdująca się w centrum miejscowości, na działkach nr 748/2 i 748/4. W skład nieruchomości wchodzi: budynek mieszkalny o powierzchni zabudowy 121 m²., zespół budynków gospodarczych o łącznej powierzchni zabudowy - 307 m² oraz stodoła o powierzchni zabudowy 269 m². Wszystkie obiekty zlokalizowane są na działce nr 748/2 o powierzchni 1325 m², natomiast na działce 748/4 o powierzchni 300 m² obecnie zlokalizowany jest ogród z drzewami owocowymi. Budynek mieszkalny wolnostojący o wymiarach 13,30 m x 9,20 m, o wysokości 7,4 m, o 2 kondygnacjach naziemnych (parter i poddasze), częściowo podpiwniczony. Ściany zewnętrzne ceglane, fundamenty kamienne, ściany fundamentowe z kamienia polnego i cegły pełnej. Klatka schodowa drewniana, stropy drewniane, dach pokryty eternitem. Budynek posiada instalacje: wodno-kanalizacyjną, grzewczą (piece kaflowe, trzon

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

kuchenny z wężownicą), wentylacyjną (grawitacyjną), elektryczną (obwody aluminiowe gniazd i oświetlenia) oraz odgromową. Budynek mieszkalny składa się z wiatrołapu, łazienki, piwnicy, 4 pokoi i kuchni, o łącznej powierzchni użytkowej 101,49 m kw. Zespół budynków gospodarczych zlokalizowanych na granicy z sąsiednią działką, typ budynku – gospodarczy wielofunkcyjny, budynek niski o wysokości – 6 m i wymiarach 54,90 m x 16,87 m. Liczba kondygnacji naziemnych – ½ (przyziemie, poddasze), podpiwniczenie w części budynku. Ściany zewnętrzne ceglane, częściowo z pustaka żużlobetonowego, dach pokryty blachą. Brak instalacji w budynkach gospodarskich.

W strukturze miejscowości Ciekocin, teren ten jest bardzo dobrze dostępny, leży w ścisłym funkcjonalnym centrum, w pobliżu instytucji i placówek handlowo-usługowych istotnych dla codziennej obsługi mieszkańców. Niezwykle ważny jest aspekt wizerunkowy – położenie w bezpośrednim sąsiedztwie centrum miejscowości (w tym kościoła), powoduje, że jest to lokalizacja prestiżowa i kwestie estetyki zagospodarowania oraz kierunków użytkowania obiektu, mają znaczenie kluczowe. Planowane zagospodarowanie w kierunku obiektu pełniącego funkcje społeczne będzie prawidłowo wpisywało się w tę lokalizację i uwarunkowania z nią związane.

Sfera techniczna

Wszystkie zabudowania miejscowości Ciekocin są obsługiwane w zakresie sieci wodociągowej (na terenie miejscowości znajduje się jedno z gminnych ujęć wody). Wieś jest także obsługiwana przez sieć kanalizacyjną (podłączenie do sieci gminy Tuchola, w ramach aglomeracji kanalizacyjnej Ciekocin – obsługa za pomocą oczyszczalni znajdującej się w tym mieście - za pośrednictwem głównej przepompowni w Ciekocinku). Na terenie miejscowości Ciekocin dostępny jest także gaz przewodowy. Pod względem gospodarki odpadami, miejscowość należy do regionu 1 – „północnego”, najbliższej położona instalacja odbioru i przetwórstwa odpadów znajduje się w miejscowości Bładowo w gminie Tuchola.

Sfera środowiskowa

Miejscowość Ciekocin cechuje się generalnie korzystnym stanem środowiska. Leży w rejonie powszechnie utożsamianym z bardzo wysokim stanem środowiska – dane dotyczące stanu środowiska w całym powiecie tucholskim są bardzo korzystne i są postrzegane jako jeden z ważnych potencjałów sprzyjających rozwojowi funkcji turystycznych. Na terenie Ciekocina, ale także w jego sąsiedztwie brak dużych emitorów zanieczyszczeń a napływ zanieczyszczeń generowanych poza miejscowością jest marginalny. Podstawowymi problemami w sferze środowiskowej są więc głównie niska emisja z urządzeń grzewczych – która w okresie jesienno-zimowym, przy niekorzystnych stanach pogody, jest odczuwalna i dokuczliwa (wciąż istotnym problemem jest niska sprawność starych instalacji grzewczych w domach oraz wciąż niska świadomość społeczna dotycząca szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych) oraz ruch pojazdów na drogach powiatowych. Ten drugi czynnik nie jest obiektywnie istotny i nie ma aż tak dużej skali, by stanowić rzeczywisty problem środowiskowy, ale w skali gminy na pewno pod względem wielkości ruchu samochodowego, miejscowość Ciekocin się wyróżnia. Generalnie stan środowiska nie stanowi więc problemu rozwojowego miejscowości.

Dla potencjału środowiskowego miejscowości ważne jest Wielkie Jezioro Ciekocińskie, które jest także elementem wizerunkowym miejscowości, a zlokalizowane na jej brzegu zagospodarowanie rekreacyjne ma znaczenie dla mieszkańców oraz turystów. Jest to jezioro rynnowe rozciągające się na

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

długości około 4,5 km w osi północ-południe (szerokość maksymalna wynosi około 0,5 km, ale minimalna to zaledwie 200 m), choć w tej samej rynnie leży także Jezioro Główka (na północ od Cerkwińskiego) oraz Drzycimskie (na południe) – a rynna ma rozciągłość przekraczającą 7,7 km. Jezioro Cerkwińskie zajmuje powierzchnię około 130 ha, maksymalna głębokość sięga 34 m, a średnia wynosi 9,9 m (głębsza jest część północna), objętość wody to prawie 12 mln m³. Według najnowszych danych dotyczących stanu czystości – z roku 2009 – zarówno pod względem biologicznym, jak i stanu/potencjału ekologicznego, stan jeziora klasyfikowany był jako „umiarkowany”.

W centralnej części miejscowości, przy ulicy Okrężnej, znajduje się pomnik przyrody – skupisko drzew (lipa drobnolistna – na działce nr 682/5). Część miejscowości Cerkwin leży w otulinie Tucholskiego Parku Krajobrazowego - obejmuje ona zachodnią część – na zachód od ulic Wczasowej, Okrężnej, Dworcowej. Ponadto cała miejscowość leży w zasięgu bardzo rozległego obszaru Natura 2000, chronionego w ramach dyrektywy ptasiej (jest to obszar o nazwie Bory Tucholskie, kod obszaru PLB220009). Od roku 2010 miejscowość weszła w skład Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie (dziesiąty i największy rezerwat biosfery w Polsce). Nie jest to oficjalna forma ochrony przyrody – ale ma duże znaczenie dla promocji ochrony środowiska i kształtowania wizerunku obszaru Borów Tucholskich.

Podsumowanie – potencjały i bariery

Oceniając sytuację społeczno-gospodarczą miejscowości Cerkwin, należy podkreślić bardzo specyficzne warunki rozwoju gminy i wyjątkową, nieporównywalną z większością gmin, rolę siedziby gminy w kształtowaniu rozwoju całej gminy. Wobec rozdrobnienia osadnictwa i słabego rozwoju usług poza siedzibą gminy, znaczenie wsi gminnej w stymulowaniu rozwoju całej gminy, jest bardzo duże.

Cerkwin jest miejscowością o dosyć znaczącym potencjale usługowym, zwiększającą liczbę mieszkańców. Podstawą sytuacji problemowej jest w tej miejscowości bezwzględnie duża skala występujących tu problemów w niektórych sferach. Podkreślić należy, że problem stanowi bezwzględna skala tych zagadnień, a nie sytuacja względna – odniesiona do ogółu mieszkańców (pod tym względem wskaźniki notowane w wielu małych miejscowościach w gminie są mniej korzystane). Ze względu na pełnienie roli siedziby gminy i szczególnie silne przełożenie potencjału i sytuacji społeczno-gospodarczej Cerkwina na cały rozwój gminy, fakt utrzymywania się tu wysokiego stanu problemów społecznych, jest bardzo niekorzystny i zagrażający rozwojowi gminy jako całości. Jak wspomniano – Cerkwin należy do największych miejscowości w powiecie (a w szerszym ujęciu – mieści się wśród 10 największych miejscowości północno-zachodniej części województwa) – a więc także bezwzględna skala występujących tu problemów jest bardzo duża. Właśnie skala bezwzględna problemów oraz ich potencjalny wpływ na możliwości rozwojowe całej gminy, są tak istotnym uwarunkowaniem rozwojowym.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Potencjały miejscowości Ciekocin	Bariery i problemy rozwojowe miejscowości Ciekocin
<ul style="list-style-type: none">• Korzystne perspektywy rozwoju demograficznego• Aktywna społeczność borowiacka• Dobry stan rozwoju infrastruktury społecznej – typowy dla siedziby gminy• Dobry stan rozwoju infrastruktury technicznej• Dobry stan rozwoju gospodarczego (jak na standardy miejscowości wiejskiej)• Rezerwy terenowe dla rozwoju zabudowy w bliskim sąsiedztwie istniejącej zabudowy – a więc szansa dalszego rozwoju dobrze wyposażonej miejscowości• Możliwość rozwoju działalności turystycznych na znacznie większą skalę, niż dotąd• Obecność jeziora o potencjale rekreacyjnym• Dobra dostępność w pasażerskim transporcie kolejowym• Dobra rozpoznawalność ośrodka kojarzonego w Borami Tucholskimi	<ul style="list-style-type: none">• Bezwzględnie duża skala problemów społecznych związanych z rynkiem pracy i ubóstwem społecznym (liczba miejsc pracy w Ciekocinie i na terenie gminy mniejsza od popytu na pracę)• Brak dostosowania bazy i oferty usług publicznych do potrzeb starzejącego się społeczeństwa• Położenie miejscowości poza głównymi drogami (dostępność wyłącznie za pomocą dróg powiatowych i gminnych)• Obecność przestrzeni zdegradowanej w centrum miejscowości (jednocześnie jest ona jednak potencjałem do zagospodarowania na cele społeczne)

Istotą problemu rewitalizacji miejscowości Ciekocin jest więc fakt, że z jednej strony jest to miejscowość o kluczowym znaczeniu dla rozwoju całej gminy (liczącej ponad 6,7 tys. osób), dobrze wyposażona w usługi (w zakresie niektórych usług – będąca siedzibą pojedynczych placówek tych usług w gminie), będąca centrum rozwoju społecznego, centrum aktywności kulturalnej gminy, głównym (i jedynym liczącym się) ośrodkiem gospodarczym gminy, pełniąc rolę węzła komunikacyjnego, ale jednocześnie jest to miejscowość o największej bezwzględnej skali problemów społecznych, które muszą być skutecznie rozwiązywane aby zapewnić tej miejscowości możliwości dalszego harmonijnego rozwoju, co jest o tyle ważne, że Ciekocin jest jedyną miejscowością mogącą pełnić rolę ośrodka stymulującego rozwój pozostałych, niewielkich, rozproszonych miejscowości w gminie. Charakter sieci osadniczej gminy Ciekocin powoduje, że miejscowość gminna pełni szczególną rolę i spoczywa na niej szczególna odpowiedzialność za rozwój całej gminy, bo brak tu jest możliwości jej skutecznego uzupełniania lub odciążania przez inne miejscowości. Paradoksalnie więc rewitalizacji wymaga najlepiej rozwinięta miejscowość gminy, ale też działania, które zamierza się przeprowadzić w ramach rewitalizacji – takie jak placówka aktywizacji seniorów oraz przedsiębiorstwo socjalne - będą stanowić zupełnie nową jakość w funkcjonowaniu przestrzeni społeczno-gospodarczej, jak dotąd tu niereprezentowaną. Doświadczenia zdobyte w tym zakresie będą w przyszłości wykorzystane do ewentualnego dalszego rozwoju tego typu działalności także w innych miejscowościach lub w Ciekocinie – ale na rzecz mieszkańców pozostałych miejscowości gminy.

7

Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Koncepcja rewitalizacji na terenie gminy Cerkwin

Rewitalizacja w gminie Cerkwin obejmie miejscowość gminną Cerkwin i będzie stanowiła odpowiedź na najważniejsze problemy zidentyfikowane na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego:

- koncentrację sytuacji problemowej w zakresie pomocy społecznej (dużą liczbą ludności żyjącej w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej),
- koncentrację sytuacji problemowej w zakresie rynku pracy (dużą liczbę osób bezrobotnych),
- koncentrację sytuacji problemowej w zakresie przestępczości (dużą liczbę przestępstw i wykroczeń),
- obecności bardzo dużej liczby ludności starszej (z perspektywą dalszego wzrostu w kolejnych latach) - przy zbyt małej ofercie działalności pozwalającej na atrakcyjne i włączające społecznie (przeciwdziałające wykluczeniom) spędzania wolnego czasu i przy zbyt słabym rozwoju infrastruktury i zagospodarowania dedykowanych dla tej grupy.

Dlatego też rewitalizacja będzie dotyczyła trzech głównych kierunków działań:

1. Działania na rzecz zagospodarowania wolnego czasu i przeciwdziałania wykluczeniom społecznym oraz aktywizacji społecznej ludności starszej wraz z urządzeniem bazy dla tego typu aktywności. Zakłada się, że działania podjęte w ramach rewitalizacji rozpoczną kompleksową politykę senioralną w gminie. Na terenie gminy Cerkwin grupa seniorów wykazuje dużą potrzebę integracji i wywiera bardzo dużą presję w kierunku zarówno organizacji zajęć, jak i udostępniania bazy lokalowej dla prowadzonych aktywności. Gminny ośrodek kultury ze względu na dużą liczbę organizowanych zajęć dla różnych grup pokoleniowych, nie jest w stanie pogodzić potrzeb wszystkich zainteresowanych. W roku 2016 w miejscowości Cerkwin, w wieku poprodukcyjnym znajdowało się 287 osób, a w wieku ponad 60 lat – 387 osób, ale w kolejnych latach należy spodziewać się znaczącego wzrostu tej grupy, bo w wieku ponad 50 lat są obecnie (tylko w miejscowości Cerkwin) 674 osoby. W ramach dostosowania przestrzeni miejscowości Cerkwin dla seniorów zakłada się także inwestycje infrastrukturalne – budowę siłowni plenerowych, wyposażenie budynku Urzędu Gminy w windę, dostosowanie parku (mała architektura, nasadzenia, itp.).
2. Działania na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy a więc jednocześnie poprawy sytuacji materialnej ludności. Będą one prowadzone dwutorowo – poprzez program aktywizacji społeczno-zawodowej (szkolenia zawodowe, poprawa kwalifikacji) oraz poprzez utworzenie przedsiębiorstwa społecznego o profilu gastronomicznym.

Definicja przedsiębiorstwa ekonomii społecznej wg portalu www.ekonomiaspoleczna.pl:

Przedsiębiorstwo społeczne (zwane też czasem przedsiębiorstwem ekonomii społecznej, PES) (1) forma aktywności społeczno-gospodarczej. PES może być organizacją pozarządową, spółdzielnią socjalną czy spółką handlową, która nie jest nastawiona na zysk. Najbardziej popularna i często stosowana w odniesieniu do przedsiębiorstwa społecznego jest definicja europejskiej sieci badawczej EMES

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Czekcyn na lata 2017-2023

(European Research Network). Według niej za przedsiębiorstwo społeczne uznaje się działalność o głównie społecznych celach, której zyski w założeniu są reinwestowane w jej cele lub we wspólnotę, a nie w celu maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli. EMES określa kryteria społeczne i kryteria ekonomiczne, którymi powinny charakteryzować się inicjatywy wpisujące się w ekonomię społeczną.

Kryteria ekonomiczne:

- prowadzenie działalności w sposób względnie ciągły, regularny, w oparciu o instrumenty ekonomiczne;
- niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych;
- ponoszenie ryzyka ekonomicznego;
- istnienie (choćby nielicznego) płatnego personelu.

Kryteria społeczne:

- wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia;
- oddolny, obywatelski charakter inicjatywy;
- specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania;
- możliwie wspólnotowy charakter działania;
- ograniczona dystrybucja zysków.

Ten zestaw kryteriów jest definicją idealnego przedsiębiorstwa społecznego. Od przedsięwzięć zaliczanych do tego sektora nie wymaga się zatem spełnienia wszystkich kryteriów, lecz większości z nich.

3. Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego w miejscowości Czekcyn – poprzez budowę systemu monitoringu oraz zajęcia dla dzieci, młodzieży i seniorów dotyczące bezpieczeństwa publicznego.

Bardzo korzystną okolicznością dla przedstawionej powyżej koncepcji działań rewitalizacyjnych w Czekcynie jest fakt, że gmina w roku 2016 stała się właścicielem opuszczonych budynków gospodarstwa rolnego, położonych w ścisłym centrum miejscowości Czekcyn. Jest to budynek mieszkalny oraz budynki gospodarcze (w tym stodoła), wykazujące duże możliwości adaptacji dla celów rozwoju społecznego (utworzenie Centrum Usług Społecznych). Jeśli uwzględnimy zbyt mały obecnie potencjał lokalowy instytucji zagospodarowania wolnego czasu i aktywizacji mieszkańców (na który składa się w praktyce tylko intensywnie wykorzystywany ośrodek kultury), to adaptacja tych zabudowań umożliwi znaczną poprawę sytuacji w tym zakresie. W szczególności zakłada się tu utworzenie klubu seniora wraz z przestrzenią dla integracji międzypokoleniowej (zajęcia międzypokoleniowe będą jedną z form przeciwdziałania wykluczeniom seniorów). Klub seniora będzie pełnił w pewnym sensie rolę domu dziennego pobytu dla ludności starszej – pod opieką opiekunów/animatorów (tu zakłada się współpracę z sektorem NGO) i będzie udostępniany nie tylko dla spontanicznej integracji seniorów (jako miejsce spotkań) ale także będzie miejscem prowadzenia działań zorganizowanych, o różnym profilu, który zostanie ustalony w drodze konsultacji z zainteresowanymi.

Działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej oraz działania na rzecz ludności starszej zamierza się częściowo (nie w zakresie wszystkich projektów) realizować przy udziale środków finansowych RPO WKP 2014-2020 w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Borów Tucholskich.

Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa nie będą realizowane i nie będą finansowane jako element Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Borów Tucholskich.

Powyższe działania będą realizowane z zaangażowaniem środków własnych Gminy Czekcyn, z dofinansowaniem z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (w tym za pomocą środków rozdysponowywanych przy współpracy z Lokalną Grupą

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Działania Bory Tucholskie w ramach realizacji jej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2016-2023 "Dekel do borowiackiej grapy"), a także za pomocą innych środków, z których nie wszystkie na obecnym etapie można określić (gmina zamierza pozyskiwać środki na realizację części zadań z możliwych dostępnych źródeł). Dlatego też w programie część zamierzeń rewitalizacyjnych została określona jako przedsięwzięcia uzupełniające – bo obecnie brak jest możliwości ich sprecyzowania.

Opis spodziewanego efektu rewitalizacji na terenie gminy Ciekocin

Powyższa koncepcja rewitalizacji w miejscowości Ciekocin w dużym stopniu oddziaływać będzie na sytuację problemową w miejscowości Ciekocin (gdzie bezwzględnie skala wszelkiego rodzaju problemów społecznych jest największa w gminie) – działania na rzecz ludności starszej nie tylko obejmą co najmniej kilkudziesięciu mieszkańców miejscowości, ale przede wszystkim pozwolą na zdobycie doświadczeń, które będą w przyszłości powielane w innych miejscowościach, natomiast działania w sferze ekonomii społecznej dają realne szanse poprawy sytuacji co najmniej kilkunastu gospodarstw domowych (co w skali miejscowości Ciekocin byłoby znaczącą pozytywną zmianą). Beneficjentami poprawy bezpieczeństwa będą w praktyce mieszkańcy całej gminy korzystający z potencjału miejscowości gminnej.

Można się więc spodziewać, że w wyniku przeprowadzonej rewitalizacji osiągnie się następujące efekty:

- zmniejszy się skala bezrobocia, a więc poprawi się sytuacja materialna ludności, w efekcie obniży się zależność mieszkańców od systemu pomocy społecznej (zakłada się poprawę wskaźników w zakresie gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej),
- przedsiębiorstwo społeczne zaktywizuje osoby o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy – nie tylko więc wpłynie na problem trudny do rozwiązania tradycyjnymi metodami aktywizacji zawodowej, ale też da dobry przykład dla innych osób o trwale trudnej sytuacji na rynku pracy,
- znacznie poprawi się potencjał usług i infrastruktury kierowanej dla starszych mieszkańców – są to zagadnienia, których znaczenie w kolejnych latach będzie wzrastać, a do których realizacji obecnie miejscowość Ciekocin nie jest właściwie przygotowana; realizacja planowanych działań poprawi jakość życia starszych mieszkańców miejscowości,
- prowadzenie przedsiębiorstwa społecznego w dziedzinie gastronomii poprawi dostępność usług gastronomicznych w gminie – jest to szczególnie istotne jeśli uwzględni się turystyczny charakter gminy Ciekocin (obecnie jest niedobór placówek gastronomicznych w Ciekocinie); poza tym – taka placówka będzie też stanowiła kolejne miejsce integracji mieszkańców gminy (jako miejsce spotkań),
- zwiększy się poziom zintegrowania społecznego – jedno z przedsięwzięć rewitalizacyjnych zakłada integrację międzypokoleniową (ma przeciwdziałać wykluczeniu i sprzyjać włączeniu społecznemu seniorów poprzez warsztaty międzypokoleniowe i bank wolnego czasu – seniorów z dziećmi i młodzieżą – takie zajęcia przy okazji wpłyną też na wychowanie młodego pokolenia w duchu szacunku i wrażliwości dla osób starszych),
- poprawi się poziom bezpieczeństwa publicznego (zakłada się poprawę wskaźników przestępczości),
- gmina nabędzie wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia polityki senioralnej oraz w zakresie funkcjonowania przedsiębiorstwa ekonomii społecznej – są to wciąż w realiach gmin

wiejskich zagadnienia w praktyce słabo rozpoznane, dlatego też zakłada się, że te doświadczenia zdobyte podczas realizacji programu, pozwolą ewentualnie na programowanie takich działań także w innych miejscowościach w gminie.

Ponieważ miejscowość Ciekocin pełni kluczową rolę w kształtowaniu jakości życia ludności całej gminy – więc pozytywne zmiany, które będą tu zachodzić, będą miały pośrednio pozytywny wpływ na jakość życia ludności całej gminy. W wyniku działań programowanych w ramach rewitalizacji, miejscowość Ciekocin zwiększy swoją atrakcyjność jako miejsca zamieszkania i zwiększy potencjał w zakresie obsługi ludności.

8

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Szczegółowe ustalenia dotyczące programowania działań rewitalizacyjnych w gminie Ciekocin zostały przedstawione w czterostopniowym ujęciu hierarchicznym: celu programu rewitalizacji, kierunków programu rewitalizacji, przedsięwzięć programu rewitalizacji oraz projektów programu rewitalizacji.

Tabela. Schemat ustaleń programu rewitalizacji dla gminy Ciekocin

Cel programu rewitalizacji	Rewitalizacja miejscowości Ciekocin			
Kierunki programu rewitalizacji	1. Poprawa sytuacji materialnej ludności	2. Rozwój usług i infrastruktury na rzecz włączenia i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu seniorów		3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego w miejscowości Ciekocin
Przedsięwzięcia programu rewitalizacji	1.1. Aktywizacja społeczno-gospodarcza miejscowości Ciekocin	2.1. Uruchomienie w Ciekocinie Centrum Usług Społecznych	2.2. Program solidarności i integracji międzypokoleniowej	3.1. Poprawa bezpieczeństwa poprzez działania społeczne i infrastrukturalne
Projekty główne programu rewitalizacji	1.1.1. Pakiet działań aktywizujących dla ludności dorosłej 1.1.2. Utworzenie przedsiębiorstwa społecznego, w celu rozwoju gospodarczego Ciekocina	2.1.1. Program ograniczania i zapobiegania wykluczeniom społecznym ludności starszej 2.1.2. Przebudowa i rozbudowa budynków na cele związane z usługami dla ludności starszej – Centrum Usług Społecznych	2.2.1. Starsi i młodszy razem	3.1.1. Bezpieczna młodzież – przeciwdziałanie przestępczości w Ciekocinie 3.1.2. Seniorzy w (Re)Akcji w Gminie Ciekocin – poprawa bezpieczeństwa seniorów poprzez zwiększenie świadomości niebezpieczeństw oraz kurs samoobrony 3.1.3. Rozwój

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

				monitoringu w miejscowości Cerkwin
Projekty uzupełniające programu rewitalizacji		2.1.3. Budowa siłowni plenerowych dla seniorów w Cerkwinie 2.1.4. Uruchomienie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego 2.1.5. Dostosowanie budynku Urzędu Gminy w Cerkwinie do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych – montaż windy 2.1.6. Zagospodarowanie parku na ulicy Parkowej w Cerkwinie 2.1.7. Przebudowa ulic w Cerkwinie ul. Okrężna, Główna	2.2.2. Seniorzy dla najmłodszych- zaangażowanie ludności starszej w animację społeczną	

Wskaźnikami realizacji celu rewitalizacji w gminie, są:

1. Funkcjonowanie „Centrum Usług Społecznych”, pełniące rolę instytucji samorządu gminy wyspecjalizowanej w prowadzeniu działalności ukierunkowanej dla osób starszych (utworzonej na bazie przekształceń przestrzeni zdegradowanej w centrum miejscowości Cerkwin).
2. Funkcjonowanie Podmiotu Ekonomii Społecznej utworzonego w ramach programu.
3. Poprawa sytuacji materialnej co najmniej 10 gospodarstw domowych wskutek uczestnictwa ich członków w działaniach realizowanych w ramach programu rewitalizacji. Miarą poprawy sytuacji materialnej będzie wyjście danego gospodarstwa domowego z systemu pomocy społecznej lub ograniczenie świadczeń uzyskiwanych przez gospodarstwo domowe z systemu pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego lub podjęcie pracy przez członka gospodarstwa domowego (także podjęcie działalności gospodarczej) lub zwiększenie dochodów gospodarstwa domowego poprzez podjęcie dodatkowej pracy.
4. Włączenie społeczne/zapobieżenie wykluczeniu społecznemu do roku 2023 nie mniej niż 100 osób w wieku 60 i więcej lat. Powyższy wskaźnik będzie obliczany na podstawie list obecności, a każdy z uczestników będzie liczony jako pojedynczy beneficjent bez względu na aktywność i częstotliwość korzystania z oferty w ramach programu. Uwzględniając obecną i prognozowaną liczbę ludności w wieku 60 i więcej oznacza to że około 15-20% ludności starszej będzie beneficjentami działań inicjowanych i realizowanych w ramach programu rewitalizacji.
5. Zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń w kategoriach: kradzież, uszkodzenie mienia, zakłócenie ładu i porządku publicznego w rejonie funkcjonowania monitoringu – o 25%.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Wskaźnik zostanie obliczony dla okresu co najmniej dwóch (optymalnie – trzech) następujących po sobie lat.

Ustanawia się następujące wskaźniki produktów i rezultatów dla projektów realizowanych w ramach programu rewitalizacji:

Nr wskaźnika	Typ wskaźnika	Wskaźnik	Stan w roku bazowym	Stan docelowy
Wskaźniki produktu				
1	Wskaźnik autorski do adaptacji w LSR jako wskaźnik przedsięwzięcia 1.2	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	1
2	Wskaźnik autorski (****)	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	0	1
3a	Wskaźnik LSR (Cel ogólny III LSR, przedsięwzięcie 3.1.2)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (***)	0	40
3b	Wskaźnik autorski (***)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (***)	0	8
4	Wskaźnik autorski (*)	Powierzchnia miejscowości objęta systemem monitorowania	0	(**)
5	Wskaźnik autorski (*)	Liczba przestępstw i wykroczeń w kategoriach: kradzież, uszkodzenie mienia, zakłócenie ładu i porządku publicznego w obszarze objętym monitoringiem	(***)	(***)
6	Wskaźnik autorski (*)	Liczba spotkań	0	7
7	Wskaźnik autorski (*)	Liczba kampanii informacyjnych	0	1
8	Wskaźnik autorski (*)	Liczba godzin kursu samoobrony	0	30
9	Wskaźnik autorski (*)	Liczba godzin zajęć dodatkowych dla dzieci	0	40
10	Wskaźnik autorski (*)	Liczba konferencji podsumowującej projekt wraz z debatą publiczną	0	1
11	Wskaźnik autorski (*)	Liczba zainstalowanych kamer	0	12
12	Wskaźnik autorski (*)	Liczba rejestratorów	0	2
13	Wskaźnik autorski (*)	Liczba zrealizowanych projektów z zakresu poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych	0	1
14	Wskaźnik autorski (***)	Powierzchnia zagospodarowanego parku	0	2100 m kw
Wskaźniki rezultatu				
15	Wskaźnik autorski do adaptacji w LSR jako wskaźnik przedsięwzięcia 1.2	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	0	50
16	Wskaźnik autorski do adaptacji w LSR jako wskaźnik przedsięwzięcia 1.2	Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	0	300 (****)
17	Wskaźnik autorski do adaptacji w LSR jako wskaźnik przedsięwzięcia 1.2	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0	5570 m kw., w tym 1625 m kw dotyczy

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

				Centrum Usług Społecznych w ramach realizacji LSR
18	Wskaźnik LSR (Cel ogólny III LSR, cel szczegółowy 3.1)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	0	3
19	Wskaźnik autorski (***)	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	0	5
20	Wskaźnik LSR (Cel ogólny III LSR, cel szczegółowy 3.1)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	0	5
21	Wskaźnik LSR (Cel ogólny III LSR, cel szczegółowy 3.1)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	0	40
22	Wskaźnik LSR (Cel ogólny III LSR, cel szczegółowy 3.1)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	0	10
23	Wskaźnik autorski (*)	Liczba osób biorących udział w projekcie	0	200
24	Wskaźnik autorski (*)	Zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń w kategoriach: kradzież, uszkodzenie mienia, zakłócenie ładu i porządku publicznego	0	25%
25	Wskaźnik autorski (****)	Liczba uczestników warsztatów oraz banku czasu	0	200
26	Wskaźnik autorski (****)	Liczba osób korzystających z przebudowanego/zagospodarowanego parku	0	500 rocznie

(*) wskaźniki służące monitorowaniu stanu realizacji Kierunku działań 3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego w miejscowości Cerkwin

(**) do ustalenia na etapie realizacji projektu

(***) do ustalenia po określeniu zasięgu monitoringu – wskaźnik stanu docelowego nie może być wyższy od 75% stanu wyjściowego

(****) przyjęto uczestników programów dedykowanych dla seniorów, w tym programów integracyjnych, programu szkoleniowego z zakresu bezpieczeństwa oraz interesantów działalności gastronomicznej prowadzonej przez przedsiębiorstwo społeczne

(****) wskaźnik o tożsamym brzmieniu funkcjonuje w LSR, ale planowanej interwencji nie zamierza się realizować w ramach LSR

(****) wskaźniki „Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie” zostały rozdzielone dla wyodrębnienia efektu, który zamierza się osiągnąć w ramach realizacji LSR i poza realizacją LSR

(****) wskaźnik Działania 9 RPO, SZOOP strona 292

(****) wskaźnik służący monitorowaniu projektu „2.2.1. Starsi i młodszy razem”

(****) wskaźnik służący monitorowaniu projektu uzupełniającego „2.1.6. Zagospodarowanie parku przy ulicy Parkowej w Cerkwinie”

9

Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu: S-społeczny, G-gospodarczy, PF – przestrzenno- funkcjonalny	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący /e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadze nia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmiernia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji: Rewitalizacja miejscowości Cerkwin									
Kierunek działań: 1. Poprawa sytuacji materialnej ludności									
OR Cerkwin	1.1. Aktywizacja społeczno-gospodarcza miejscowości Cerkwin	1.1.1. Pakiet działań aktywizujących dla ludności dorosłej	S	Gmina Cerkwin Klub Integracji Społecznej przy współpracy z NGO	Planuje się rekrutację uczestników, skierowanie ich do Klubu Integracji Społecznej i przeprowadzenie treningu kompetencji społecznych i zawodowych. Zrealizowanie	Urząd Gminy w Cerkwinie - ul. Szkolna 2 Gminny Ośrodek Kultury w Cerkwinie - ul. Szkolna 4	150.000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 10 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 10 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła	Nabór do programu będzie odbywał się na podstawie deklaracji uczestnictwa oraz deklaracji poszukiwania pracy po opuszczeniu programu Liczba osób uzyskujących kwalifikacje będzie weryfikowana na podstawie

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

					kursów zawodowych opiekunów osób starszych oraz kursu prawa jazdy kat. B dla kobiet, skierowanie uczestników projektu do wykonywania prac społecznie – użytecznych i staży.			aktywność społeczna – 10 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)- 3	dokumentów potwierdzających ich uzyskanie. Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu weryfikowana będzie na podstawie wywiad środowiskowego z osobami uczestniczącymi w szkoleniach i warsztatach Weryfikacja wskaźnika na podstawie ankiet
OR Cerkwin	1.1. Aktywizacja społeczno-gospodarcza miejscowości Cerkwin	1.1.2. Utworzenie przedsiębiorstwa społecznego, w celu rozwoju gospodarczego Cerkwina	S	Spółdzielnia socjalna osób prawnych (Gmina Cerkwin i Powiat Tucholski) OWES (*)	Planuje się przeszkolenie co najmniej 8 osób wykluczonych społecznie i wyłonienie min. 5 w celu utworzenia spółdzielni socjalnej o profilu gastronomicznym	Urząd Gminy w Cerkwinie ul. Szkolna 2	120.000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 5 Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych - 5 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 8 Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego	Nabór do programu będzie odbywał się na podstawie deklaracji uczestnictwa Utworzenie przedsiębiorstwa społecznego – weryfikacja na podstawie dokumentów potwierdzających rejestrację Liczba utworzonych miejsc pracy – na podstawie informacji z przedsiębiorstwa

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

								przedsiębiorstwa – 1	Liczba osób przeszkolonych – na podstawie list obecności
Cel rewitalizacji: Rewitalizacja miejscowości Cerkwin									
Kierunek działań: 2. Rozwój usług i infrastruktury na rzecz włączenia i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu seniorów									
OR Cerkwin	2.1. Uruchomienie w Cerkwinie Centrum Usług Społecznych	2.1.1. Program ograniczania i zapobiegania wykluczeniom społecznym ludności starszej	S	Gmina Cerkwin przy współpracy NGO oraz Uniwersyte tu Trzeciego Wieku	Organizacja regularnych zajęć dla seniorów rozwijających umiejętności i zainteresowania Organizacja zajęć sportowych i kulturalnych oraz wsparcie psychologiczne i prawne.	Przebudowany budynek na działkach nr 748/2 i 748/4 w Cerkwinie	600.000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie- 50	Na podstawie deklaracji uczestników Centrum Usług Społecznych Dane pochodzące od podmiotu prowadzącego Centrum Usług Społecznych
OR Cerkwin	2.1. Uruchomienie w Cerkwinie Centrum Usług Społecznych	2.1.2. Przebudowa i rozbudowa budynków na cele związane z usługami dla ludności starszej – Centrum Usług Społecznych	PF	Gmina Cerkwin	Wykonanie instalacji wodociągowej, elektrycznej, kanalizacyjnej i grzewczej z kotłownią. Remont dachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. Przystosowanie pomieszczeń (sale zajęć, salki do ćwiczeń, pracownie plastyczne, toalety,	Działki nr 748/2 i 748/4 w Cerkwinie	2.000.000,00	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1625 m kw. Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów- 300	Pozwolenie na użytkowanie

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na
lata 2017-2023

					kuchnie, pomieszczenia gospodarcze). Zagospodarowanie terenu wokół budynku (chodniki, nasadzenia, ławki, zagospodarowanie przyległego ogrodu).				
	2.2. Program solidarności i integracji międzypokolenio wej	2.2.1. Starsi i młodszy razem	S	Gmina Cerkwin przy współpracy NGO	Warsztaty oraz zajęcia integracyjne seniorów oraz dzieci przedszkolnych, szkolnych i osób dorosłych. Uruchomienie banku czasu w ramach usług wzajemnościowych	Rozbudowany budynek na działkach nr 748/2 i 748/4 w Cerkwinie Szkoła Podstawowa w Cerkwinie Przedszkole w Cerkwinie Gminny Ośrodek Kultury w Cerkwinie Biblioteka Publiczna w Cerkwinie	150.000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 30 osób Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 30 Liczba uczestników warsztatów oraz banku czasu - 200	Ocena na podstawie list obecności

Cel rewitalizacji: Rewitalizacja miejscowości Ciekocin									
Kierunek działań: 3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego w miejscowości Ciekocin									
OR Ciekocin	3.1. Poprawa bezpieczeństwa poprzez działania społeczne i infrastrukturalne	3.1.1. Bezpieczna młodzież – przeciwdziałanie przestępczości w Ciekocinie	S	Gmina Ciekocin przy współpracy NGO, Szkoły Podstawowej w Ciekocinie i Posterunku Policji w Ciekocinie	Wykłady, pogadanki z psychologiem, terapeutą uzależnień, policjantami oraz pokazy i konkursy mające na celu przeciwdziałanie przestępczości.	Szkoła Podstawowa w Ciekocinie, Gminny Ośrodek Kultury w Ciekocinie	20.000,00	Liczba osób biorących udział w projekcie – 100 Liczba spotkań - 3 Liczba godzin zajęć dodatkowych dla dzieci - 40 Liczba kampanii informacyjnych – 1	Ocena na podstawie list obecności
OR Ciekocin	3.1. Poprawa bezpieczeństwa poprzez działania społeczne i infrastrukturalne	3.1.2. Seniorzy w (Re)Akcji w Gminie Ciekocin – poprawa bezpieczeństwa seniorów poprzez zwiększenie świadomości niebezpieczeństw oraz kurs samoobrony	S	Gmina Ciekocin przy współpracy NGO i Policji	Wykłady i pogadanki z policjantami oraz strażakami. Pokazy mające na celu przeciwdziałanie przestępczości. Przeprowadzenie podstawowego kursu samoobrony dostosowanego do możliwości osób starszych.	Gminny Ośrodek Kultury w Ciekocinie, Hala widowiskowo-sportowa w Ciekocinie	20.000,00	Liczba osób biorących udział w projekcie - 100 Liczba spotkań- 4 Liczba godzin kursu samoobrony – 30 Liczba konferencji podsumowującej projekt wraz z debatą publiczną - 1	Ocena na podstawie list obecności
OR Ciekocin	3.1. Poprawa bezpieczeństwa poprzez działania społeczne i infrastrukturalne	3.1.3. Rozwój monitoringu w miejscowości Ciekocin	PF	Gmina Ciekocin przy współpracy NGO i	Planuje się zakup i instalację kamer oraz rejestratorów wraz z montażem	Ciekocin – ulice: Szkolna, Wczasowa, Parkowa,	100.000,00	Liczba zainstalowanych kamer – 12 Liczba rejestratorów – 2 Liczba zrealizowanych	Protokół odbioru Statystyki bezpieczeństwa opracowywane przez

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

				Policji	struktury teletechnicznej.	Ogrodowa, Sportowa, Mokra, Główna, Cisowa i Cmentarna		projektów z zakresu poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych - 1 Zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń w kategoriach : kradzież, uszkodzenie mienia, zakłócenie ładu i porządku publicznego – 25 %	Policję
--	--	--	--	---------	----------------------------	---	--	---	---------

(*) Bezpośrednim beneficjentem dla działania 9.4.1 wskazanym w SZOOP RPO W K-P są Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, posiadające akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. W przypadku projektu 1.1.2 OWES jest operatorem, tzn. jest odpowiedzialny za przydzielanie środków na utworzenie spółdzielni socjalnej np. osobom prawnym., w tym przypadku Gminie Cerkwin i Powiatowi Tucholskiemu. Wskazano wszystkie podmioty, które mają realizować ten projekt, zarówno beneficjentów bezpośrednich, jak i pośrednich.

Uzupełniające projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	L.p.	Typ projektu S-społeczny, G-gospodarczy, PF – przestrzenno-funkcjonalny	Uzupełniające projekty rewitalizacyjne
1	2	3	4
	Cel rewitalizacji: Rewitalizacja miejscowości Cekcyn		
	Kierunek działań: 1. Poprawa sytuacji materialnej ludności		
	Dla kierunku 1 nie przewiduje się projektów uzupełniających		
	Cel rewitalizacji: Rewitalizacja miejscowości Cekcyn		
	Kierunek działań: 2. Rozwój usług i infrastruktury na rzecz włączenia i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu seniorów		
OR Cekcyn	1	PF	2.1.3. Budowa siłowni plenerowych dla seniorów w Cekcynie
OR Cekcyn	2	S	2.1.4. Uruchomienie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego
OR Cekcyn	3	PF	2.1.5. Dostosowanie budynku Urzędu Gminy w Cekcynie do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych – montaż windy
OR Cekcyn	4	PF	2.1.6. Zagospodarowanie parku przy ulicy Parkowej w Cekcynie
OR Cekcyn	5	PF	2.1.7. Przebudowa ulic w Cekcynie - ul. Okrężna, Krótka
OR Cekcyn	6	S	2.2.2. Seniorzy dla najmłodszych- zaangażowanie ludności starszej w animację społeczną
	Cel rewitalizacji: Rewitalizacja miejscowości Cekcyn		
	Kierunek działań: 3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego w miejscowości Cekcyn		
	Dla kierunku 3 nie przewiduje się projektów uzupełniających		

10

Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr/nazwa)	Podmioty realizujące projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	EFS	EFRR	Inne (Budżet Gminy)	Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
OR Cerkwin	2018/2019	1.1.1. Pakiet działań aktywizujących dla ludności dorosłej	S	1.1. Aktywizacja społeczno-gospodarcza miejscowości Cerkwin	Gmina Cerkwin Klub Integracji Społecznej przy współpracy z NGO	150.000,00	85%	127.500,00	127.500,00	-	22.500,00 Budżet Gminy	-	11.1	-	
OR Cerkwin	2018/2019	1.1.2. Utworzenie przedsiębiorstwa społecznego, w celu rozwoju gospodarczego Cerkwina	S	1.1. Aktywizacja społeczno-gospodarcza miejscowości Cerkwin	Spółdzielnia socjalna osób prawnych (Gmina Cerkwin i Powiat Tucholski) OWES (*)	120.000,00	100 %	120.000,00	120.000,00	-	0,00	-	9.4	9.4.1 (**)	

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

OR Cekcyn	2019-2023	2.1.1. Program ograniczania i zapobiegania wykluczeniom społecznym ludności starszej	S	2.1. Uruchomienie w Cekcynie Centrum Usług Społecznych	Gmina Cekcyn przy współpracy NGO oraz Uniwersytetu Trzeciego Wieku	600.000,00	85%	510.000,00	510.000,00	-	90.000,00 Budżet Gminy	-	9.3	9.3.2	2.1.2
OR Cekcyn	2018/2019	2.1.2. Przebudowa i rozbudowa budynków na cele związane z usługami dla ludności starszej – Centrum Usług Społecznych	PF	2.1. Uruchomienie w Cekcynie Centrum Usług Społecznych	Gmina Cekcyn	2.000.000,00	85%	1.700.000,00	-	1.700.000,00	300.000,00 Budżet Gminy	-	7	7.1	2.1.1, 2.1.2
OR Cekcyn	2019 - 2020	2.2.1. Starsi i młodzi razem	S	2.2. Program solidarności i integracji międzypokole niowej	Gmina Cekcyn przy współpracy NGO	150.000,00	85%	127.500,00	127.500,00	-	22.500,00 Budżet Gminy	-	11.1	-	2.1.2
OR Cekcyn	2018	3.1.1. Bezpieczna młodzież – przeciwdziałanie przestępczości w Cekcynie	S	3.1. Poprawa bezpieczeństwa poprzez działania społeczne i infrastrukturalne	Gmina Cekcyn przy współpracy NGO, Szkoły Podstawowej w Cekcynie i Policji	20.000,00	100 %	-	-	-	20.000,00 MSWiA	-	-	-	
OR Cekcyn	2018	3.1.2. Seniorzy w (Re)Akcji w Gminie Cekcyn – poprawa bezpieczeństwa seniorów poprzez zwiększenie świadomości niebezpieczeństw oraz kurs samoobrony	S	3.1. Poprawa bezpieczeństwa poprzez działania społeczne i infrastrukturalne	Gmina Cekcyn przy współpracy NGO i Policji	20.000,00	100 %	-	-	-	20.000,00 MSWiA	-	-	-	

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

OR Cekcyn	2020	3.1.3. Rozwój monitoringu w miejscowości Cekcyn	PF	3.1. Poprawa bezpieczeństwa poprzez działania społeczne i infrastrukturalne	Gmina Cekcyn przy współpracy Stowarzyszenia „Cekcyn Net” i Posterunku Policji w Cekcynie	100.000,00	100 %	-	-	-	100.000,00 MSWiA	-	-	-	-
-----------	------	---	----	---	--	------------	-------	---	---	---	------------------	---	---	---	---

(*) Bezpośrednim beneficjentem dla działania 9.4.1 wskazanym w SZOOP RPO W K-P są Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, posiadające akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. W przypadku projektu 1.1.2 OWES jest operatorem, tzn. jest odpowiedzialny za przydzielanie środków na utworzenie spółdzielni socjalnej np. osobom prawnym., w tym przypadku Gminie Cekcyn i Powiatowi Tucholskiemu. Wskazano wszystkie podmioty, które mają realizować ten projekt, zarówno w sposób pośredni, jak i bezpośredni.

(**) Dla Poddziałania 9.4.1 Rozwój podmiotów ekonomii społecznej w SZOOP RPO W K-P wskazano minimalną wartość projektów na 5.000.000 zł, której beneficjentami bezpośrednimi są Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, posiadające akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Wskazana w kolumnie 10 źródeł finansowania - 120.000 zł odnosi się już do maksymalnej kwoty możliwej do uzyskania przez podmioty tworzące nowy podmiot ekonomii społecznej, w tym przypadku Gminę Cekcyn i Powiat Tucholski. W celu wskazania komplementarności źródeł finansowania umieszczono w LPR ten projekt, mimo że podmioty go realizujące są tylko pośrednimi beneficjentami poddziałania 9.4.1, to jednak działanie razem ze wskaźnikami odnoszą się do RPO W K-P, dlatego zasadne było umieszczenie tego projektu w LPR.

Uzupełniające projekty rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	L.p.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające projekty rewitalizacyjne	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania			
					EFS	EFRR	Inne (jakie?)	Środki prywatne
1	2	3	4	5	6	7	8	9
OR Cekcyn	1	PF	2.1.3. Budowa siłowni plenerowych dla seniorów w Cekcynie	50.000,00	-	-	Budżet Gminy 50.000,00	-
OR Cekcyn	2	S	2.1.4. Uruchomienie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	100.000,00	85.000,00	-	Budżet Gminy 15.000,00	-
OR Cekcyn	3	PF	2.1.5. Dostosowanie budynku Urzędu Gminy w Cekcynie do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych – montaż windy	300.000,00	-	-	PFRON 150.000,00 Budżet Gminy 150.000,00	-
OR Cekcyn	4	PF	2.1.6. Zagospodarowanie parku przy ulicy Parkowej w Cekcynie	25.000,00	-	-	PROW – 10.000,00 WFOŚ – 10.000,00 Budżet Gminy – 5000,00	-
OR Cekcyn	5	PF	2.1.7. Przebudowa ulic w Cekcynie - ul. Okrężna, Krótka	230.000,00	-	-	Budżet Gminy 230.000,00	-
OR Cekcyn	6	S	2.2.2. Seniorzy dla najmłodszych- zaangażowanie ludności starszej w animację społeczną	10.000,00	-	-	MPIPS (Program ASOS) 10.000,00	-

11

Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym PR

Kompleksowość i komplementarność problemowa interwencji

Komplementarność problemową programu rewitalizacji przedstawiono na schemacie ilustrującym powiązania przyczynowo-skutkowe i spodziewane efekty synergii w wyniku realizacji planowanych działań. W dalszej części rozdziału scharakteryzowano założenia poszczególnych projektów.

Wszystkie planowane w ramach programu rewitalizacji działania:

- są odpowiedzią na problemy i wyzwania rozwojowe identyfikowane na obszarze rewitalizacji,
- są adresowane do osób zamieszkujących obszar rewitalizacji,
- będą realizowane na obszarze rewitalizacji (z wyjątkiem niektórych specjalistycznych szkoleń zawodowych, które mogą być realizowane poza OR).

Zakłada się daleko idące efekty synergiczne, prowadzące w ostatecznym rozrachunku do kształtowania miejscowości Ciekocin jako miejsca atrakcyjnego dla zamieszkania, dla inwestowania i dla wypoczynku (poprzez poprawę sytuacji materialnej ludności, poprawę potencjału w zakresie społeczno-gospodarczym, poprawę bezpieczeństwa, realizowaną politykę senioralną, poprawę stanu wyposażenia w przestrzenie publiczne i poprawę estetyki centralnej części miejscowości). Synergia będzie miała także wymiar przestrzenny, bowiem interwencja realizowana będzie na stosunkowo małej powierzchni – a więc tym łatwiej będzie przenikała do innych realizowanych tu aktywności).

Projekty:

2.1.1. Program ograniczania i zapobiegania wykluczeniom społecznym ludności starszej

2.1.2. Przebudowa i rozbudowa budynków na cele związane z usługami dla ludności starszej – Centrum Usług Społecznych

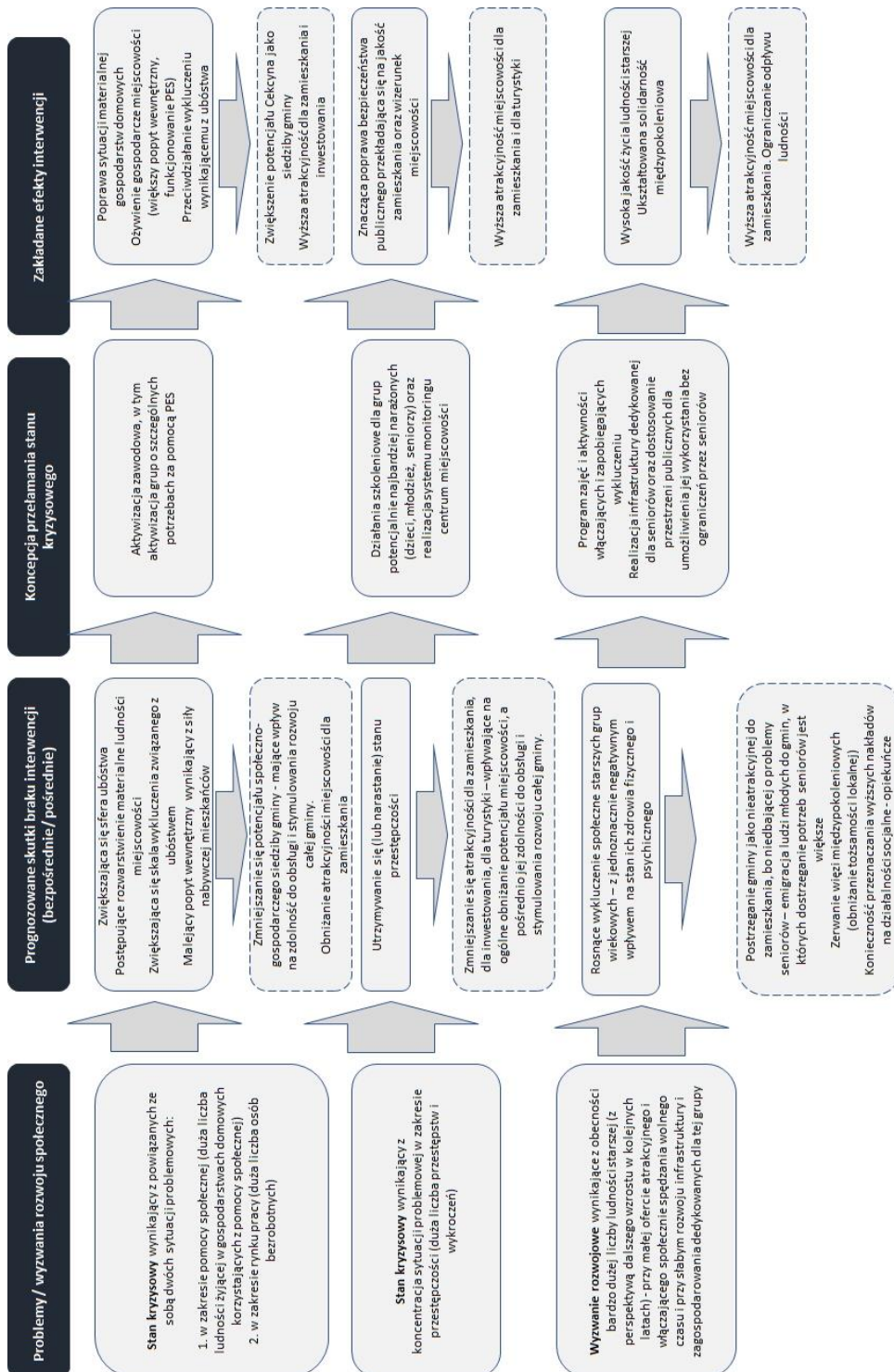
2.2.1. Starsi i młodszy razem

są zintegrowane w rozumieniu źródeł finansowania (EFS + EFRR) – gdyż realizacja przedsięwzięć społecznych finansowanych w ramach EFS nie jest możliwa bez realizacji przedsięwzięcia

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekyn na lata 2017-2023

inwestycyjnego finansowanego w ramach EFRR. Inwestycja infrastrukturalna jest tu jedynie narzędziem pomocniczym (wspierającym) wobec interwencji społecznej, pełniącej tu rolę wiodącą w rozwiązywaniu potrzeb/wyzwań społecznych.

Rysunek. Schemat wyjaśniający kompleksowość planowanej interwencji

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Podkreślić należy, że planowane działanie inwestycyjne (2.1.2. Przebudowa i rozbudowa budynków na cele związane z usługami dla ludności starszej – Centrum Usług Społecznych”) jest niezbędne dla możliwości realizacji działania społecznego (2.1.1. Program ograniczania i zapobiegania wykluczeniom społecznym ludności starszej oraz działania 2.2.1 Starsi i młodszy razem – ponieważ na terenie miejscowości Ciekocin brak jest bazy lokalowej dla prowadzenia tego typu działania w sposób niekolidujący z innymi działalnościami oraz zapewniający akceptowane warunki i standardy aktywizacji seniorów. Na terenie miejscowości Ciekocin znajduje się dosyć duże zaplecze instytucji publicznych, ale służą one realizacji innych zadań, a dodatkowo część jest nieprzystosowana architektonicznie do swobodnego poruszania się osób starszych (np. strome schody). Planowane działalności aktywizujące będą prowadzone codziennie, przez kilka godzin i będą adresowane równocześnie do stosunkowo dużej liczby odbiorców – dlatego też brak jest możliwości „współdzielenia” lokum z inną instytucją. Docelowo Centrum Usług Społecznych może się stać główną bazą lokalową wszelkich działalności adresowanych dla seniorów w gminie – bo zakłada się, że w kolejnych latach (zwłaszcza po roku 2020) gmina będzie rozwijać działalności o takim charakterze na szerszą skalę, a wówczas znaczenie tej pierwszej placówki dla rozwoju kolejnych, będzie bardzo istotne.

Tabela. Charakterystyka poszczególnych projektów

Projekty główne	
1.1.1. Pakiet działań aktywizujących dla ludności dorosłej	Typowy pakiet działań aktywizacji zawodowej mający na celu przeszkolenie 10 osób w celu wyposażenia ich w umiejętności i kwalifikacje przydatne na lokalnych rynkach pracy. W ramach szkoleń zakłada się dla części uczestników nabycie umiejętności w kierunku opiekunów osób starszych, co jest powiązane tematycznie z działaniami planowanymi w programie na rzecz seniorów. Kursy prawa jazdy kategorii B mają na celu ułatwienie wejścia na rynek pracy kobiet (w sytuacji zbyt małej liczby miejsc pracy w miejscu zamieszkania – możliwość podjęcia pracy poza nim). Zakłada się zatrudnienie 3 osób. Projekt planuje się zrealizować w latach 2018 i 2019.
1.1.2. Utworzenie przedsiębiorstwa społecznego, w celu rozwoju gospodarczego Ciekocina	Planuje się w porozumieniu z Powiatem Tucholskim utworzenie spółdzielni socjalnej osób prawnych. Początkowo, podstawowym profilem działalności przedsiębiorstwa ma być gastronomia (dowożenie obiadów dla szkół oraz catering), docelowo również świadczenie usług opiekuńczych i animacyjnych. Planuje się stworzenie 5 miejsc pracy. Zakłada się, że miejscem działalności będzie kuchnia w Szkole Podstawowej w Ciekocinie, z późniejszą możliwością świadczenia usług w nowo powstałym Centrum Usług Społecznych. Planuje się uruchomienie przedsiębiorstwa społecznego w 2019 roku.
2.1.1. Program ograniczania i zapobiegania wykluczeniom społecznym ludności starszej	Projekt ma na celu rozpoczęcie i kontynuowanie co najmniej w okresie trwania programu - działalności polegającej na funkcjonowaniu „klubu seniora”, to znaczy placówki czynnej w dni powszednie przez kilka godzin dziennie, w której zapewniona będzie opieka animatora(ów) prowadzącego zajęcia dla seniorów. Podstawowym celem programu będzie zapobieganie wykluczeniu oraz włączenie społeczne osób starszych obecnie wykluczonych. Placówka będzie dostępna dla osób starszych – wstęp będzie bezpłatny, nie przewiduje się zapisów/deklaracji stałego uczestnictwa, liczba osób korzystających równocześnie może być jedynie ograniczana wynikającą z przepisów maksymalną liczbą osób mogących jednocześnie przebywać w budynku o określonej wielkości. Część czasu funkcjonowania placówki będzie służyła spontanicznej integracji uczestników, a część będzie zagospodarowana przez cykliczne, lub okazjonalnie organizowane - zajęcia. Program tych zajęć ustalony będzie w drodze konsultacji z

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

	<p>interesariuszami, ale zakłada się, że będą to zajęcia kulturalne, zajęcia z zakresu aktywności ruchowej, z zakresu profilaktyki zdrowotnej i inne służące integracji.</p>
<p>2.1.2. Przebudowa i rozbudowa budynków na cele związane z usługami dla ludności starszej – Centrum Usług Społecznych</p>	<p>Projekt zakłada dokonanie przebudowy, rozbudowy i zmiany sposobu użytkowania budynku na działkach nr 748/2 i 748/4 po opuszczonym gospodarstwie rolnym, którego właścicielem jest Gmina Ciekocin z przeznaczeniem na rozwój usług związanych z obsługą ludności starszej i integracji międzypokoleniowej. Zamierza się przeprowadzić działania inwestycyjne: wyburzenie budynków gospodarczych, dobudowanie łącznika, wykonanie instalacji wodno–kanalizacyjnych, elektrycznych i centralnego ogrzewania. Przystosowanie pomieszczeń budynków na cele realizacji zadań dla seniorów (salki do ćwiczeń, salka korekcyjna, pracownie plastyczne, kuchnię, łazienki, pomieszczenia wypoczynkowe) oraz wyposażenie pomieszczeń (stoły, krzesła, sprzęty do ćwiczeń, komputery, szafy i biurka). Zakres działań będzie obejmował również zagospodarowanie terenu wokół budynku (plac, ławki, tablice) oraz zagospodarowanie istniejącego ogrodu na „ogród bajek”, realizujący cele integracji międzypokoleniowej.</p> <p>Budynek znajduje się w centrum wsi, naprzeciwko Kociola wpisanego do rejestru zabytków, dlatego ważne jest zachowanie istniejącego charakteru zabudowy zabytkowej, stąd konieczność zaadaptować istniejącej stodoły na potrzeby związane z integracją międzypokoleniową.</p> <p>Powierzchnia użytkowa przebudowanych pomieszczeń: 530 m kw.</p> <p>Przebudowany budynek będzie pełnił Centrum Usług Społecznych, wyspecjalizowanym w pełnieniu usług dla ludności starszej.</p> <p>Zakłada się, że jednorazowo w zajęciach będzie mogło brać udział 20 osób starszych.</p>
<p>2.2.1. Starsi i młodszy razem</p>	<p>Projekt mający na celu włączenie społeczne i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów poprzez integrację międzypokoleniową, w szczególności poprzez prowadzenie warsztatów integracyjnych oraz banku wymiany czasu.</p> <p>Dodatkowym celem projektu będzie także wyrabianie postaw solidarności międzypokoleniowej, w tym zwłaszcza wrażliwości na potrzeby ludzi starszych, szacunku, wzajemnego zrozumienia, wolontariatu na rzecz ludności starszej. Projekt będzie realizowany w Centrum Usług Społecznych ale w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się możliwość realizacji części zajęć w innych obiektach w obszarze rewitalizacji – np. w szkole, przedszkolu, gminnym ośrodku kultury, hali widowiskowo-sportowej, amfiteatrze lub obiektach sportowych, a nawet podczas zajęć plenerowych. Realizację zadań planuje się na 2019 i 2020 rok.</p>
<p>3.1.1. Bezpieczna młodzież – przeciwdziałanie przestępczości w Ciekocinie</p>	<p>Projekt polegający na cyklu spotkań, prelekcji, warsztatów mających na celu wyrobienie właściwych postaw i zachowań sprzyjających poprawie i zachowaniu bezpieczeństwa publicznego. Projekt realizowany będzie w szkole, przedszkolu, gminnym ośrodku kultury oraz w formie warsztatów w plenerze – przy współudziale Policji. Zakłada się dosyć powszechny zasięg oddziaływania – stąd określono wysoki wskaźnik osób objętych projektem.</p>
<p>3.1.2. Seniorzy w (Re)Akcji w Gminie Ciekocin – poprawa bezpieczeństwa seniorów poprzez zwiększenie świadomości niebezpieczeństw oraz</p>	<p>Projekt o podobnym charakterze do projektu 3.1.1 ale adresowany do seniorów i poszerzony o zagadnienia samoobrony. Głównym miejscem realizacji będzie CUS, możliwa realizacja części zajęć i warsztatów także podczas zajęć plenerowych.</p> <p>Zakłada się dosyć powszechny zasięg oddziaływania – stąd określono wysoki wskaźnik osób objętych projektem.</p>

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

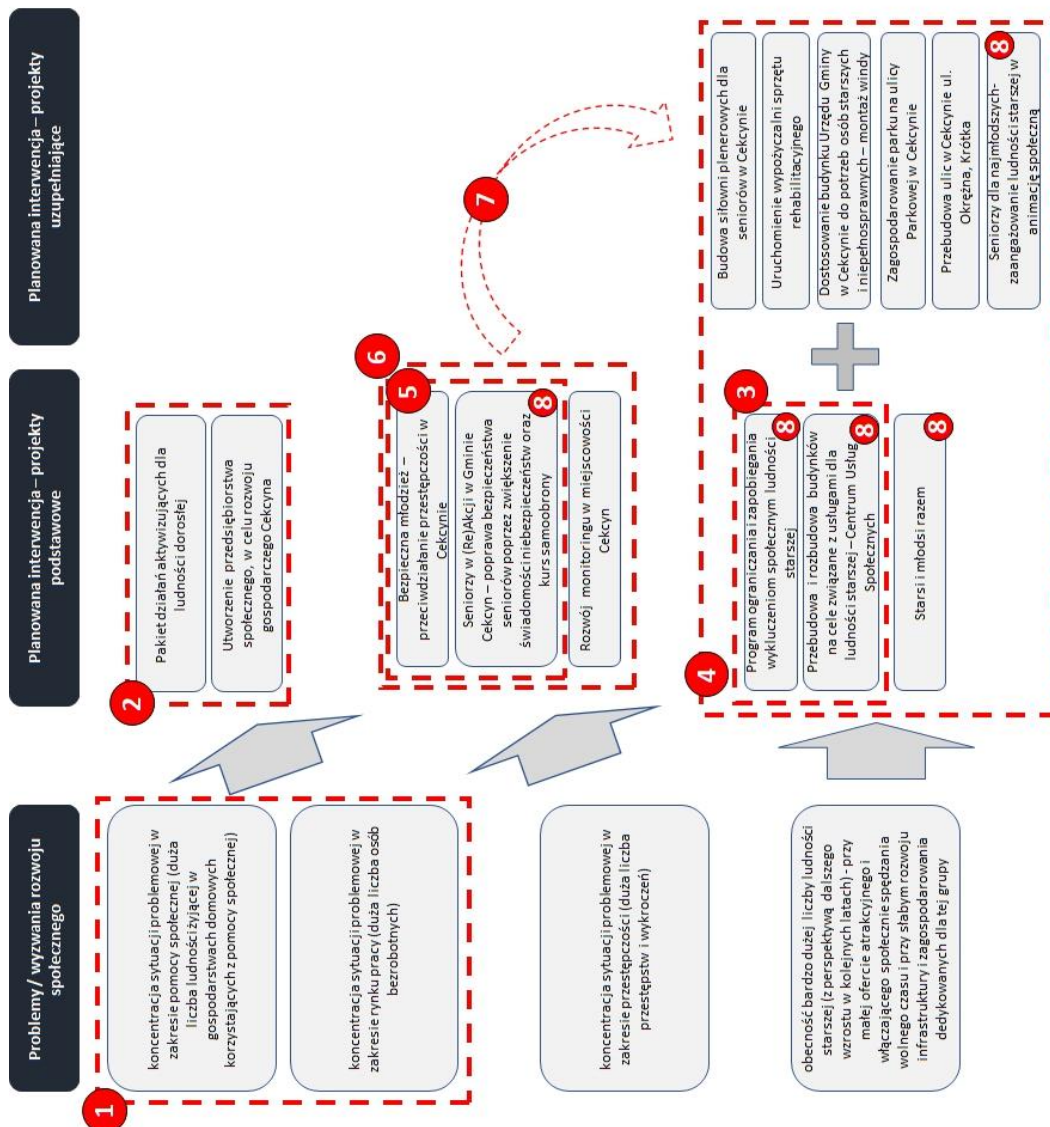
kurs samoobrony	
3.1.3. Rozwój monitoringu w miejscowości Cekcyn	Projekt zakłada rozbudowę monitoringu w centrum miejscowości Cekcyn (ulice: Szkolna, Wczasowa, Parkowa, Ogrodowa, Sportowa, Mokra, Główna, Cisowa i Cmentarna), w celu poprawy bezpieczeństwa i przeciwdziałania przestępczości. Planuje się zakup i instalację kamer (12 szt.) oraz dwóch rejestratorów wraz z montażem struktury teletechnicznej. Projekt będzie realizowany we współpracy z Posterunkiem Policji w Cekcynie, gdzie znajdzie się „centrum” podglądu z kamer oraz Stowarzyszeniem „Cekcyn Net”, które specjalizuje się w dostarczaniu radiowego internetu, niezbędnego do obsługi systemu monitoringu. Planowana budowa monitoringu – do 2020 r.
Projekty uzupełniające	
2.1.11. Budowa siłowni plenerowych dla seniorów w Cekcynie	Projekt ma na celu poprawę infrastruktury rekreacyjnej dla osób starszych. Planuje się budowę dwóch siłowni plenerowych, dostosowanych do potrzeb osób starszych. Pierwsza działce nr 1580o powierzchni 695 m ² , na ulicy Szerokiej w Cekcynie w 2018 roku, druga na działce 159/1 o powierzchni 200 m ² na ulicy Cisowej w Cekcynie – w 2020 roku.
2.1.12. Uruchomienie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	Celem projektu jest zaopatrzenie wypożyczalni w sprzęt rehabilitacyjno – ortopedyczny dla osób w pierwszej fazie choroby. Planuje się utworzenie wypożyczalni w Centrum Usług Społecznych (w przebudowanym budynku w Cekcynie, na działkach nr 748/2 i 748/4). Zakres oferowanego sprzętu będzie obejmował: łóżka i materace pielęgnacyjne, chodziki, kule łokciowe i pachowe, wózki inwalidzkie, krzesła toaletowe, siedzenia wannowe, pionizatory i balkoniki. Realizacja projektu planowana jest na 2020 r.
2.1.13. Dostosowanie budynku Urzędu Gminy w Cekcynie do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych – montaż windy	Projekt zakłada przebudowę dwupiętrowej klatki schodowej budynku Urzędu Gminy w Cekcynie i montaż windy zewnętrznej, w celu dostosowania budynku użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Planowana przebudowa do 2022 roku.
2.1.14. Zagospodarowanie parku na ulicy Parkowej w Cekcynie	Planuje się wykonanie koncepcji zagospodarowania parku we współpracy z Wydziałem Architektury Politechniki Gdańskiej. Projekt zakłada uporządkowanie terenu, ustawienie małej architektury: altanka, ławki, kosze na śmieci oraz dokonanie nowych nasadzeń. Projekt będzie dotyczył działek nr 807/2 i 807/12 w Cekcynie i zakłada się jego realizację w 2018 i 2019 r. Planuje się pozyskanie środków z PROW na lata 2014-2020, w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”.
2.1.15. Przebudowa ulic w Cekcynie - ul. Okrężna i Krótka	Przebudowa dróg ukierunkowana na poprawę dostępności instytucji publicznych (zwłaszcza CUS) dla seniorów oraz poprawę bezpieczeństwa na tych ulicach w kontekście korzystania z nich przez ludność starszą. W szczególności planuje się wykonanie przebudowy 190 m ulic Okrężnej i Krótkiej z wykorzystaniem technologii asfaltowej o szerokości 5 m z wydzieloną ścieżką rowerową oraz montaż 4 lamp oświetleniowych. Planowana przebudowa – 2018 r.
2.2.11. Seniorzy dla najmłodszych- zaangażowanie ludności starszej w animację społeczną	Projekt mający na celu włączenie społeczne i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów poprzez specyficzną formę integracji międzypokoleniowej polegającej na pełnieniu przez seniorów roli opiekunów dla dzieci, w sposób twórczy i aktywny zagospodarowujący wolny czas najmłodszych. W projekcie planuje się przeprowadzenie 2 warsztatów i spotkań indywidualnych osób starszych z trenerami. Realizację zadań zakłada się w Centrum Usług Społecznych w 2019 r.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Komplementarność problemowa planowanej interwencji:

1. Problemy bezrobocia i uzależnienia od pomocy społecznej są silnie wzajemnie powiązane – ubóstwo jest w dużym stopniu konsekwencją braku pracy
2. Interwencja w zakresie poprawy sytuacji na rynku pracy ma z jednej strony charakter „tradycyjny” (aktywizacja zawodowa poprzez szkolenia), a z drugiej dotyczy grupy najsilniej potrzebującej wsparcia (przedsiębiorstwo społeczne) – obydwa rodzaje interwencji nie tylko nie konkurują ze sobą, ale są wobec siebie komplementarne – będą oddziaływać na szerszą grupę odbiorców
3. PROJEKT ZINTEGROWANE (EFS + EFR) – adaptacja przestrzeni zdegradowanej na cele programu zajęć dla ludności starszej
4. Kompleksowe oddziaływanie na przeciwdziałanie wykluczeniu i włączenie społeczne seniorów – zadania ułatwiające korzystanie z przestrzeni, zapewniające aktywność fizyczną oraz integrujące międzypokoleniowo
5. Uzupełniające działania szkoleniowe dla dwóch grup potencjalnie silnie zagrożonych przestępczością
6. Działania szkoleniowe na rzecz poprawy bezpieczeństwa będą wspierane większą skutecznością Policji osiaganą za pomocą monitoringu
7. Działania szkoleniowe z zakresu bezpieczeństwa dla seniorów wpisują się w ogół działań dla tej grupy pokoleniowej, uzupełniając je
8. Najważniejszą rolę Centrum Usług Społecznych będzie pełnienie funkcji bazy lokalowej i miejsca organizacji programu ograniczania i zapobiegania wykluczeniom ludności starszej. Ale jednocześnie CUS będzie pełniło rolę bazy lokalowej i miejsca realizacji działalności przedsiębiorstwa społecznego (przynajmniej w początkowej fazie jego działalności) oraz miejsca realizacji części projektów międzypokoleniowych i szkoleniowych adresowanych dla seniorów

Rysunek. Schemat wyjaśniający komplementarność problemową planowanej interwencji

Komplementarność przestrzenna

Interwencja planowana w ramach programu rewitalizacji w miejscowości Cerkwin będzie przestrzennie komplementarna z innymi działaniami realizowanymi obecnie lub planowanymi do realizacji w tej miejscowości.

Działania te będą wzajemnie się uzupełniać, a w niektórych aspektach – wzmacniać swoje oddziaływania (efekty).

Tabela. Projekty realizowane obecnie lub planowane do realizacji na terenie miejscowości Cerkwin lub na rzecz miejscowości Cerkwin w najbliższych latach

Lp.	Nazwa zadania	Planowany okres realizacji	Szacowana wartość zadania	Źródło dofinansowania	Szacowana wartość dofinansowania
1	Przebudowa dróg powiatowych nr 1030C i 1031C ul. Główna, ul. Wczasowa, ul. Madera, ul. Szkolna w Cerkwinie (partnerstwo z Powiatem Tucholskim)	2017	6.657.675,22	Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019	3.457.675,22
2	Budowa Automatycznej Stacji Uzdatniania Wody w Cerkwinie	2018	3.000.000,00	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego RPO W K-P WFOŚ	822.000,00 360.000,00
3	Budowa przedszkola w Cerkwinie	2018	3.276.106,00	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego RPO W K-P	2.077.218,93
4	Urzędy na miarę XXI wieku	2017-2019	199.647,20	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	189.664,84
5	Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego – edycja 2018	2018	120.000,00	MRPiPS	100.000
6	Program FEAD	2018	50.000,00	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa	50.000,00
7	Dobry start – poprawa jakości wychowania przedszkolnego w Gminie Cerkwin	2018/2019	18.387,08	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego RPO W K-P	117.629,01
8	Mogę więcej	2018/2019	451.000,00	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego RPO W K-P	268.345,00
9	Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród osób dorosłych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie kujawsko-pomorskim	2018	3.000,00	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego NFZ	2.400,00
10	Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci w oparciu o szczepienia przeciwko	2018	8.400,00	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego NFZ	5.880,00

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

	pneumokokom w województwie kujawsko-pomorskim				
11	Budowa ulicy Hebanowej w Cerkwinie	2017/2018	335.670,00	Środki prywatne	167.835,00

Wskazane powyżej zadania częściowo realizować będą Strategię ORSG Powiatu Tucholskiego (stanowią ustalenia – projekty tej strategii) – znaczna część tych zadań jest uwzględniona w Strategii ORSG. W Strategii ORSG Powiatu Tucholskiego, dla gminy Cerkwin przewidziano następujące projekty:

a) na liście projektów EFS

- Aktywizacja społeczno – zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez realizację warsztatów kompetencji społecznych, szkoleń zawodowych, zatrudnienia socjalnego oraz innych działań środowiskowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących na terenie gminy Cerkwin
- Mogę więcej (projekt edukacyjny dla uczniów i nauczycieli)
- „Dobry start” - poprawa jakości wychowania przedszkolnego w Gminie Cerkwin
- Pośrednio na rozwój społeczny Cerkwina wpłynie także kilka projektów (głównie edukacyjnych i z zakresu doskonalenia zawodowego), realizowanych przez Powiat Tucholski.

b) na liście projektów EFRR

- Budowa przedszkola wraz z wyposażeniem w Cerkwinie
- Budowa Automatycznej Stacji Uzdatniania Wody w Cerkwinie

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W realizacji programu rewitalizacji gminy decydujące i podstawowe znaczenie pod względem organizacyjnym, koordynującym i inicjującym działania mieć będzie Urząd Gminy, w strukturach którego szczególną rolę pełnić będzie Zespół Koordynatora Rewitalizacji (ZKR), którego zakres obowiązków opisano w rozdziale „System zarządzania realizacją programu rewitalizacji”.

W realizację programu rewitalizacji bezpośrednio zaangażowanych będzie kilka podmiotów, których aktywność i współpraca określać będzie komplementarność proceduralno-instytucjonalną. Do podmiotów odpowiedzialnych za realizację programu zaliczyć należy:

- Urząd Gminy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminny Ośrodek Kultury w Cerkwinie
- Gminna Biblioteka Publiczna w Cerkwinie
- Centrum Wsparcia Ekonomii Społecznej
- Klub Integracji Społecznej w Cerkwinie

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

- Posterunek Policji w Ciekocinie
- Uniwersytet III Wieku w Ciekocinie
- Różnorodne podmioty sektora NGO realizujące zadania „miękkie” i wybrane zadania inwestycyjne (projekt dotyczący monitoringu) - nie wszystkie podmioty NGO na obecnym etapie programowania mogły zostać określone.

Pośrednio w realizację zadań zaangażowane będą także: szkoła podstawowa, przedszkole, Partnerstwo LGD Bory Tucholskie.

W realizacji programu szczególną rolę pełnić będzie Zespół Koordynatora Rewitalizacji, który odpowiadać będzie za całokształt współpracy z pozostałymi podmiotami, zwłaszcza inicjować będzie działania, monitorować ich przebieg, diagnozować sytuacje problemowe i konfliktowe wpływające na sprawność realizacji ustaleń programu i proponować ich rozwiązania.

Zespół Koordynatora Rewitalizacji cechuje się dużym doświadczeniem w realizacji projektów rozwojowych na terenie gminy, jak też bardzo dobrą znajomością lokalnej strategii rozwoju i strategii ORSG, w których tworzeniu pracownicy Urzędu Gminy, brali udział. Niezwykle małe jest więc ryzyko braku harmonizacji działań wszystkich zaangażowanych podmiotów. Planowana w ramach programu rewitalizacji interwencja nie należy do szczególnie złożonych pod względem przewidywanego zakresu, czy też szczególnie skomplikowanych pod względem procedur, zaangażowania bardzo dużej liczby partnerów lub bardzo dużych planowanych nakładów finansowych. Pola realizacji działań komplementarnych są więc stosunkowo łatwo identyfikowane i nie przewiduje się zagrożeń dla realizacji programu wynikających z problemów proceduralno-instytucjonalnych. Umocowanie ośrodka decyzyjnego w strukturze Urzędu Gminy zapewnia także pełną koordynację szeroko rozumianych działań prorozwojowych, podejmowanych przez Gminę Ciekocin.

Zakres działań Zespołu Koordynatora Rewitalizacji w stosunku do pozostałych partnerów realizujących zadania w projekcie

- Uzgodnienie szczegółowego zakresu zadań realizowanych przez poszczególnych partnerów dla każdej z grup odbiorców
- Koordynacja współpracy zaangażowanych podmiotów z LGD (w przypadkach, gdy zachodzi taka konieczność)
- Organizacja procesu monitorowania rewitalizacji poprzez współpracę w tym zakresie z partnerami (zwłaszcza pozyskiwanie informacji istotnych dla określania aktualnego stanu wskaźników)
- Kontrola zakresu merytorycznego działań realizowanych przez zaangażowane podmioty NGO
- Kontrola frekwencji na zajęciach realizowanych przez zaangażowane podmioty NGO
- Ewentualne poszukiwanie innego wykonawcy zadań lub innych partnerów w przypadku konieczności rozwiązania współpracy z danym podmiotem NGO lub innym partnerem

Komplementarność międzyokresowa

Interwencja planowana w programie rewitalizacji będzie się wpisywała w procesy rozwoju społeczno-gospodarczego i funkcjonalno-przestrzennego, realizowane na terenie gminy Ciekocin od wielu lat. W bardzo szerokim spojrzeniu, wszystkie działania rozwojowe, nawet dotyczące bardzo różnych aspektów albo realizowane w różnych okresach, zazwyczaj przyczyniają się do osiągnięcia efektu synergii, czyli korzyści większych, niż wynikałoby z prostego zsumowania efektów każdego z

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

pojedynczych przedsięwzięć. Zakłada się więc, że także w tym przypadku osiągnięto efekt wzajemnego uzupełniania się i dopełniania projektów planowanych w ramach rewitalizacji z projektami zrealizowanymi w ostatnich latach.

W tabeli przedstawiono projekty zrealizowane na terenie miejscowości Ciekocin w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz późniejsze. W tym okresie zrealizowano dużą liczbę projektów także poza Ciekocinem – nie zostały one wskazane, gdyż ich wpływ na rozwój miejscowości Ciekocin był wyraźnie mniejszy i tylko pośredni – ale należy pamiętać, że także te projekty w szerokim ujęciu przyczyniały się do rozwoju i kształtowania jakości życia w Ciekocinie. Uwagę zwraca także zróżnicowanie źródeł finansowania zrealizowanych projektów.

Tabela. Projekty zrealizowane na terenie miejscowości Ciekocin w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz późniejsze (do roku 2017)

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Wartość zadania	Źródło dofinansowania	Wartość dofinansowania
1	Przebudowa ulic Szerokiej, Dębowej i Przytorze w Ciekocinie	2017	798.876,21	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	486.420,00
2	„Rozbudowa dróg gminnych: ul. Kolejowa nr 010340C, ul. Tartaczna droga nr 010344C, ul. Przytorze droga nr 010333C w miejscowości Ciekocin gmina Ciekocin”	2016	1.800.740,55	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych	900.370,00
3	Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego – edycja 2016”	2016	131.038	MRPiPS	100.000
4	Program FEAD	2016	44.440,23	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa	44.440,23
5	Rewitalizacja miejscowości Ciekocin oraz zagospodarowanie terenu przy Jeziorze Wielkim Ciekocińskim	2015	1.690.945,33	Program Operacyjny Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich	700.000,00
6	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Ciekocin	2015	2.898.734,80	Władza Wdrażająca Programy Europejskie	2.898.734,80
7	Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy Ciekocin	2015	1 422 286,08	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	859.177,00
8	Centa dziecka i rodziny – wsparcie dla rodzin z małymi dziećmi z terenów wiejskich	2015	24.311,00	World Childhood Foundation	18.351,00
9	Przyjazne przedszkole	2015	251.434,34	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	251.434,34
10	Centrum dziecka i rodziny – wsparcie dla rodzin z małymi dziećmi z terenów wiejskich	2014	44.865,00	World Childhood Foundation	38.255,00
11	Remont i przebudowa boiska piłkarskiego w Ciekocinie wraz z	2014	217.808,95	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju	131.342,00

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

	wyposażeniem			Obszarów Wiejskich	
12	Seniorzy dla najmłodszych	2013	10.000,00	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2012-2013 – II edycja	10.000,00
13	Budowa gimnazjum w Ciekocinie	2013	7.231.150,44	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego RPO W K-P	3.836.011,13
14	Standardy jakości wczesnodziecięcej opieki i edukacji	2012	7000	Trust for Civil Society In Central and Eastern Europa	7000
15	Wykonanie systemu audiowizualnego, nagłośnienia i oświetlenia w Gminnym Ośrodku Kultury w Ciekocinie	2012	160.998,82	PROW	96.000
16	„Bory Tucholskie w labiryntach natury – Turystyczne zagospodarowanie remizy OSP w Ciekocinie”	2012	1.299.659,24	Samorząd Województwa Kujawsko Pomorskiego RPO W K-P	621.300,52
17	„Bory Tucholskie w labiryntach natury – Budowa amfiteatru w Ciekocinie”	2012	2.130.027,00	Samorząd Województwa Kujawsko Pomorskiego RPO W K-P	1.252.456,43
18	Budowa małej infrastruktury, placu zabaw i figury św. Rocha z ogrodzeniem w Ciekocinie.	2012	29.329,35	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego PROW	17.337,94
19	Odbudowa placu zabaw z ogrodzeniem przy ul. Dworcowej w Ciekocinie	2012	18.768,57	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego PROW	11.211,38
20	Przebudowa drogi gminnej nr 010336C ulica Młyńska w gminie Ciekocin.	2011	1.013.175,64	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego RPO W K-P	488.138,77
21	„Bory Tucholskie w labiryntach natury” - Wyposażenie wypożyczalni sprzętu wodnego przy Jeziorze Wielkim Ciekocińskim	2011	199.260,00	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego RPO W K-P	92.340,00
22	Rozbudowa bazy sportowej w województwie kujawsko-pomorskim: Budowa hali sportowej w Ciekocinie	2011	8.017.562,43	Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego Ministerstwo Sportu i Turystyki (FRKP)	1.000.000,00 950.000,00
23	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół w Ciekocinie	2011	441.683,32	Ministerstwo Sportu i Turystyki	187.699,00
24	Borowiacy w labiryntach wiedzy	2011	117.754,55 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	100.091,37
25	Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III Szkół Podstawowych w Województwie Kujawsko-	2011	120.288,90	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	102.245,56

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

	Pomorskim				
26	Remont pomieszczeń Gminnego Ośrodka Kultury w Cerkwinie	2010	433.633,52	PROW „Odnowa i rozwój wsi	248.766,00
27	Remont SP ZOZ w Cerkwinie	2009	800.000	Fundusz Wsparcia Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego	500.000
28	Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych	2009	120.000	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	100.000
29	Przebudowa ulicy Cmentarnej w Cerkwinie	2009	450.000	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych	38.400
30	Wykonanie boisk sportowych w ramach kompleksu „Moje Boisko – ORLIK 2012”	2008	1.084.533,31	Ministerstwo Sportu i Turystyki Samorząd Województwa	333.000 333.000
31	Stop bezrobociu	2008-2014	993.705,54	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	890.386,38

Wśród wymienionych powyżej projektów wyróżnić można te w największym stopniu komplementarne z planowanym zakresem interwencji w ramach programu rewitalizacji. Kilka projektów (nr 1, 2, 5, 15, 20, 22, 26, 27, 29) miało na celu (bezpośrednio lub pośrednio) stworzenie nowych lub zwiększenie dostępności do istniejących przestrzeni publicznych oraz instytucji publicznych (a więc także zwiększenie mobilności i zwiększenie możliwości integracji) – co w przypadku ludności starszej ma duży pozytywny wpływ. Realizowano projekty służące integracji międzypokoleniowej i przeciwdziałające wykluczeniu (3, 6, 10, 12). Wśród zrealizowanych projektów były także projekty tworzące przestrzeń dla atrakcyjnego spędzania wolnego czasu przez młodzież (pośredni wpływ na bezpieczeństwo publiczne – oprócz już wymienionej wcześniej infrastruktury społecznej wskazanej jako istotna dla seniorów, która częściowo służy także dzieciom i młodzieży, są to także projekty nr 11, 18, 19, 23, 30). Zrealizowano także projekty wpływające na rynek pracy (szkolenia, poprawa kwalifikacji – nr 3, 24, 31)

Komplementarność źródeł finansowania

Program opiera się na środkach publicznych. Ze względu na charakter działań brak jest możliwości zaangażowania środków prywatnych – żadne z działań nie wiąże się z możliwością zaangażowania środków prywatnych – ani w sferze projektów miękkich, ani też projektów inwestycyjnych.

Źródła finansowania działań w ramach programu to:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020,
- Budżet Gminy,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020),
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Zarówno dotychczas zrealizowane, jak i realizowane obecnie lub planowane do realizacji w najbliższych latach działania inwestycyjne, były, są i będą realizowane z udziałem środków publicznych o różnym charakterze. W tabelach zamieszczonych w rozdziałach dotyczących komplementarności przestrzennej i międzyokresowej podano szczegółowo źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć rozwojowych prowadzonych na terenie (lub na rzecz) miejscowości Ciekocin.

12

Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Udział interesariuszy na etapie tworzenia Programu

Interesariusze programu rewitalizacji w gminie Ciekocin to:

- Mieszkańcy gminy Ciekocin – łącznie gminę zamieszkuje ponad 6,7 tys. osób
- W tym w szczególności mieszkańcy miejscowości Ciekocin - bezpośrednio objęci programem – prawie 2,0 tys. osób
- Podmioty prowadzące działalność gospodarczą w obszarze rewitalizacji – około 120 jednostek, w zdecydowanej większości są to podmioty osób fizycznych - mieszkańców obszaru rewitalizacji
- Użytkownicy, właściciele i zarządcy nieruchomości – w obszarze rewitalizacji dominuje zabudowa prywatna (mieszkańców obszaru rewitalizacji), niezbyt liczna zabudowa będąca własnością publiczną, to zabudowa instytucji gminnych (własność samorządu gminy)
- Podmioty prowadzące działalność społeczną na obszarze rewitalizacji (organizacje pozarządowe)
- JST – Gmina Ciekocin oraz jej wyspecjalizowana jednostka zajmująca się kwestią opieki społecznej (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej), a także inne jednostki własne gminy (zwłaszcza placówki oświatowe i kulturalne – mające bezpośredni wpływ na rozwój społeczny gminy)
- Podmioty prowadzące działalność społeczną poza obszarem rewitalizacji – zwłaszcza Partnerstwo LGD Bory Tucholskie, które jest szczególnie zainteresowane zakresem merytorycznym i postępami w realizacji rewitalizacji w gminie ze względu na związki programu rewitalizacji z lokalną strategią rozwoju.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Tabela. Charakterystyka interesariuszy LPR dla Gminy Ciekocin

Grupa interesariuszy rewitalizacji	Rodzaje aktywności/sposoby włączenia podczas procesu tworzenia programu
Mieszkańcy miejscowości Ciekocin	Grupa w największym stopniu zaangażowana w tworzenie i konsultowanie programu; Uczestnicy kilku spotkań Ponadto grupa objęta wszystkimi działaniami wskazanymi dla „pozostałych mieszkańców gminy” Postulaty i wnioski zgłaszane przez tę grupę były przedmiotem bieżących dyskusji na spotkaniach i w dużym stopniu były uwzględnione w programie.
Mieszkańcy gminy Ciekocin (pozostali)	Grupa objęta spotkaniem informacyjnym na początku tworzenia programu Grupa objęta badaniem ankietowym Grupa objęta konsultacjami projektu programu Adresaci artykułu prasowego Ta grupa nie zgłosiła postulatów i wniosków w trakcie prac nad programem.
Podmioty prowadzące działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji	Właściciele podmiotów należących do osób fizycznych (mieszkańcy obszaru rewitalizacji) brali udział w spotkaniach konsultacyjnych – ponieważ zakres programu nie dotyczy rozwoju typowej przedsiębiorczości ani szkoleń zawodowych – nie budził dużego zainteresowania tej grupy. Adresaci artykułów prasowych Grupa objęta konsultacjami projektu programu Na obszarze rewitalizacji brak dużych podmiotów gospodarczych. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (oraz rolnicy prowadzący gospodarstwa rolne) były zapraszane na wszystkie organizowane spotkania. Nie zgłoszono żadnych specyficznych potrzeb, istotnych dla tej grupy.
Podmioty prowadzące działalność społeczną w gminie	Uczestnicy spotkań Adresaci artykułów prasowych Grupa objęta konsultacjami projektu programu Sektor pozarządowy wyraził wolę partycypacji w organizacji zajęć społecznych w ramach programu
JST	Gmina Ciekocin czynnie i bezpośrednio była zaangażowana w każdą fazę tworzenia programu

Proces konsultacji założeń rewitalizacji rozpoczął się jesienią 2016 roku, gdy nie przystąpiono jeszcze formalnie do sporządzania programu, ale w odpowiedzi na duże zainteresowanie rewitalizacją (w tym okresie programy rewitalizacji sporządzane już były przez część gmin województwa i powszechnie znane były ówczesne doświadczenia gmin) rozpoczęto „sondowanie” społecznego zainteresowania ewentualnymi działaniami o takim charakterze. Stosunkowo szybko wyłoniono potencjalny zakres rewitalizacji, który później z niewielkimi korektami został ujęty w programie – znajomość specyfiki i problemów gminy sugerowała interwencję właśnie w tych konkretnych obszarach. Podkreślić także należy powszechną akceptację społeczną dla proponowanego zakresu rewitalizacji (co ciekawe także

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin na lata 2017-2023

podczas badania ankietowego mieszkańcy bardzo często wskazywali możliwość adaptacji zabudowań opuszczonego gospodarstwa rolnego w Cerkwinie na planowane cele rozwoju społecznego – po części takie wskazania wynikały ze znajomości faktu, że istnieje tego typu pustostan, ale po części na pewno były efektem akceptacji wcześniej sygnalizowanej możliwości takiego wykorzystania tego obiektu). Akceptacja ogólnych założeń rewitalizacji spowodowała, że podczas spotkań konsultacyjnych bardzo szybko nastąpiło przejście od zagadnień ogólnych do szczegółowego możliwego zakresu zajęć prowadzonych dla seniorów i możliwego profilu działalności przedsiębiorstwa socjalnego. Początkowy etap prac został wykorzystany także do rozpoznania zasad funkcjonowania innych podmiotów ekonomii społecznej oraz rozpoznania grupy docelowej planowanego do utworzenia w ramach rewitalizacji podmiotu w Cerkwinie. Wykazywane już od początku prac nad programem duże zaangażowanie społeczne oraz powszechna akceptacja założeń spowodowały, że nie były niezbędne konsultacje mające na celu przekonanie (zachęcenie) mieszkańców do udziału w programie.

Na etapie tworzenia programu udział interesariuszy zapewniano w następujący sposób:

- Przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy (ankietę ogólną kierowaną do wszystkich mieszkańców – mającą na celu rozpoznanie ogólnych potrzeb i problemów rozwojowych; celem ankiety było także poinformowanie mieszkańców o sporządzanym programie)
- Przeprowadzono badanie ankietowe dedykowane do starszych mieszkańców gminy (ankietę dla seniorów zawierającą pytania specyficzne dla potrzeb i problemów tej grupy)
- Przeprowadzono lekcję w ramach zajęć szkolnych dla młodzieży gimnazjalnej - mającą na celu wyjaśnienie problematyki rewitalizacji i zainteresowanie młodzieży zagadnieniami rozwoju społecznego. Lekcja zakończona była badaniem ankietowym. W gminie Cerkwin funkcjonuje tylko jedno gimnazjum – w lekcji uczestniczyło około 70 uczniów wszystkich klas, a to oznacza, że dotarto z informacjami dotyczącymi rewitalizacji dla całego pokolenia gimnazjalistów w gminie.
- W początkowej fazie programu przeprowadzono spotkania informacyjne dla mieszkańców gminy oraz bardziej szczegółowe spotkania dla mieszkańców miejscowości Cerkwin
- W trakcie prac nad programem przeprowadzono konsultacje – z osobami potencjalnymi objętymi interwencją - dotyczące zakresu pożądanych działań dla seniorów oraz profilu przedsiębiorstwa socjalnego
- Przy okazji spotkań sołeckich we wrześniu 2017 roku dokonano powszechnej konsultacji programu w każdym z sołectw – bowiem na każdym spotkaniu przedstawiono informację o programie oraz umożliwiono dyskusję i/lub ewentualne zadawanie pytań w celu poszerzenia informacji
- Utworzono i prowadzono w ramach gminnego serwisu internetowego - zakładkę tematyczną poświęconą zagadnieniom rewitalizacji oraz Lokalnemu Programowi Rewitalizacji
- Przeprowadzono szkolenie wewnętrzne dla pracowników urzędu gminy zajmujących się zagadnieniami rozwoju gminy - w wyniku szkolenia osoby te nabyły kompetencje niezbędnych do informowania o rewitalizacji interesantów

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

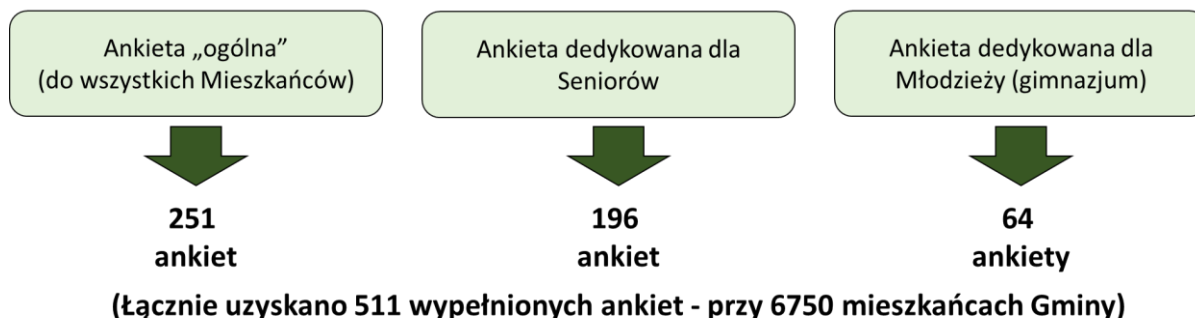
- Opublikowano jeden artykuł w Tygodniku Tucholskim
- Niezależnie od powyższego – w Urzędzie Gminy w sposób stały można było uzyskać szczegółowe informacje na temat istoty rewitalizacji, jak i założeń planowanych działań na terenie gminy.

Zarządzeniem 26/2017 z dnia 15 maja 2017 roku Wójt Gminy Ciekocin powołał Gminny Zespół ds. Rewitalizacji, obejmujący kierowników jednostek gminnych, sołtysów 14 sołectw oraz Kierownika Posterunku Policji.

W trakcie akcji informacyjnej dużo uwagi poświęcono zainteresowaniu możliwością i zachęcaniu lokalnego sektora organizacji pozarządowych do uczestnictwa w programowaniu założeń, a docelowo – uczestnictwa w programie.

We wrześniu 2017 roku zorganizowano oficjalne konsultacje projektu programu – o rozpoczęciu konsultacji poinformowano na stronie internetowej; poinformowano o możliwości składania uwag i wniosków. Projekt był także dyskutowany podczas dedykowanych spotkań w Ciekocinie oraz Małym Gacnie, a także przedstawiany na spotkaniach sołectkich w 14 sołectwach Gminy Ciekocin. Dodatkowo na inauguracji roku akademickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku wygłoszono wykład na temat starzenia się społeczeństwa i planowanych działań na rzecz seniorów w gminie, w tym działań planowanych w ramach rewitalizacji.

Badania ankietowe w procesie tworzenia LPR dla Gminy Ciekocin

Rysunek. Skala badań ankietowych wykonanych w procesie tworzenia LPR dla Gminy Ciekocin. Najważniejsze wnioski z ankiet przedstawiono w załączniku do Programu.

W trakcie konsultacji mieszkańcy poruszali zagadnienia:

- Szczegółowego zakresu interwencji w zakresie zajęć dla ludności starszej
- Konsekwencji społecznych i ekonomicznych starzenia się społeczności gminnej – w tym także konieczności dostosowania budynków administracji i użyteczności publicznej do możliwości ruchowych osób starszych (windy!)
- Możliwości rozwoju działalności opiekuńczych dla osób starszych w gospodarstwach domowych (doświadczenia z programu realizowanego w powiecie tucholskim przy współpracy ODR z Minikowa)

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

- Szczegółowego zakresu możliwości i potrzeb inwestycyjnych w adaptowanych zabudowaniach
- Potrzeby przeciwdziałaniu chuligaństwu przy okazji imprez masowych
- Możliwości aktywizacji zawodowej – kierunków ewentualnych działań przedsiębiorstwa socjalnego.

Ocenia się, że zastosowane metody informowania i konsultacji założeń programu ze społeczeństwem, stworzyły wszystkim zainteresowanym mieszkańcom możliwość uzyskania wiedzy oraz możliwość uczestnictwa w programowaniu działań, jak i zapoznania się z bieżącym stanem prac, na każdym ich etapie. W szczególności ocenia się, że zastosowane metody partycypacji społecznej były właściwe i efektywne, ponieważ: spotkania cechowały się dużą frekwencją, a bardzo duży odzew na badania ankietowe pozwolił na upowszechnienie wiedzy o programie wśród kilkuset rodzin i zebranie znacznie ponad 400 opinii zwrotnych.

Tabela. Wykaz spotkań konsultacyjnych przeprowadzonych podczas sporządzania LPR dla Gminy Cekcyn

Wykaz spotkań konsultacyjnych(*)
8.11. 2016 - Cekcyn
8.05.2017 - Cekcyn
13.06.2017 – lekcja poświęcona rewitalizacji w Gimnazjum w Cekcynie
19.06.2017 - Cekcyn
12.09.2017 – Cekcyn
14.09.2017 – Małe Gacno
18.09.2017 – Cekcyn (Inauguracja Roku Akademickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku)

(*) nie uwzględniono roboczych spotkań i konsultacji dotyczących rozwoju usług dla seniorów oraz formalnych i organizacyjnych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego, jak też rozpoznania zainteresowania mieszkańców udziałem w programie rewitalizacji, w tym zwłaszcza w przedsiębiorstwie społecznym i aktywizacji zawodowej.

Tabela. Wykaz podmiotów sektora pozarządowego uczestniczących w konsultacjach LPR dla Gminy Cekcyn

Podmioty sektora pozarządowego uczestniczące w konsultacjach
Towarzystwo Miłośników Ziemi Cekcyńskiej
Fundacja Zrównoważonego Rozwoju „Cisowy Fyrteł”
Stowarzyszenie Wspierania Kultury Muzycznej „Talent”
Fundacja Na Rzecz Ocalenia Śladów Przeszłości w Gminie Cekcyn „Światło”
Uczniowski Klub Sportowy „SPRINT”
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 2 w Cekcynie
Koło Polskiego Związku Wędkarskiego w Cekcynie
Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Cekcyn

Sposób włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji

Na etapie realizacji ustaleń programu, interesariusze będą włączeni w proces zarządzania programem rewitalizacji w sposób następujący:

- Kontynuowane będzie prowadzenie zakładki tematycznej poświęconej rewitalizacji
- Na sesjach Rady Gminy raz na pół roku przedstawiane będą sprawozdania z realizacji programu – na te sesje zapraszani będą także najwięksi pracodawcy, sektor NGO oraz sołtysi wszystkich sołectw
- Raz w roku wykonywane będzie badanie ankietowe na próbie co najmniej 100 mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym co najmniej 40 seniorów – w wieku 60 i więcej lat) mające na celu poznanie opinii na temat przebiegu rewitalizacji oraz ewentualnych sugestii zmian
- Na spotkaniach sołeckich (raz w roku) przedstawiana będzie informacja na temat postępów realizacji programu – ze szczególnym zwróceniem uwagi, czy doświadczenia związane z rewitalizacją w miejscowości Ciekocin mogą być wykorzystane na terenie danego sołectwa i ewentualnie – w jakim zakresie
- Przez cały okres trwania programu możliwe będzie zgłaszanie uwag i wniosków do procesu realizacji programu w Urzędzie Gminy w Ciekocinie.

13

System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

System zarządzania realizacją programu rewitalizacji będzie osadzony w strukturze Urzędu Gminy i będzie się opierał w decydującej mierze na etatowych pracownikach Urzędu Gminy i/lub jednostek organizacyjnych Gminy. Takie założenia gwarantują wysokie kompetencje osób zaangażowanych, wysoką jakość prac, łatwy przepływ informacji, jasno określoną decyzyjność, dostęp do ogółu informacji na temat procesów rozwojowych na terenie gminy (w tym łatwość dostrzegania możliwości zadań komplementarnych wobec zasadniczego procesu rewitalizacji), zaplecze instytucjonalne do realizacji zadań.

System zarządzania realizacją programu rewitalizacji będzie się opierał na trzech podstawowych elementach, które tworzą:

- a) Wójt Gminy
- b) Zespół Koordynatora Rewitalizacji. Zespół składać się będzie z Koordynatora Rewitalizacji – powołanego przez Wójta oraz Zespołu, który będzie bazował na zespole opracowującym program rewitalizacji; w razie potrzeby wzmocniony zostanie merytorycznie pracownikami Urzędu Gminy oraz GOPS. W skład ZKR wejdzie także sołtys Ciekocina.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

- c) Gminny Zespół ds. Rewitalizacji. Zarządzeniem 26/2017 z dnia 15 maja 2017 roku Wójt Gminy Ciekocin powołał Gminny Zespół ds. Rewitalizacji, obejmujący kierowników jednostek gminnych, sołtysów 14 sołectw oraz Kierownika Posterunku Policji. Głównym celem powołania Zespołu jest zapewnienie szerokiej informacji dla środowisk opiniotwórczych na temat prowadzonej rewitalizacji oraz zapewnienie wsparcia dla rewitalizacji. Zakłada się, że w razie potrzeby Zespół zostanie poszerzony lub okazjonalnie do prac zapraszani będą przedstawiciele innych środowisk i instytucji.

Rolę, kompetencje i zadania powyższych organów w realizacji programu rewitalizacji przedstawiono w tabeli.

Tabela. Rola, kompetencje i zadania podmiotów tworzących system realizacji programu rewitalizacji.

Wójt Gminy	Zespół Koordynatora Rewitalizacji	Gminny Zespół ds. Rewitalizacji
<p>Zadania Wójta:</p> <ul style="list-style-type: none">• Powołanie i ścisła współpraca z Zespołem Koordynatora Rewitalizacji i Koordynatorem Rewitalizacji• Współpraca z Gminnym Zespołem ds. Rewitalizacji• Organizacja pracy Urzędu Gminy w sposób maksymalnie sprzyjający wdrażaniu działań na rzecz rewitalizacji,• Doraźne delegowanie do prac nad rewitalizacją pracowników Urzędu i jednostek organizacyjnych Gminy• Uruchamianie działań formalnych związanych z udziałem w konkursach, uruchamianiem prac, podpisywaniem umów, itp.	<p>Do zadań Zespołu należeć będzie:</p> <ul style="list-style-type: none">• Koordynowanie ogółu zagadnień związanych z prowadzeniem procesu rewitalizacji, w tym odpowiedzialność za realizację projektów rewitalizacyjnych na terenie gminy; zwłaszcza (między innymi) zadania wymienione poniżej• Ścisła współpraca z LGD Bory Tucholskie – w zakresie realizacji projektów realizujących LSR• Ścisła współpraca z OWES w Tucholi – w zakresie PES• Ścisła współpraca z Posterunkiem Policji w zakresie działań dotyczących bezpieczeństwa publicznego• Prowadzenie spraw związanych z adaptacją przestrzeni zdegradowanej na cele Centrum Usług Społecznych• Nawiązanie i bieżąca współpraca z sektorem NGO realizującym zadania w ramach programu• Orientowanie się przebiegu realizacji RPO WKP, zwłaszcza w zagadnieniach istotnych dla rewitalizacji (organizacja konkursów)• Udział w przygotowywaniu	<p>Zadaniem Zespołu będzie przede wszystkim szeroko rozumiane doradztwo dla Zespołu Koordynatora Rewitalizacji oraz wyrażanie opinii na temat przebiegu realizacji działań rewitalizacyjnych.</p>

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

	<p>dokumentacji konkursowej dla uruchamiania projektów w ramach rewitalizacji, w tym określanie szczegółowych zadań wykonywanych w ramach poszczególnych projektów</p> <ul style="list-style-type: none">• Monitorowanie programu• Przygotowywanie informacji dla z Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji, określających przebieg zadań z zakresu rewitalizacji i udział w posiedzeniach Zespołu• Prowadzenie serwisu www dotyczącego rewitalizacji w gminie• Przedstawianie okresowych sprawozdań z przebiegu rewitalizacji Radzie Gminy (jeśli nie zajdzie szczególna potrzeba - raz w roku)• Inicjowanie działań w kierunku zmiany programu jeśli zajdzie taka konieczność	
		<p>W miarę możliwości posiedzenia Gminnego Zespołu ds. Rewitalizacji powinny być otwarte.</p> <p>Zespół będzie prowadziła prace do merytorycznego zakończenia ostatnich projektów realizowanych w ramach rewitalizacji.</p> <p>Posiedzenia Zespołu będą się odbywały nie rzadziej, niż raz na pół roku.</p> <p>Udział sołtysów ma zapewnić przede wszystkim bieżącą wiedzę na temat działań na rzecz osób starszych – należy przypuszczać, że także poza Ciekocinem działania w tym kierunku będą podejmowane w przyszłości,</p>

Planuje się, że najważniejsze działanie inwestycyjne – jakim jest adaptacja przestrzeni zdegradowanej na Centrum Usług Społecznych, zostanie zrealizowane w latach 2018-2019 i od tego czasu na dużą skalę rozpocznie się prowadzenie działań (na rzecz seniorów), dla których niezbędne było utworzenie bazy lokalowej. Najważniejsze działanie o charakterze społecznym adresowane do seniorów –

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

polegające na prowadzeniu zajęć w ramach CUS, prowadzone będzie w sposób ciągły do zakończenia programu, w roku 2023.

Działania pozostałe o charakterze inwestycyjnym, związane z adaptacją lub przebudową przestrzeni dla seniorów będą realizowane w latach 2018-2019. Montaż monitoringu przewidziano na rok 2019, ale działania szkoleniowe z zakresu bezpieczeństwa publicznego – na rok 2018. Działania aktywizujące na rynku pracy oraz utworzenie PES – przewidziano na lata 2018-2019.

Z powyższego wynika, że przez cały okres 2018-2023 prowadzone będą aktywności związane z realizacją programu, przy czym pierwsze konkretne efekty mogą nastąpić już w latach 2018 i 2019 jako bezpośrednie pochodne działań aktywizujących na rynku pracy.

Wraz z powzięciem wiedzy na temat przebiegu procesów rewitalizacji – w szczególności na temat uczestnictwa społeczeństwa w programie i na temat efektów realizowanych zadań - zostaną podjęte decyzje na temat kontynuacji działań o podobnym charakterze:

- po zakończeniu programu (zwłaszcza w zakresie przeznaczenia środków własnych lub pozyskania środków zewnętrznych na kontynuację działań prowadzonych w ramach programu)
- na terenie pozostałych miejscowości.

Jeśli oceni się, że program rewitalizacji był sprawnym i efektywnym narzędziem rozwoju społecznego, to zastosowane w programie instrumenty będą wykorzystywane do realizacji innych działań na rzecz rozwoju społecznego.

System informacji i promocji Programu będzie się opierał na działaniach opisanych w rozdziale „Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji”

14

System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR

Wskaźniki monitorowania, sposób ich pozyskania i raportowania

System monitorowania i oceny skuteczności działań programu rewitalizacji będzie prowadzony przez Urząd Gminy, przy współpracy sołtysa rewitalizowanego sołectwa, jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy oraz organizacji pozarządowych uczestniczących w realizacji zadań na rzecz programu.

Jednostką odpowiedzialną za monitorowanie będzie Zespół Koordynatora Rewitalizacji, co nie wyklucza powierzenia całości lub części zadań podmiotom zewnętrznym (w ramach zlecenia, którego

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

założenia zostaną przygotowane przez ZKR i to ZKR będzie nadzorował poprawność wykonania zadania; preferuje się wykonanie całości prac przez ZKR, ale dopuszcza się tego typu formę jeśli z przyczyn obiektywnych Zespół Koordynatora Rewitalizacji nie będzie w stanie przeprowadzić zadania samodzielnie). Do udziału w monitorowaniu zobowiązany jest także sołtys Ciekocina, zwłaszcza w zakresie pozyskania danych z poszczególnych gospodarstw domowych.

System monitorowania i oceny skuteczności działań programu rewitalizacji będzie realizowany zgodnie z wymogami formalnymi określonymi w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”:

- Raz na kwartał Zespół Koordynatora Rewitalizacji będzie przekazywał do IZ RPO sprawozdania z osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu określonych działań/poddziałów RPO WK-P. Ta część systemu monitorowania będzie realizowana za pomocą wskaźników produktów i wskaźników rezultatów określonych w rozdziale „Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk”
- Raz na dwa lata Zespół Koordynatora Rewitalizacji będzie przekazywał do IZ RPO sprawozdania zawierające informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego (wraz z podaniem wartości aktualnej, wartości bazowej oraz wyjaśnieniem w przypadku, gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych). Ta część monitorowania będzie się opierać na systemie mieszanym – wskaźnikowo-ocennym, który został przedstawiony poniżej w tabeli i ta część będzie powiązana z monitorowaniem celów głównych programu. Pomimo, iż w „Zasadach programowania...” założono przekazywanie informacji co dwa lata, będą one pozyskiwane corocznie.

Tabela. Wskaźniki monitorowania programu rewitalizacji.

Wskaźnik / parametr	Sposób uzyskania/przedstawienia danych	Komentarze / uwagi
Wartości wskaźników stanu kryzysowego, będące podstawą delimitacji obszaru rewitalizacji		
liczba osób bezrobotnych w miejscowości Ciekocin	Dane bezwzględne pozyskane z PUP w Tucholi	-
udział miejscowości Ciekocin w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w gminie	Wskaźnik udziału (%) - obliczenia własne na podstawie danych z PUP w Tucholi	-
liczba osób żyjących w gospodarstwach domowych objętych pomocą społeczną ogółem – w miejscowości Ciekocin	Dane bezwzględne pozyskane z GOPS w Ciekocinie	-
udział miejscowości Ciekocin w ogólnej liczbie osób żyjących w gospodarstwach domowych objętych pomocą społeczną ogółem w gminie	Wskaźnik udziału (%) - obliczenia własne na podstawie danych z GOPS w Ciekocinie	-
liczba popełnianych przestępstw i	Dane bezwzględne pozyskane z	Dane należy przedstawiać

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

wykroczeń (suma przestępstw i wykroczeń) w miejscowości Ciekocin	Posterunku Policji w Ciekocinie lub Komendy Powiatowej Policji w Tucholi	zarówno w ujęciu corocznym, jak i sumę za dwa kolejne lata
udział miejscowości Ciekocin w gminie w ogólnej liczbie popełnianych przestępstw i wykroczeń (suma przestępstw i wykroczeń)	Wskaźnik udziału (%) - obliczenia własne na podstawie danych z Posterunku Policji w Ciekocinie lub Komendy Powiatowej Policji w Tucholi	Wskaźnik należy przedstawiać zarówno w ujęciu corocznym, jak i sumę za dwa kolejne lata
powierzchnia zajmowana przez przestrzenie zdegradowane (zgodnie z definicją zawartą w rozdziale „Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją” w „Zasadach programowania...”)	Dane bezwzględne pozyskane z Urzędu Gminy w Ciekocinie	-
Wskaźnik udziału powierzchni zajmowanej przez przestrzenie zdegradowane (zgodnie z definicją zawartą w rozdziale „Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją” w „Zasadach programowania...”)	Wskaźnik udziału (%) - obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Gminy	-
Liczba osób w miejscowości Ciekocin w wieku 60 i więcej lat	Dane bezwzględne pozyskane z Urzędu Gminy w Ciekocinie	-
Udział osób w wieku 60 i więcej lat w ogólnej liczbie mieszkańców miejscowości Ciekocin	Wskaźnik udziału (%) - obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Gminy	-
Ocena stopnia realizacji celów głównych programu		
Funkcjonowanie „Centrum Usług Społecznych”, pełniącego rolę instytucji samorządu gminy wyspecjalizowanej w prowadzeniu działalności ukierunkowanej dla osób starszych (utworzonej na bazie przekształceń przestrzeni zdegradowanej w centrum miejscowości Ciekocin).	Ocena własna – TAK lub NIE	-
Funkcjonowanie Podmiotu Ekonomii Społecznej utworzonego w ramach programu.	Ocena własna – TAK lub NIE	-
Poprawa sytuacji materialnej co najmniej 10 gospodarstw domowych wskutek uczestnictwa ich członków w działaniach realizowanych w ramach programu rewitalizacji.	Analiza własna na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczestników projektów 1.1.1 i 1.1.2 Pozyskania danych poprzez zadanie w formie ankiety pisemnej lub ankiety telefonicznej	Dane w kolejnych latach należy podawać za dany okres oraz narastająco (od początku programu). O realizacji celu świadczy łączna (skumulowana za cały okres) liczba gospodarstw domowych, w

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

	<p>następujących pytań:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Czy ankietowana osoba w ostatnim roku podjęła pracę zarobkową (pozostając wcześniej osobą niepracującą)? Jeśli tak – to czy do podjęcia pracy przyczyniły się wiedza i umiejętności nabyte podczas uczestnictwa w projekcie?2. Czy ankietowana osoba w ostatnim roku rozpoczęła działalność gospodarczą (pozostając wcześniej osobą niepracującą)? Jeśli tak – to czy do podjęcia takiej decyzji przyczyniły się wiedza i umiejętności nabyte podczas uczestnictwa w projekcie?3. Czy ankietowana osoba w ostatnim roku podjęła dodatkową pracę zarobkową lub rozpoczął działalność gospodarczą (będąc wcześniej osobą zatrudnioną i pozostając w stosunku pracy)? Jeśli tak – to czy do podjęcia takiej decyzji przyczyniły się wiedza i umiejętności nabyte podczas uczestnictwa w projekcie?4. Czy ankietowana osoba w ostatnim roku zmieniła pracę na inną - przynoszącą wyższe dochody? Jeśli tak – to czy do podjęcia takiej decyzji przyczyniły się wiedza i umiejętności nabyte podczas uczestnictwa w projekcie?5. Czy gospodarstwo domowe ankietowanej osoby w ostatnim roku było objęte zasiłkiem rodzinnym na dziecko w wieku do lat 17, przyznawanym ze względu na kryterium dochodowe? Jeśli tak – to czy w ostatnim roku doszło do utraty tego świadczenia w związku z poprawą sytuacji materialnej? Jeśli tak – czy poprawa ta miała miejsce wskutek	<p>których nastąpiła poprawa sytuacji materialnej.</p> <p>O poprawie sytuacji materialnej gospodarstwa domowego świadczy udzielenie odpowiedzi pozytywnej na którekolwiek z pytań.</p>
--	---	--

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

	uczestnictwa osoby ankietowanej w projekcie? 6. Czy gospodarstwo domowe w ostatnim roku było objęte innego rodzaju, niż wskazaną poprzednio, pomocą w ramach systemu świadczeń społecznych zależnych od sytuacji materialnej? Jeśli tak – to czy w ostatnim roku doszło do zmniejszenia skali świadczeń w związku z poprawą sytuacji materialnej? Jeśli tak – czy poprawa ta miała miejsce wskutek uczestnictwa osoby ankietowanej w projekcie?	
Włączenie społeczne/zapobieżenie wykluczeniu społecznemu do roku 2023 nie mniej niż 100 osób w wieku 60 i więcej lat, przy czym co najmniej 40 osób będzie regularnie uczestniczyć w zajęciach prowadzonych dla seniorów, a pozostałe osoby będą uczestniczyć okazjonalnie.	Analiza własna na podstawie list obecności projektów 2.1.1, 2.2.1, 2.2.2. Na potrzeby monitoringu należy prowadzić bazę uczestników – gdyż te same osoby uczestniczące w różnych projektach nie mogą być liczone wielokrotnie (każda osoba może być liczona tylko jako jeden uczestnik bez względu na liczbę projektów, w których uczestniczy i częstotliwość udziału w tych projektach)	Dane w kolejnych latach należy podawać za dany okres oraz narastająco (od początku programu). O realizacji celu świadczy łączna (skumulowana za cały okres) liczba uczestników. Za uczestnictwo regularne należy uznać uczestnictwo danej osoby w zajęciach realizowanych w ramach projektu 2.1.1 lub 2.2.1 lub 2.2.2 co najmniej 4-krotnie w ciągu roku lub 7-krotnie w ciągu dwóch lat
Zmniejszenie liczby przestępstw i wykroczeń w kategoriach: kradzież, uszkodzenie mienia, zakłócenie ładu i porządku publicznego w rejonie funkcjonowania monitoringu – o 25%.	Analiza własna na podstawie danych pozyskanych z Posterunku Policji w Ciekocinie lub Komendy Powiatowej Policji w Tucholi	Dane należy analizować dla dwóch lub trzech następujących po sobie latach. Stan wyjściowy to suma za lata 2014-2016 lub 2015-2016. Zakładany spadek przestępczości powinien być wykazany co najmniej w dwóch okresach objętych monitoringiem

Niezależnie od powyższego, zgodnie z ustaleniem zawartym w rozdziale „Sposób włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji”, corocznie przeprowadzane będzie badanie ankietowe na próbie co najmniej 100 mieszkańców obszaru rewitalizacji (w tym co najmniej 40 seniorów – w wieku 60 i więcej lat) mające na celu poznanie opinii

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

na temat przebiegu rewitalizacji oraz ewentualnych sugestii zmian. Za przygotowanie ankiety i opracowanie wyników odpowiedzialny będzie Zespół Koordynatora Rewitalizacji, a jej przeprowadzenie będzie się odbywać przy ścisłej współpracy sołtysa i/lub organizacji NGO zaangażowanych w realizację programu. To badanie będzie stanowiło formę pośredniej „kontroli” mieszkańców nad przebiegiem procesu realizacji programu i może mieć wpływ na modyfikację zakresu programu. Wyniki ankiet będą przedstawiane Gminnemu Zespołowi ds. Rewitalizacji.

Ocena skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji do programu

Ocena skuteczności działań będzie prowadzona na podstawie bieżącej obserwacji realizacji programu, realizowanej zgodnie z założeniami opisanymi w rozdziale „Wskaźniki monitorowania, sposób ich pozyskania i raportowania”. W przypadku stwierdzenia braku realizacji założonych celów rewitalizacji i tym samym braku poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji należy zmodyfikować lub zmienić założenia rewitalizacji na terenie gminy, co nastąpi w drodze zmiany programu.

W przypadku braku poprawy lub negatywnych zmian w zakresie wskaźników uzależnienia od pomocy społecznej, bezrobocia i przestępczości, które były podstawą delimitacji obszaru rewitalizacji i podstawą konstrukcji założeń interwencji w ramach programu, przeprowadzona zostanie dodatkowa analiza mająca na celu interpretację przyczyn braku poprawy lub negatywnych zmian. W przypadku stwierdzenia, iż wynika to z przyczyn zewnętrznych (niezależnych od działań władz gminy) rozważona zostanie możliwość wprowadzenia do programu zmian pozwalających na niwelowanie tych negatywnych procesów. W przypadku stwierdzenia, że przyczyną są niewystarczające działania w ramach programu, zmiana założeń programu jest obligatoryjna.

Modyfikacje do programu mogą być wprowadzone także w przypadku zaobserwowania sytuacji niemożliwych do przeprowadzenia na etapie programowania interwencji. W szczególności program może być zmieniany w przypadku:

- Identyfikacji nowych potrzeb – wpływających na redefinicję zakresu interwencji.
- Znaczącej zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, wpływającej na istotne zmiany potencjału obszaru rewitalizacji w tym zwłaszcza obiektywne uwarunkowania wpływające na brak możliwości realizacji założonych wskaźników.
- Zmiany warunków finansowania zakładanej w programie interwencji.
- Zmiany zaangażowania lokalnej społeczności w realizację programu.
- Zmiany zaangażowania lokalnego sektora NGO w realizację programu.
- Znaczącego niezadowolenia mieszkańców obszaru rewitalizacji z postępów procesu rewitalizacji – wyrażonego poprzez składanie skarg, wniosków, postulatów, petycji, itp.
- Zaistnienia innych okoliczności silnie wpływających na warunki realizacji programu, w tym zwłaszcza zagrażających osiągnięciu zakładanych wskaźników programu.

Jeśli zajdzie potrzeba wprowadzenia zmian do programu, odbywa się to poprzez przyjęcie zmienionego programu przez Radę Gminy, na wniosek Wójta Gminy. Jeśli zmiany będą dotyczyły

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

istotnych zmian merytorycznych, zwłaszcza w aspekcie ograniczania pierwotnie wskazywanego zakresu interwencji, zmiany zakresu planowanej interwencji lub ograniczania pierwotnie określanych wskaźników programu, niezbędne będzie przeprowadzenie konsultacji społecznych. Konsultacji nie wymagają zmiany o charakterze wyłącznie technicznym lub formalnym – związane z systemem wdrażania lub finansowania programu.

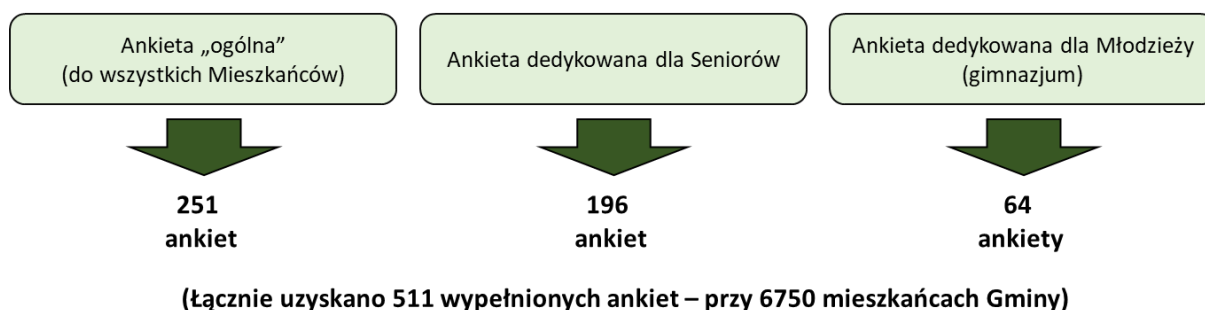

15

Załącznik 1. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin”

Na potrzeby „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Cerkwin” wykonano na bardzo dużą skalę badania ankietowe. Celem badań było poznanie opinii mieszkańców na temat stanu rozwoju gminy w aspektach społecznych, w tym zwłaszcza poznanie zdania na temat najważniejszych potrzeb dostrzeganych przez mieszkańców ale także woli uczestnictwa z ich strony w różnego rodzaju zajęciach aktywizujących.

Badania ankietowe w procesie tworzenia GPR dla Gminy Cerkwin

Rysunek. Liczba uzyskanych zwrotnie ankiet wg grupy docelowej

Ze względu na zróżnicowanie ocen i potrzeb mieszkańców, badanie ankietowe podzielono na „ogólne” oraz kierowane do seniorów. Ankiety różniły się treścią. Pierwsza adresowana była do ogółu mieszkańców i zazwyczaj rozdysponowując ankiety przestrzegano, by nie trafiały do rodzin tworzonych wyłącznie przez osoby starsze, dla których dedykowana była ankieta dla seniorów. W założeniu ankieta dla seniorów nie była wypełniana przez osoby młodsze, niż 50-letnie, gdyż oczekiwano, że dostarczy ona informacji o oczekiwaniach osób już obecnie zaliczanych do kategorii seniorów i osób, które w ciągu najpóźniej dekady do tej kategorii wiekowej wejdą. Ankiety do seniorów trafiały jednak także do osób starszych żyjących w rodzinach wielopokoleniowych.

Dodatkowo w czerwcu 2017 roku w gimnazjum w Cerkwinie przeprowadzono lekcję poświęconą rewitalizacji oraz rozwojowi społecznemu, adresowaną do wszystkich obecnych tego dnia uczniów gimnazjum. Lekcja zakończona była badaniem ankietowym, w którym pytano między innymi o potrzeby i problemy miejscowości w których mieszkają uczniowie, obniżające jakość życia oraz o aspiracje życiowe ankietowanych.

łącznie analiza została więc przeprowadzona na podstawie ponad 500 ankiet wypełnionych przez różne grupy pokoleniowe.

Dodatkową rolą badania ankietowego było rozpowszechnienie informacji na temat opracowywanego programu rewitalizacji - ankiety „ogólna” oraz kierowana do seniorów poprzedzone zostały listem zachęcającym i wyjaśniającym podpisanym przez wójta gminy, a ankieta w gimnazjum została

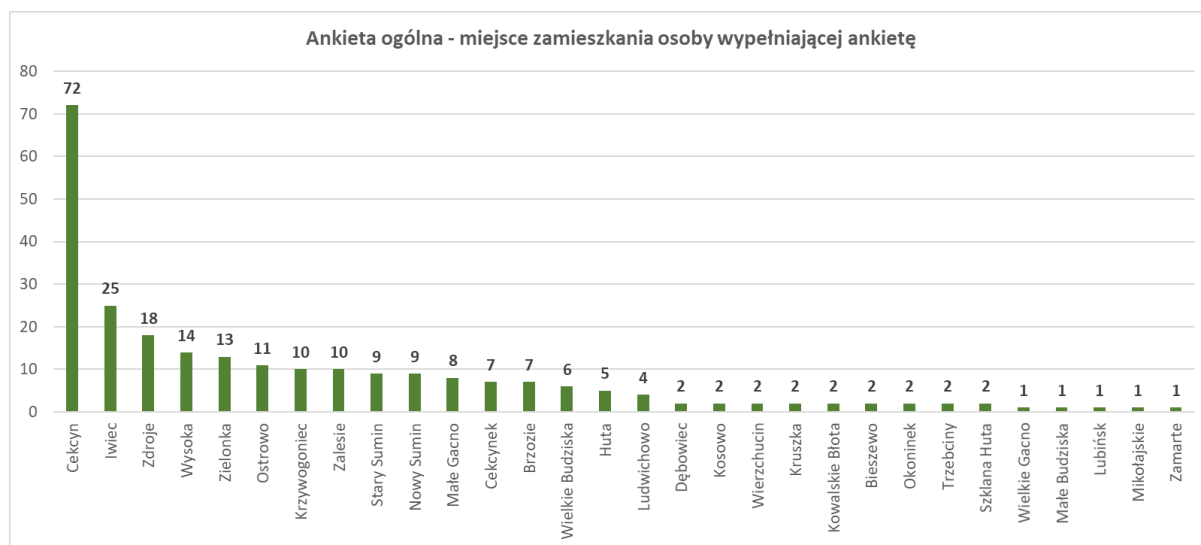

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekcyń na lata 2017-2023

przeprowadzono na zakończenie lekcji poświęconej problematyce rewitalizacji i rozwoju gminy. Można więc stwierdzić, że wszyscy ankietowani przekazywali informację będąc całkowicie świadomymi kontekstu, w jakim są one pozyskiwane. Warto też zauważyć, że rola informacyjna była znacznie szersza niż tylko liczba uzyskanych ankiet zwrotnych – bo i w zakresie ankiety ogólnej i ankiety dla seniorów, rozdysponowano znacznie więcej ankiet, niż uzyskano zwrotów – także ci mieszkańcy, którzy nie wypełnili ankiety mieli okazję zapoznać się z informacją, że w gminie sporządzany jest program rewitalizacji.

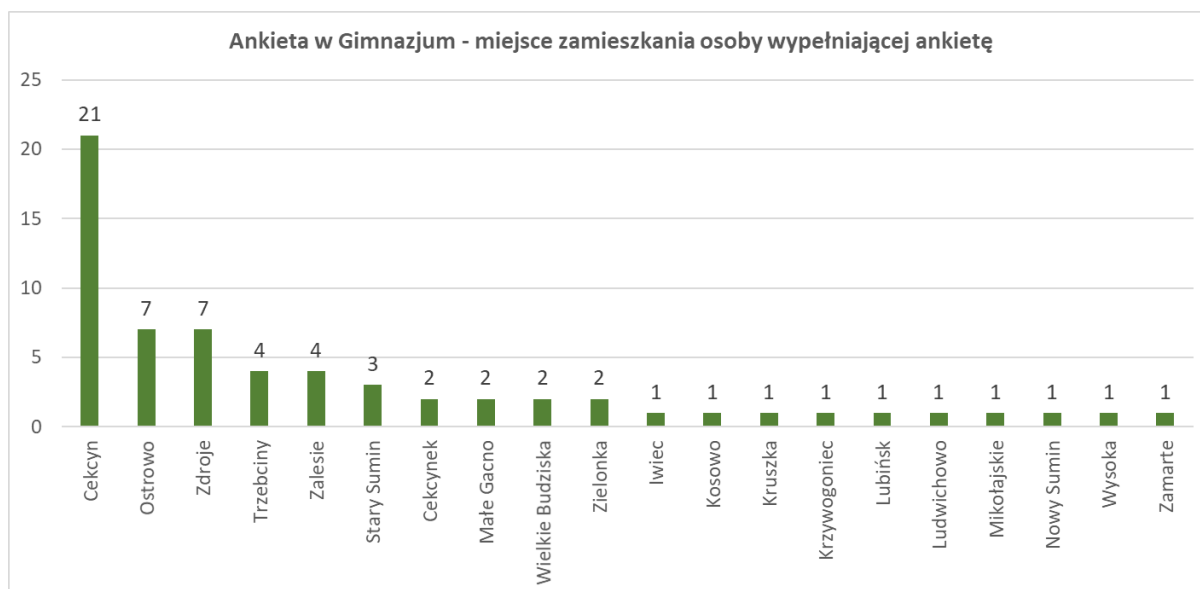
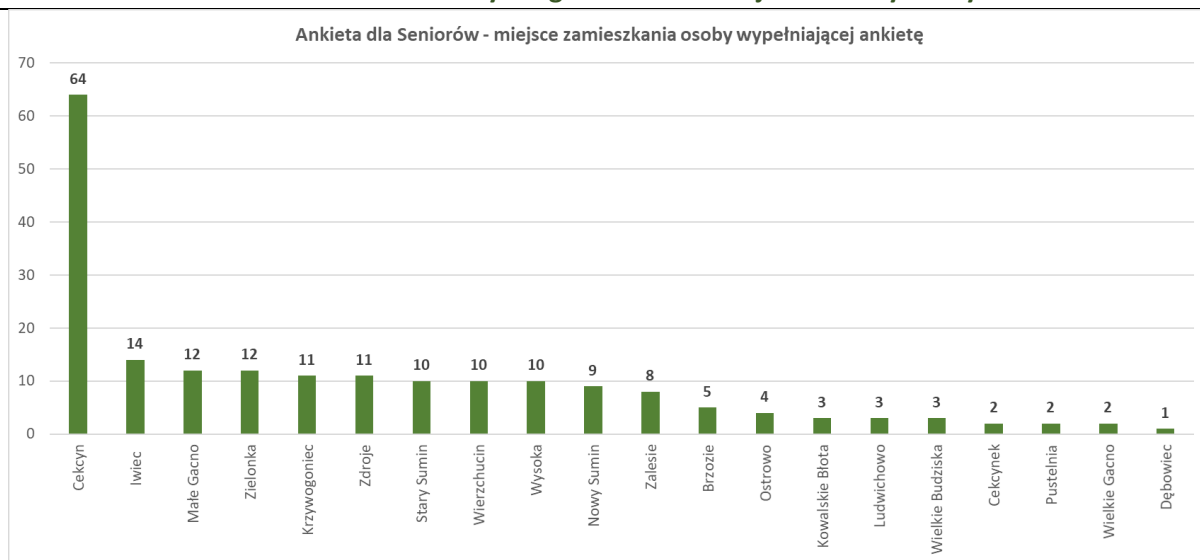
Jest oczywiste, że zgodnie z „Zasadami programowania...”, wyniki badania ankietowego nie mogą być traktowane jako wiążące ani nawet jako decydujące przy określaniu kierunków rewitalizacji. Niemniej jednak wyniki ankiety traktuje się jako niezwykle cenne uzupełnienie stanu wiedzy administracji gminnej w zakresie potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców oraz w zakresie oceny różnych aspektów funkcjonowania gminy, dokonywanej za pomocą ankiet. Są to informacje pomocnicze dla ogółu polityki rozwoju gminy – tym bardziej, że ankieta dotyczyła przede wszystkim aspektów społecznych, a więc bezpośrednio powiązanych z przedmiotem rewitalizacji.

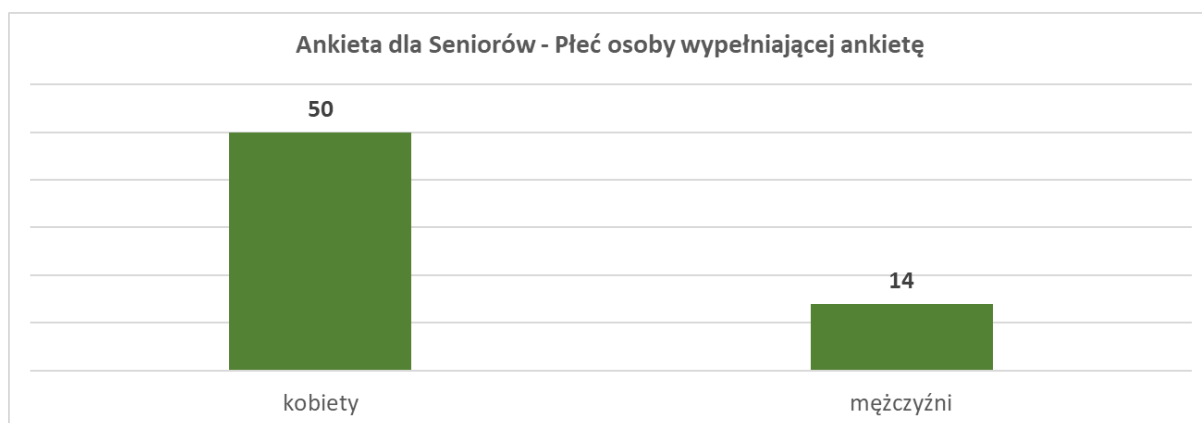
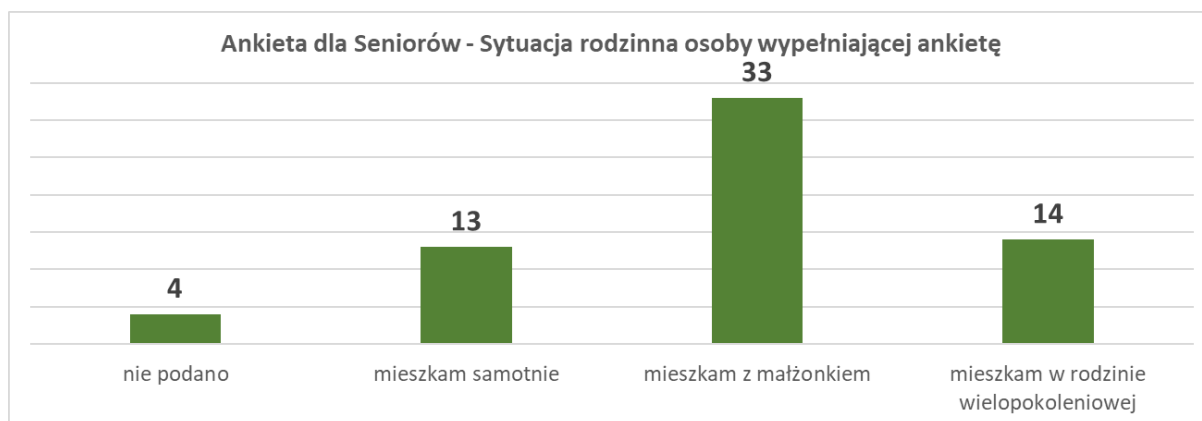
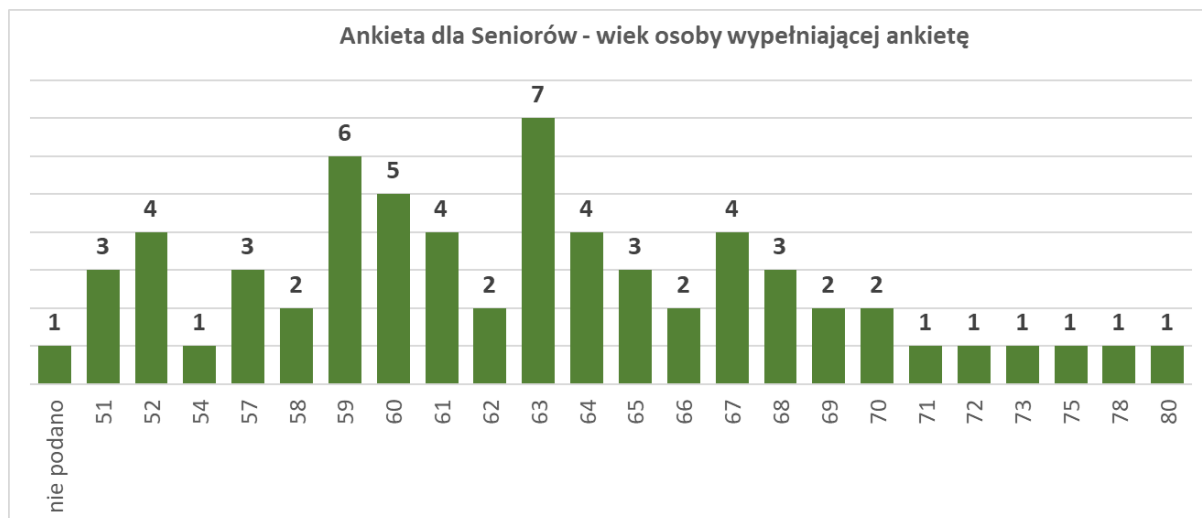
Poniżej przedstawiono najważniejsze wyniki badania ankietowego w formie wizualizacji ich wyników oraz wskazania najważniejszych wniosków. Niezależnie od niniejszego załącznika, został sporządzony obszerniejszy raport z badania ankietowego, który zawiera dodatkowe dane liczbowe i dodatkowe informacje istotne dla interpretacji wyników. Należy zwrócić uwagę, że grupa docelowa, dla której przedstawiono dane na wykresach jest każdorazowo określona w tytule wykresu.

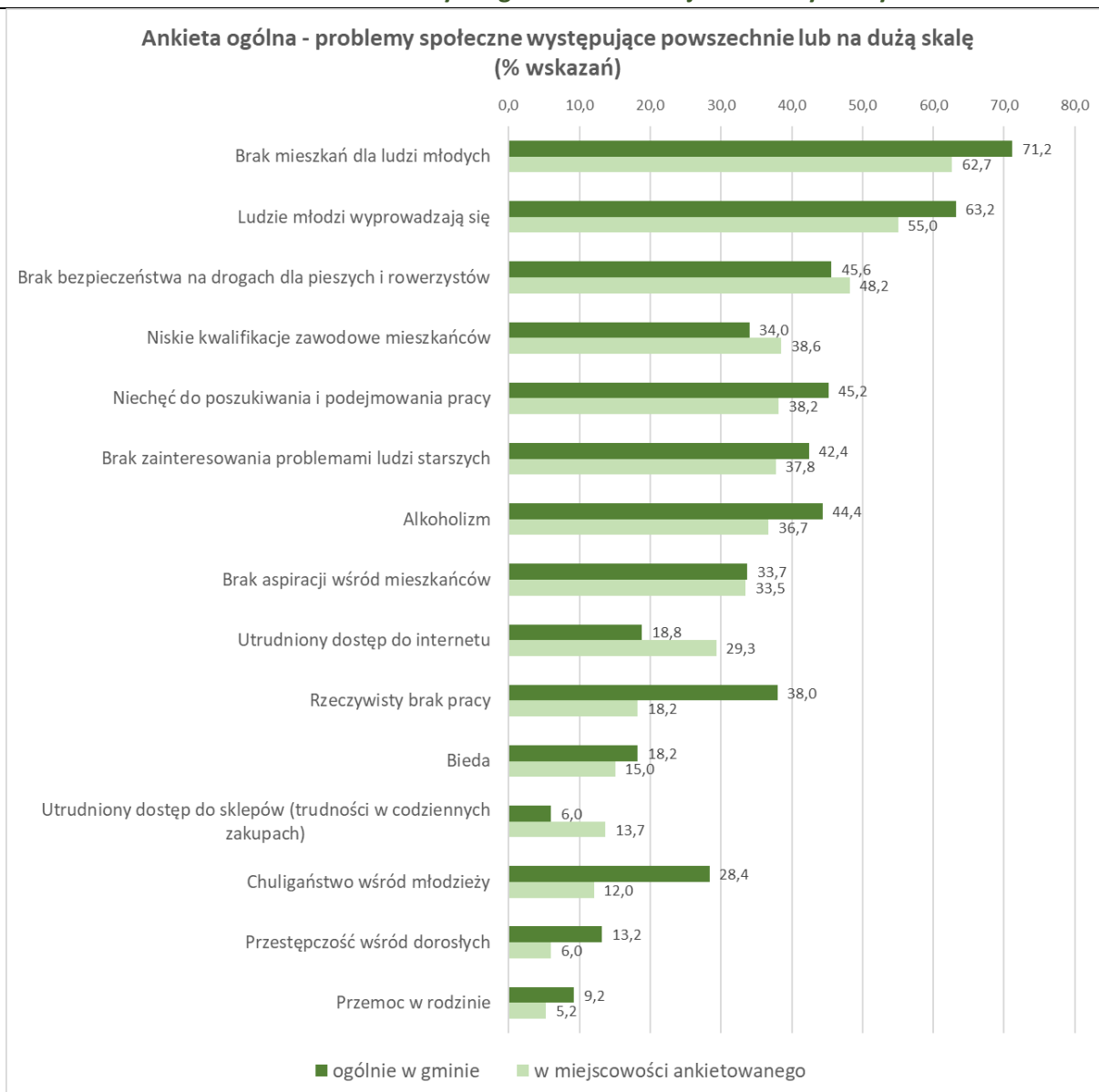
Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekcyń na lata 2017-2023

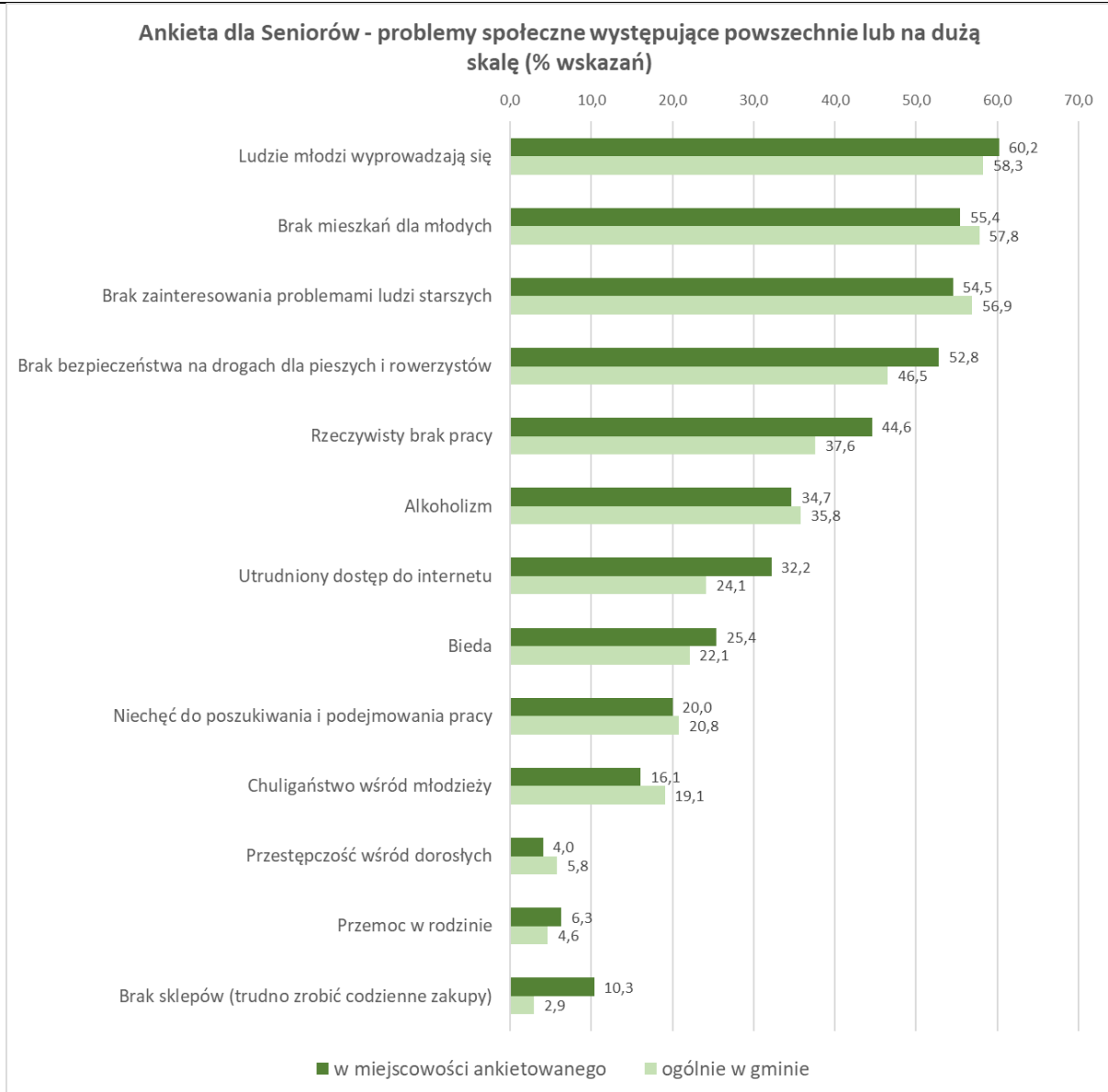

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

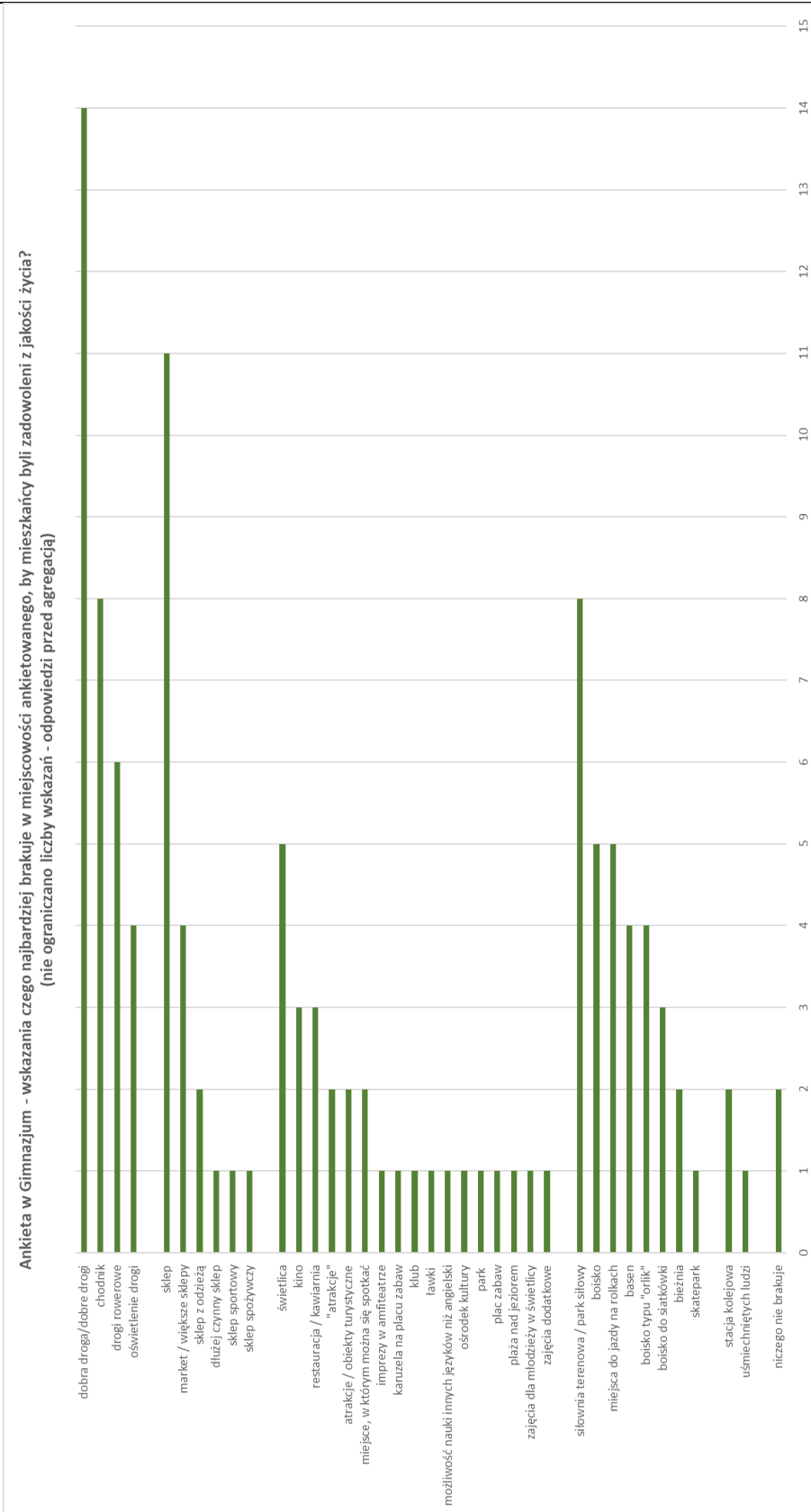

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

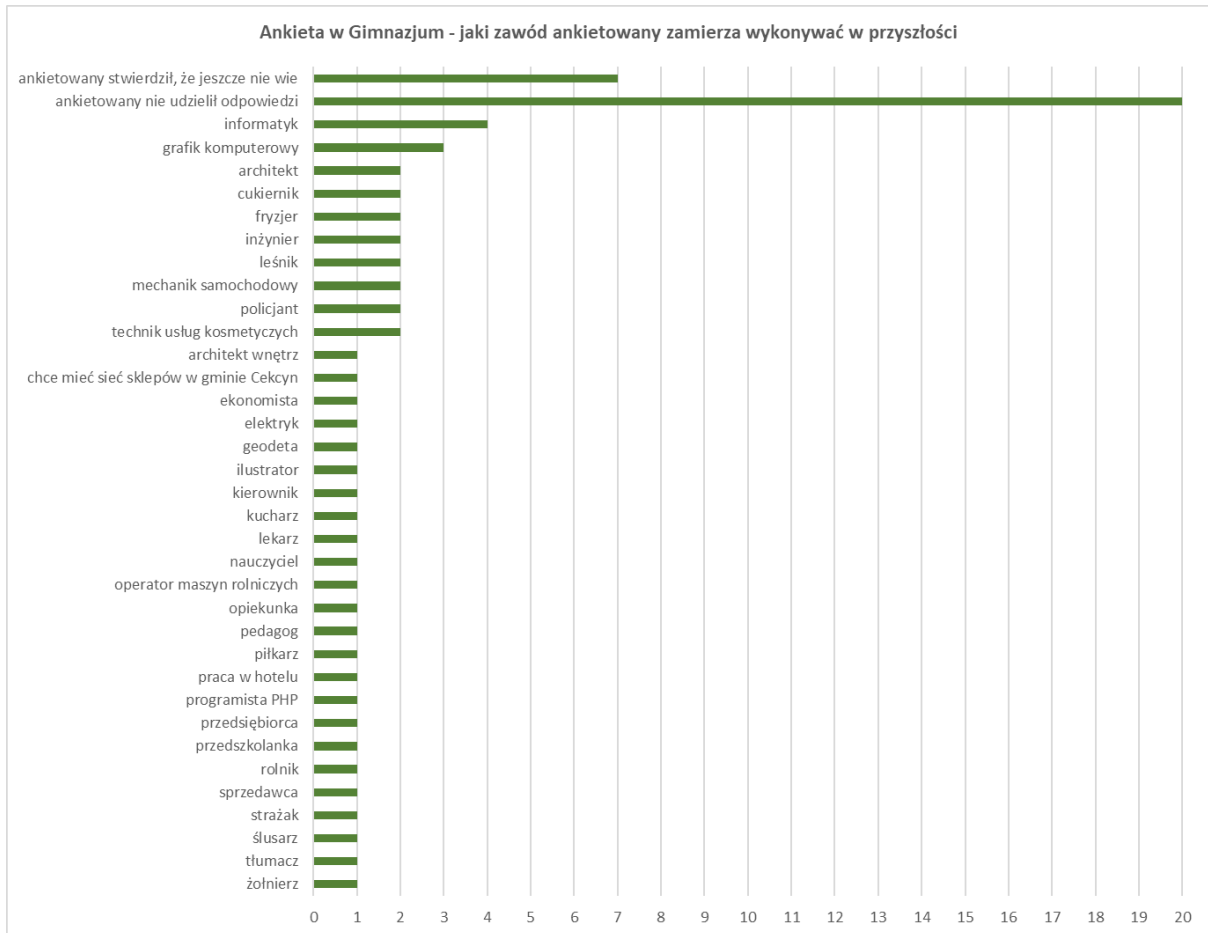
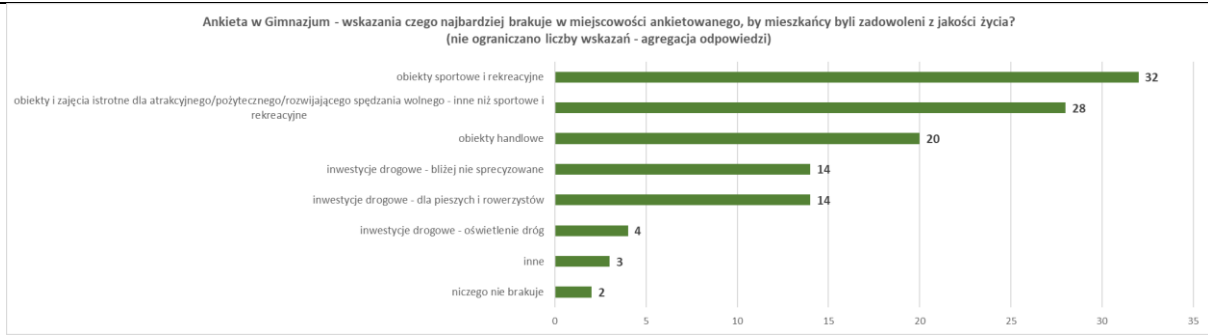

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Cekcyn na lata 2017-2023

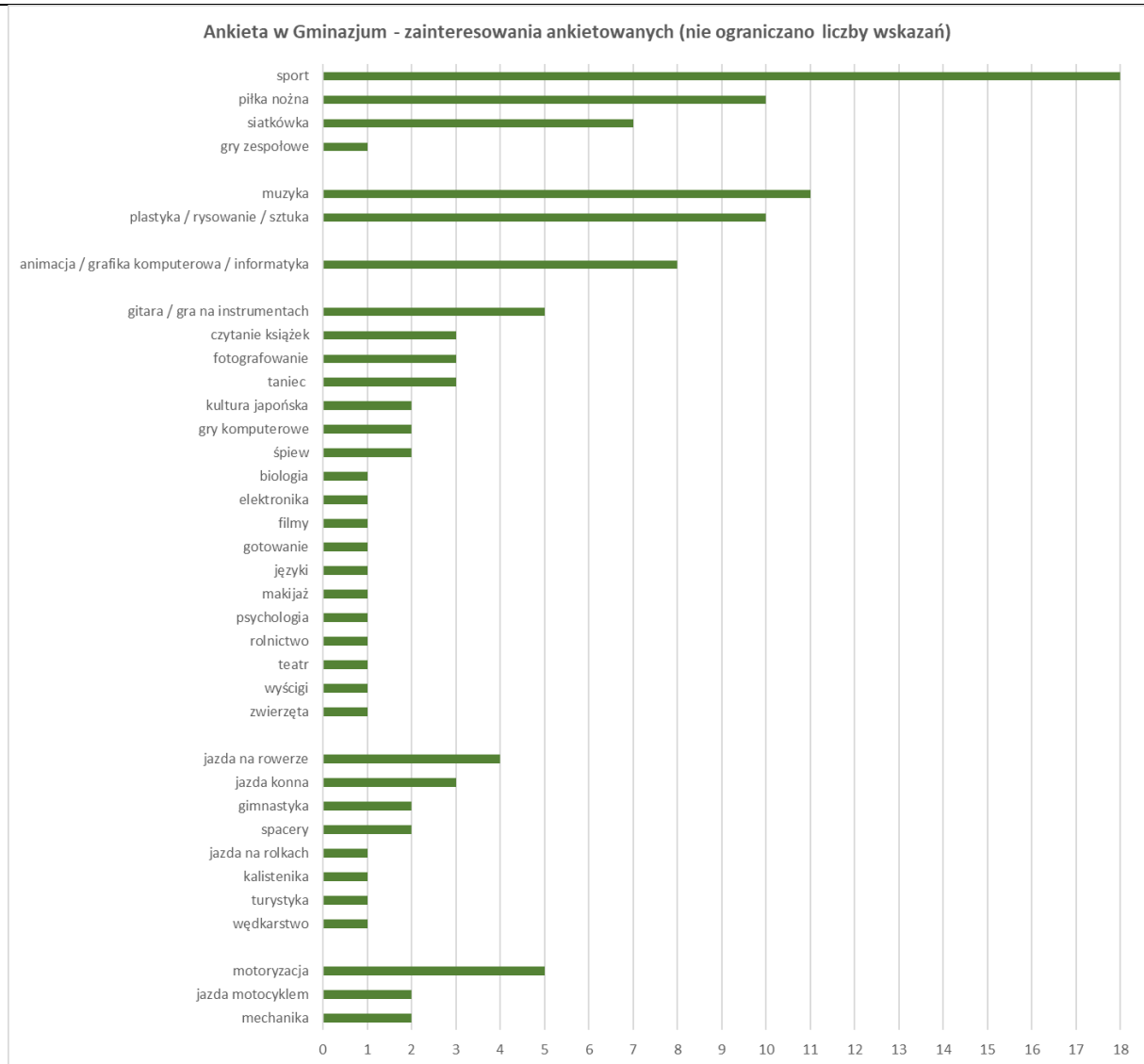

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

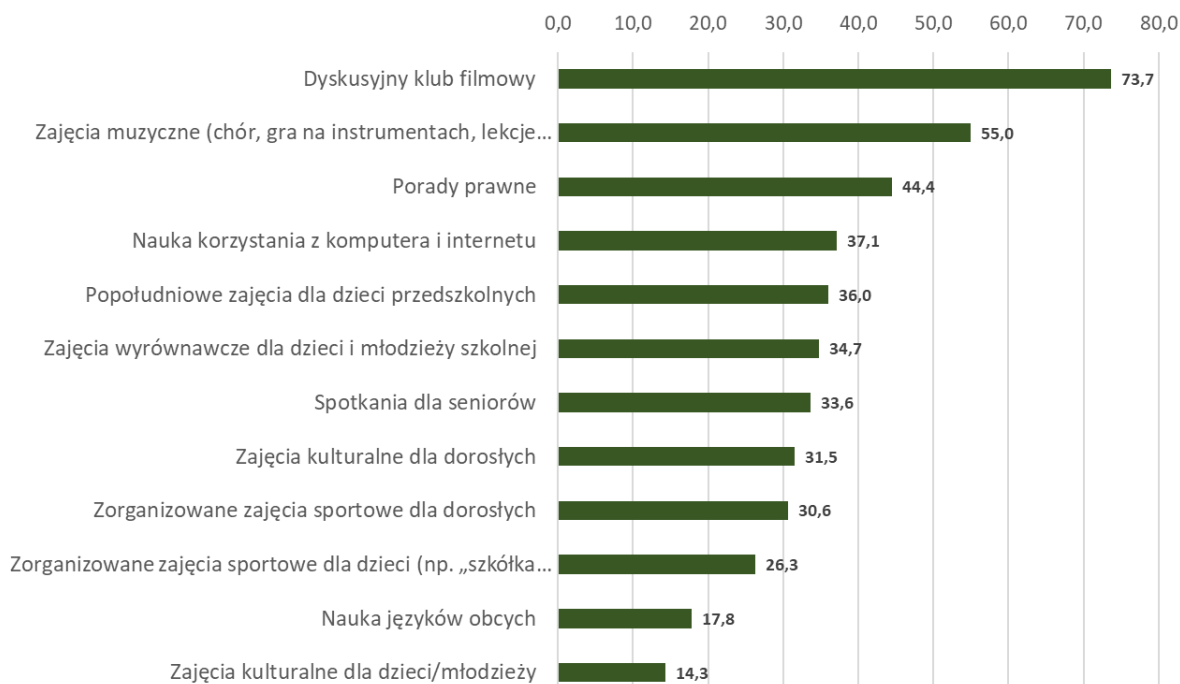

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Ankieta ogólna - Zajęcia o największym udziale deklaracji uczestnictwa (% wskazań, że na pewno lub prawdopodobnie ktoś z członków rodziny będzie uczestniczył)

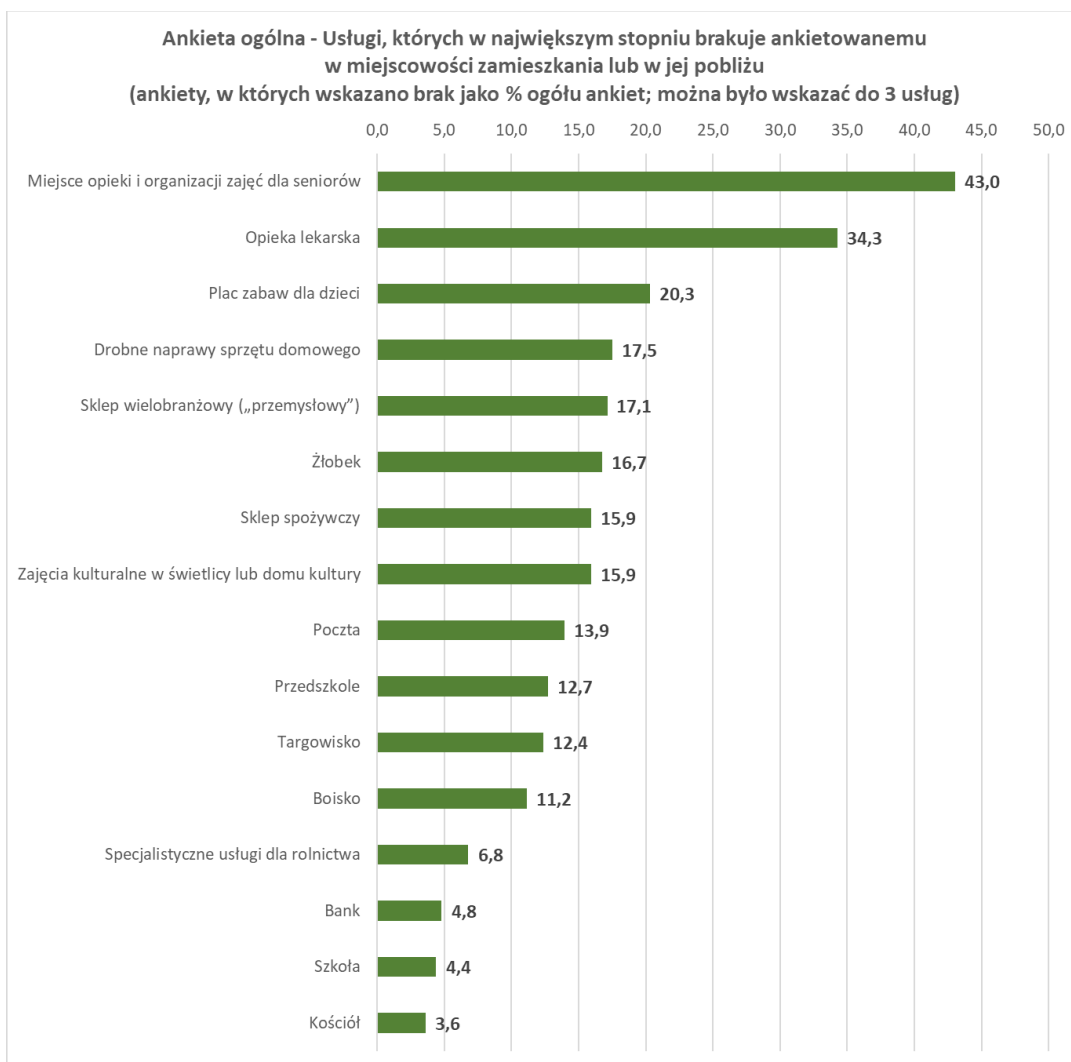
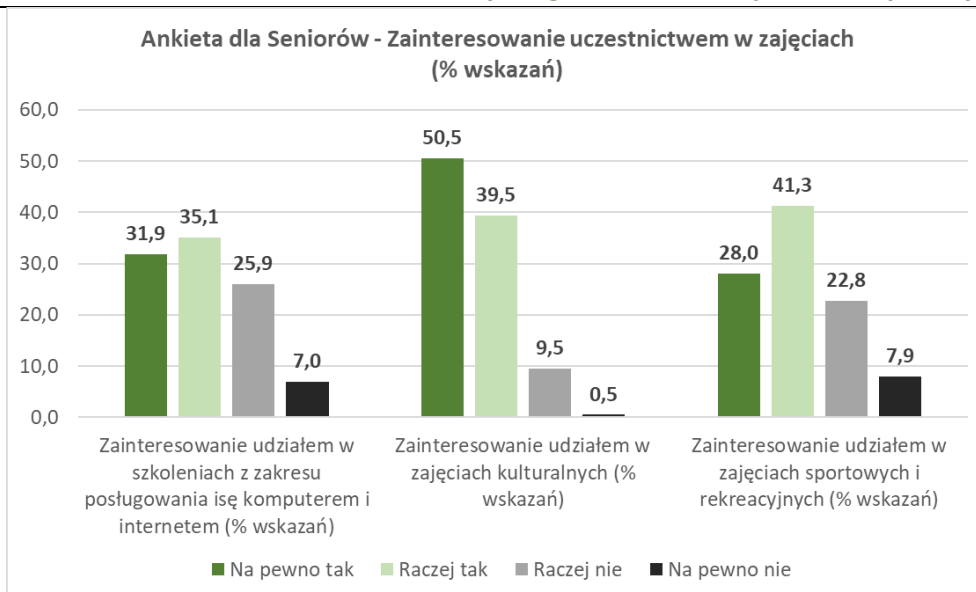

Ankieta ogólna - Zajęcia o najmniejszym udziale deklaracji uczestnictwa (% wskazań, że na pewno lub prawdopodobnie nikt z członków rodziny nie będzie uczestniczył)

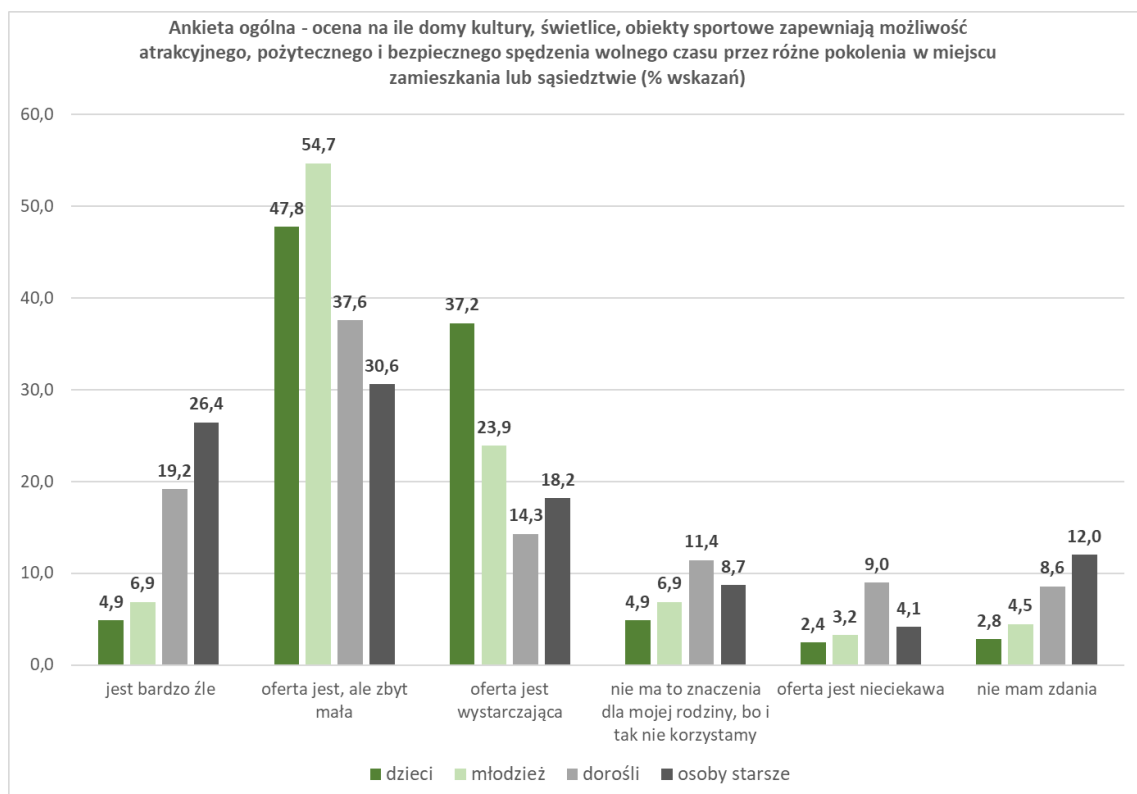
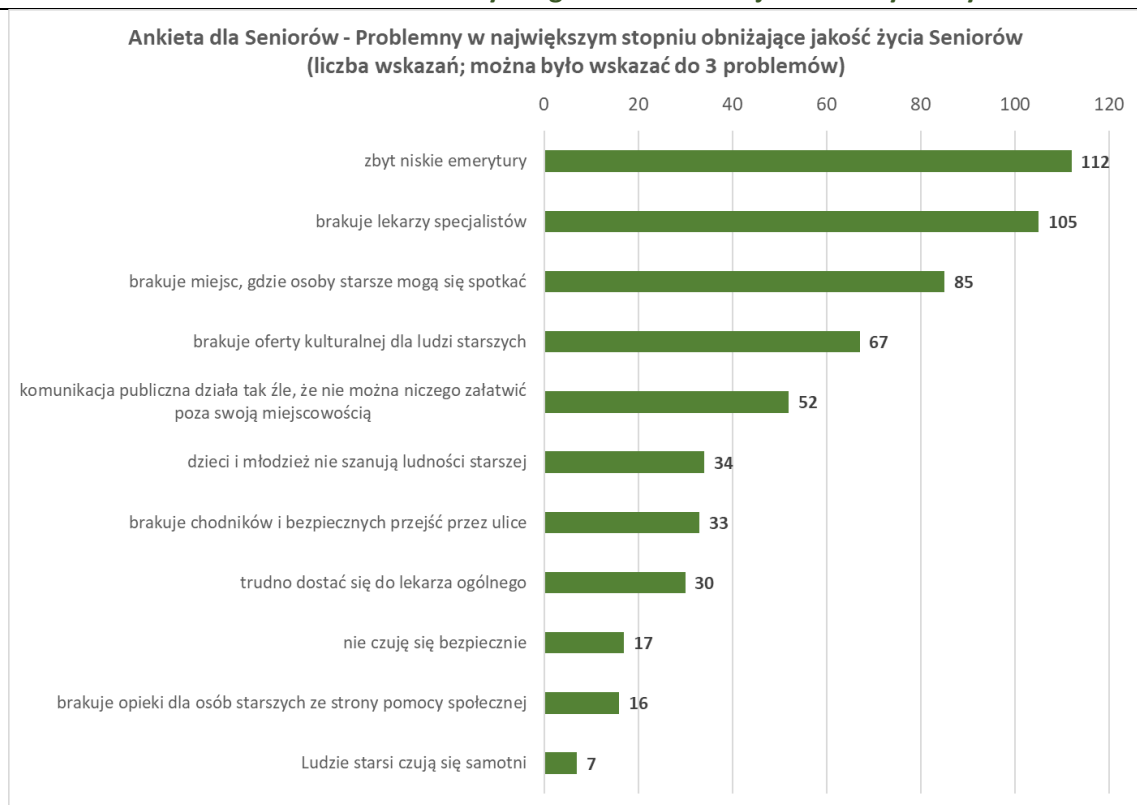

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

Najważniejsze wnioski:

- Zarówno w ankiecie ogólnej, jak i w ankiecie adresowanej do seniorów, najważniejszymi dostrzeganymi problemami społecznymi rozwoju gminy, są problemy ludzi młodych – związanych z brakiem mieszkań oraz tendencją do wyprowadzania się poza gminę (ale także w skali lokalnej – poza swoją miejscowość). Z powyższym bardzo dobrze korespondują wnioski z ankiety wykonanej w gimnazjum. Niezwykle niepokojący jest fakt, że tylko niewielka część ankietowanych gimnazjalistów deklaruje jednoznacznie wolę pozostania w gminie w przyszłości. Około połowy gimnazjalistów nie ma zdania, ale około 1/3 deklaruje, że raczej się wyprowadzi. Odpływ młodych mieszkańców jest najważniejszym zagrożeniem rozwoju gminy w przyszłości.
- Wśród zgłaszanych przez wszystkie pokolenia potrzeb i problemów największe znaczenie mają te związane z aktywnym spędzaniem wolnego czasu. W ankiecie ogólnej generalnie oceniono, że oferta domów kultury, świetlic i obiektów sportowych w tym zakresie jest, ale jest zbyt mała. Najlepiej ocenia się tę ofertę dla dzieci, gorzej dla młodzieży, jeszcze gorzej dla dorosłych, a najgorzej dla seniorów. Jednak to gimnazjaliści, którzy zaliczają się kategorii potencjalnie najlepiej obsłużonej w tym zakresie, gremialnie wskazali na ogromne zapotrzebowanie na obiekty sportowe, rekreacyjne, a także na inne niż sportowe oraz obiekty i działalności związane z zagospodarowaniem wolnego czasu. Drugą bardzo ważną

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

kategorią potrzeb są inwestycje drogowe – zarówno te wskazywane bardzo ogólnie, jak i precyzowane w kierunku realizacji dróg rowerowych, chodników, oświetlenia poprawy bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów. Jednocześnie uwagę zwraca fakt, że stosunkowo mniej wskazań jako problemy społeczne mają: bieda, czy rzeczywisty brak pracy, a jako małą skalę problemu definiuje się także kwestie bezpieczeństwa i przemocy w rodzinie. W badaniu ankietowym gmina Ciekocin jawi się więc przede wszystkim jako gmina, w której obecnie najważniejsze jest zaspokajanie potrzeb wyższego rzędu, niż tylko podstawowe potrzeby materialne i socjalno-bytowe. Świadczy to niewątpliwie o stosunkowo dobrym poziomie życia i stosunkowo wysokich aspiracjach społecznych.

- Ankietowani mieszkańcy dostrzegają problem potencjalnego wykluczenia ludności starszej. Bardziej miarodajna wydaje się tu ankieta adresowana do seniorów, która wskazuje, że już obecnie znaczna ich część czuje się niedowartościowana (skala odpowiedzi twierdzących dla problemu „brak zainteresowania problemami ludzi starszych” wynosi znacznie ponad 50%). Jednak także w ankiecie ogólnej ten problem jest mocno eksponowany (około 40% wskazań), a dodatkowo „Miejsce opieki i organizacji zajęć dla seniorów” jest zdecydowanie najczęściej wskazywaną „usługą, której w największym stopniu brakuje ankietowanemu w miejscowości zamieszkania lub w jej pobliżu” (skala wskazań wynosi tu aż 43%).
- Ankietowani podczas lekcji w gimnazjum młodzi mieszkańcy gminy wyrażają duże ambicje i mają ciekawe plany na przyszłość. Stwarzanie warunków dla ich harmonijnego rozwoju stanowi dobry prognostyk dla rozwoju gminy – jeśli tylko tę ambitną młodzież uda się zatrzymać w gminie.
- Zarówno w ankiecie ogólnej, jak i w ankiecie dla seniorów uzyskano bardzo szeroką deklarację uczestnictwa w różnego rodzaju zajęciach aktywizujących, gdyby tylko były dostępne bezpłatnie w miejscu zamieszkania lub w bliskim sąsiedztwie. Oczywiście udzielenie odpowiedzi w badaniu ankietowym jest całkowicie niezobowiązujące – ale duża skala zainteresowania wskazuje, że warto rozważyć przeprowadzenie konkretniejszego sondażu i w ślad za już konkretnymi deklaracjami, podjąć organizację różnych zajęć. Wyniki ankiet pozwalają na wstępne zawężenie dalszych poszukiwań takich pól aktywizacji społecznej – największym zainteresowaniem cieszą się zajęcia kulturalne, nauka języków obcych, zajęcia sportowe, spotkania dla seniorów, natomiast nie warto podejmować starań o uruchomienie dyskusyjnego klubu filmowego, zajęć muzycznych i poradnictwa prawnego.

Podkreślić należy, że wszyscy ankietowani wykazali się dużą odpowiedzialnością za losy rozwoju gminy, gdyż poziom odpowiedzi, jakość i liczba zwróconych ankiet są bardzo wysokie. Przeprowadzone badanie ankietowe sugeruje, że tego typu metoda pozyskiwania opinii mieszkańców jest właściwa i w przyszłości badania ankietowe powinny być kontynuowane; warto także różnicować pytania w zależności od grupy pokoleniowej.

Analiza ankiet wskazuje więc następujące pola zainteresowań, które nie tylko nie mogą być zlekceważone w polityce gminy, ale wręcz w kolejnych latach powinny być przedmiotem szczególnego zainteresowania:

- Podejmowanie wszelkich działań mających na celu uatrakcyjnienie gminy dla ludności młodej, zwłaszcza dla starszej młodzieży i młodych rodzin – dla zapobieżenia ryzyka ich emigracji poza gminę (sugeruje się rozważenie powołania „młodzieżowej rady gminy” –

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ciekocin na lata 2017-2023

jako organu partnerskiego dla samorządu gminy, doradzającego w zakresie działań oczekiwanych przez dzieci i młodzież).

- Tworzenie atrakcyjnej przestrzeni i atrakcyjnych aktywności dla seniorów – dla zapobieżenia ich wykluczeniu.
- Rozwój przestrzeni i działalności pozwalających na aktywne, twórcze, rozwijające i bezpieczne spędzanie wolnego czasu (zagadnienie to wiąże się pośrednio z dwoma poprzednimi i jest jednym z instrumentów rozwiązywania/realizacji poprzednich dwóch wyzwań).
- Poprawa stanu dróg – zwłaszcza w aspekcie bezpieczeństwa rowerzystów i pieszych.

UZASADNIENIE

Zgodnie z § 3 pkt 7 i 11 Regulaminu wpisu do wykazu programów rewitalizacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, przyjętego uchwałą Nr 39/1545/16 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 5 października 2016 r. opinia Zespołu ds. rewitalizacji oceniającego Program musi zostać uwzględniona w Programie i przyjęta uchwałą rady gminy.

Przedłożony do uchwalenia Program zawiera korekty i uzupełnienia zawarte w uwagach organu opiniującego. W celu uzyskania wpisu do wykazu programów rewitalizacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego konieczne jest podjęcie niniejszej uchwały.

Przewodniczący Rady Gminy

Tomasz Borta